วารสารข้าราชการ

ปีที่ ๒๒ ฉบับที่ ๕ กันยายน ๒๕๒๐

การให้บำเหน็จบำนาญ

สัมภาษณ์เรื่องเกษียณ

o ฉนัด คอมันตร์

o จรูญ วงศ์สายัณห์



5.–

วารสารข้าราชการ

ปีที่ ๒๒ ฉบับที่ ๙ กันยายน ๒๕๒๐

๒	ข่อเรื่อง
๔	บทบรรณาธิการ
๒๓	สัมภาษณ์ทัศนะ
๓๔	กฎหมายและระเบียบใหม่
๔๘	ปัญหาระเบียบข้าราชการพลเรือน
๕๗	อ่านหนังสือเดือนละเล่ม
๖๐	จากชนบท
๖๖	เกร็ดบริหาร
๗๓	ผู้หญิงกับงาน
๘๐	ท้ายเล่ม
๗	การปรับปรุงอัตราเงินเดือนและผลประโยชน์เกื้อกูลในมาเลเซีย
๑๗	การให้บำเหน็จ บำนาญ แก่ผู้เกษียณอายุ





วัตถุประสงค์

๑. เพื่อเผยแพร่วิชาการด้านการบริหารงานบุคคล
๒. เพื่อเผยแพร่แนวความคิดในการปฏิบัติราชการ
๓. เพื่อเป็นสื่อกลางระหว่างข้าราชการเพื่อเสริมสร้างทัศนคติที่ดีสำหรับข้าราชการ

คณะผู้จัดทำ

เจ้าของ และฝ่ายจัดการ	สวัสดิการ สำนักงาน ก.พ.	
ที่ปรึกษา	พันเอก จินดา	ณ สงขลา
	นายประวัฒ	ณ นคร
	นายโสรัจ	สุจริตกุล
บรรณาธิการ	นายสมคิ	เจริญกุล
ผู้ช่วยบรรณาธิการ	นายอุดม	มุ่งเกษม
กองบรรณาธิการ	นายสุชิ	สุทธิสมบูรณ์
	นายสีมา	สีมานันท์
	นายสมศักดิ์	ศุภะรัชฎเดช
	นางสาวศรีเพ็ญ	ดุรงค์เดช
ฝ่ายศิลป์	นายณรงค์	นุกูลการ
สถานที่พิมพ์	ไทยพิมพ์—อักษรสารการพิมพ์ กรุงเทพฯ	
ผู้พิมพ์ผู้โฆษณา	นายสิทธิชัย	ปริกัมศล

บริการสมาชิก

- ท่านสมาชิกที่มีปัญหาเกี่ยวกับกฎหมายระเบียบและวินัยข้าราชการพลเรือน ปัญหาคลังหรือปัญหาข้อข้องใจอื่นใด โปรดส่งคำถามไปที่ "บรรณาธิการ" วารสารนี้
- จำหน่ายปลีก เล่มละ ๕ บาท สมาชิกปีละ ๕๐ บาท รวมค่าส่ง บอกรับเป็นสมาชิกได้ที่ ผู้จัดการสวัสดิการ สำนักงาน ก.พ. ถนนพิษณุโลก โทร. ๒๘๑๕๕๕ หรือ ๒๘๑๓๓๓๓ ต่อ ๓๕
- กรุณาส่งเงินในนาม ผู้จัดการสวัสดิการ สำนักงาน ก.พ. โดยสั่งจ่ายเงินที่ ป.ท. สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี

ย่อเรื่อง

๗

การปรับปรุงอัตราเงินเดือนและผลประโยชน์เกื้อกูลในมาเลเซีย

เรื่องยาวชนิด ๓ ตอนจบของ ดร. อมร รักษาสัตย์ ซึ่งลงในฉบับนี้เป็นตอนที่ ๓ ว่าด้วย บำเหน็จบำนาญของประเทศมาเลเซีย การเกษียณอายุตามกฎหมายของเขาถือเกณฑ์อายุ ๕๕ ปี และสามารถรับบำนาญได้ ไม่ต่ำกว่า ๑๒ ปีครึ่ง ไม่ต้องเสี่ยงโชคคนตายเร็วก็ไม่ต้องกลัวขาดทุน

๑๗

การให้บำเหน็จบำนาญแก่ผู้เกษียณอายุ

ว่าถึงระเบียบการรับบำเหน็จบำนาญ สิทธิ หลักฐานที่ต้องการ การยื่นหลักฐานและระยะเวลาที่ดำเนินการ กระบวนการทั้งหมดนี้มีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและทำหน้าที่ในการให้ บำเหน็จ บำนาญ คือ หน่วยงานที่ข้าราชการสังกัด กรมบัญชีกลาง และสำนักงาน ก.พ. แม้ว่าจะมีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องด้วยถึง ๓ หน่วยงาน แต่ก็ไม่เป็นอุปสรรคเรื่องความล่าช้าในการรับบำเหน็จบำนาญแต่อย่างใด

๒๓

ช่วงสุดท้ายที่น่าจะเป็นสุข

สัมภาษณ์ทัศนะในฉบับนี้ อดีตรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศได้ร่วมให้ สัมภาษณ์ ในฐานะ ข้าราชการ บำนาญ พร้อมด้วย คุณจรูญ วงศ์สายัณห์ ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ และข้าราชการ จาก กรม ต่าง ๆ ที่ กำลัง จะ เกษียณ อายุ ปีนี้ ทัศนะของผู้เกษียณอายุปีนี้ คงเช่นเดียวกับคนที่เกษียณ มาแล้ว ก่อน ๆ ว่าอยากได้ รับการ ปรับเงินบำนาญตามภาวะค่าครองชีพปัจจุบัน หลายความคิดบอกว่าน่าจะเกษียณอายุ ๕๕ เพราะเริ่มงานใหม่ได้ทัน แต่อีกหลายความคิดก็เห็นว่าเกษียณอายุ ๖๐ น่ะดีแล้ว บางคนถ้ายังแข็งแรงและมีความสามารถ เมื่อเกษียณอายุแล้ว ทางราชการ น่าจะจ้างต่ออีกเพื่อประโยชน์ของทางราชการ ในขณะที่กลุ่ม ผู้สัมภาษณ์ กำลังเป็นห่วง ต่อ ข้าราชการ ชั้นผู้น้อย ที่ เกษียณอายุ แล้วยัง ต้องดิ้นรนต่อไปอีก เพื่อความอยู่รอดของตน

๕๗

ความตายของอีวาน อิลิช

งานเขียนเล่มบาง ๆ แต่ยิ่งใหญ่ไม่แพ้สงครามและ

สันติภาพของ เลียฟ ตอลสตอย นักประพันธ์ชาวรัสเซียที่รู้จักกันดีทั่วโลก เป็นเรื่องจริงที่แสนจะธรรมดาที่สุดที่พบเห็นกันได้ง่ายโดยเฉพาะเมืองไทย เช่นการให้สินบนเจ้าหน้าที่ หรือประสิทธิภาพการทำงานของเจ้าหน้าที่ระดับสูงซึ่งไม่มีความสามารถทำงานสำคัญอะไรเลย แต่ก็ไม่มีใครสามารถไล่เขาออกจากตำแหน่งได้ด้วย

๖๐

ความเป็นธรรมจากหยาดเหงื่อแรงงาน

ในยุคสมัยที่สิทธิเสรีภาพกำลังแพร่กระจายและตื่นตัว ฐานะของผู้ใช้แรงงานได้รับการเหลียวแลและเอาใจใส่มากกว่าแต่ก่อน กฎหมายคุ้มครองแรงงานและ พ.ร.บ. แรงงานสัมพันธ์ ได้รับการแก้ไขปรับปรุงเพื่อให้เป็นธรรมแก่ทั้งฝ่ายนายจ้างและลูกจ้าง แต่กฎหมายก็คือตัวอักษรบนกระดาษ จะไม่มีอำนาจและความศักดิ์สิทธิ์ใด ๆ หากไม่ได้มีการปฏิบัติตามอย่างเคร่งครัด จากชนบทแห่งหนึ่งของภาคเหนือได้แสดงให้รู้ว่าความเป็นธรรมที่พยายามเรียกร้องและค้นหากันนั้น ส่วนหนึ่งกลับถูกละเลยโดยเจ้าหน้าที่ผู้รักษากฎหมายนั่นเอง

๖๖

การประเมินผลการปฏิบัติงานสำหรับผู้บังคับบัญชา

วารสาร ข้าราชการ ฉบับที่แล้วลงเรื่องของการประเมินผลการปฏิบัติงาน ซึ่งผู้บังคับบัญชาเป็นผู้ประเมิน แต่การประเมินตัวผู้บังคับบัญชาเองนั้นได้กล่าวอย่างละเอียดในเกร็ดบริหารฉบับนี้จะพบว่าหลักการและเหตุผล รวมทั้งวิธีการประเมินตัวผู้บังคับบัญชากับการประเมินตัวผู้ใต้บังคับบัญชา จะไม่เหมือนกันเลย

๗๓

คีตศิลปินผู้ขมขื่นกับตำแหน่ง

คุณพะออง คชสังข์สีห์ คีตศิลปิน ๒ แห่งกรมประชาสัมพันธ์ ผู้ผ่านงานการแสดงละครทางโทรทัศน์และวิทยุ รวมทั้งงานด้านเพลงและผู้ประกาศมานับสิบปี กำลังจะเกษียณอายุราชการในปีนี้ พร้อมกับความขมขื่นในใจที่ไม่รู้จะโทษใครดีนอกจากตัวเอง ถ้าจะมีใครมาถามว่าจะรับราชการดีไหม คุณพะอองคงอยากจะตอบว่าอย่าทำเลย หางานอื่นดีกว่า คุณพะอองเห็นว่าผู้หญิงกับงานคงก้าวไปให้ถึงที่สุดสู้ผู้ชายไม่ได้อยู่ดี

บทบรรณาธิการ

กันยายน เป็น เดือน ที่มี ความหมายไม่น้อย สำหรับข้าราชการหลายฝ่ายด้วยกัน

ในแง่ของการทำงาน กันยายนเป็นเดือนสุดท้ายแห่งปีงบประมาณ ซึ่งจะมีการทบทวนผลงาน ในปีที่ผ่านมา และ เริ่มต้นตระเตรียมโครงการและงานที่จะต้องปฏิบัติในปีต่อไป

ในรอบปีที่แล้วมา ทำงานเป็นอย่างไร คอยดูได้จากผลการพิจารณาเลื่อนขั้นเงินเดือนประจำปี ก็พอทราบได้ไม่ยากเลย

และที่มีผลต่อจิตใจข้าราชการก็น่าจะเป็นเพราะ กันยายน เป็นเดือน แห่ง ความอาลัย อาวรณ์ สำหรับ ข้าราชการ บางคน ที่ต้องอำลาจากราชการเพราะเกษียณอายุ

แต่พร้อมกันก็เป็นจังหวะที่ข้าราชการหลายคนเริงร่า เนื่องจากมีโอกาสได้เลื่อนตำแหน่งให้สูงขึ้นไป ตามลำดับเพื่อทดแทนตำแหน่งว่างที่มีอยู่

บาง คน ดีใจ ที่ จะได้ โยกย้าย เปลี่ยน แปลง ตำแหน่งหน้าที่หลังจากปฏิบัติจำเจมาเป็นเวลานาน

ข้าราชการใน ต่าง จังหวัดไม่ น้อย ที่อยู่ใน บัญชีย้ายประจำปี ก็คงมีทั้งดีใจและเสียใจ สำหรับผู้ที่ได้ย้ายไปอยู่ จังหวัด ที่ ต้อง การ ก็ คง สม ใจ เป็น ธรรมดา แต่ผู้ที่ถูกย้ายโดยไม่คาดคิด ก็อาจผิดหวังได้เช่นกัน

กันยายนจึงมีเรื่องราวน่าพูดถึงมากมายและที่อยากนำมาพูดกันในวารสารฉบับนี้ก็คือ การเกษียณอายุของข้าราชการ

ใน ด้าน พฤติกรรม ของ ข้าราชการ ที่รู้วันเกษียณอายุราชการ ก็มีแตกต่างกันออกไป

ผู้ที่ไม่ ตั้งตน อยู่ใน ความ ประมาท ก็มี การตระเตรียมตัวไว้ล่วงหน้าแต่เนิ่น ๆ บางรายเริ่มต้นนับถอยหลังก่อนเกษียณอายุราชการ ๔—๕ ปี ก็มี

คิดไว้ล่วงหน้าอย่างรอบคอบว่าหลังเกษียณอายุราชการแล้ว จะอยู่ที่ไหน จะทำมาหากินอะไร

เรื่องนี้สำหรับ ข้าราชการที่มีวิชาชีพติดตัวอยู่แล้ว เช่น แพทย์ วิศวกร สถาปนิก หรือนักกฎหมาย เป็นต้น หลัง เกษียณ อายุ ราชการ ก็สามารถประกอบอาชีพส่วนตัวต่อไปได้ไม่เดือดร้อน

จะ วุ่น วาย ก็ แต่เรื่อง หลัก แหล่ง ประกอบอาชีพต้องตัดสินใจเลือกแห่งใดแห่งหนึ่ง ซึ่งปกติ

มักจะมีที่อยู่อาศัย หรือทำราชการไป ประกอบอาชีพส่วนตัวเป็นงานอดิเรกในระหว่างรับราชการอยู่ก่อนแล้วเกือบทั้งสิ้น

แต่ข้าราชการ บางสายอาชีพ ออกจะลำบากใจใน การ เลือก อาชีพ ส่วนตัว เช่น นักปกครอง ตำรวจ ทหาร ตลอดจน ข้าราชการอีกหลายกลุ่ม ซึ่งไม่สามารถนำเอาประสบการณ์ในราชการมาใช้ประกอบธุรกิจส่วนตัวได้

ข้าราชการส่วนนี้จึงมีปัญหาทั้งในเรื่องที่พักอาศัยและการครองชีพ หลังจากเกษียณอายุราชการไปแล้ว

ยิ่งเป็น ข้าราชการ ที่อาศัย บ้านพัก ของทางราชการมาตลอดก็น่าเป็นห่วงใยมาก เพราะเงินเดือนข้าราชการทุกวันนี้ เพียงใช้จ่ายตามปกติก็ชักหน้าไม่ถึงหลังเกือบทุกเดือน รู้ ๆ กันอยู่

ข้าราชการที่วิตกถึงอนาคตและความรับผิดชอบหลังเกษียณอายุราชการจึงต้องดิ้นรน และรีบก่อร่างสร้างตัวให้ได้เสียก่อน

และต้องกระทำไปทั้ง ๆ ที่ตัวเองยังมีฐานะเป็นข้าราชการ มีอำนาจหน้าที่ตามกฎหมาย มีอิทธิพลและอภิสิทธิ์เหนือประชาชนทั่วไป และกลายเป็น สาเหตุประการ หนึ่ง ที่ ข้าราชการ ถูกตราหน้าว่า คอรัปชั่น หรือใช้อำนาจหน้าที่แสวงหาประโยชน์เพื่อตนเองและผู้อื่นโดยมิชอบ

พฤติกรรม ทำนองนี้ สังเกตได้ชัด จาก ข้าราชการบางราย ที่ใช้อำนาจหน้าที่เสริมสร้างฐานะและความมั่นคงให้กับตัวเองจนออกนอกหน้า

มี อยู่ เหมือน กัน สำ หรับ ข้า ราช การ ใกล้เกษียณอายุบางรายที่ทอดอาลัยตายอยากไม่ดิ้นรนไม่เตรียมตัว ปล่อยให้ วันเวลา เดินทางไป สู่ จุด หมายปลายทางโดยดุษฎีภาพ

พฤติ กรรม ของ ข้าราชการ ใกล้ เกษียณ อายุราชการ คงเป็นอยู่ เช่นนี้ ตลอดไป ตราบ เท่า ที่ ทางราชการ ยังมิได้ ปรับ ปรุง ระบบ ค่า ตอบ แทน และสวัสดิการของข้าราชการให้สามารถยึดราชการเป็นอาชีพได้

เมื่อกล่าวถึง พฤติกรรม ของ ข้าราชการ ใกล้เกษียณอายุแล้ว ก็น่าจะพิจารณาถึงข้าราชการที่พ้นจากราชการไปแล้ว โดยเฉพาะข้าราชการที่เลือกรับบำนาญเป็นรายเดือนเพื่อยังชีพจนกว่าสิ้นชีวิต

ว่าโดยข้อเท็จจริง ข้าราชการบำนาญมีฐานะไม่ แตกต่าง จาก ข้าราชการ ธรรมดา มาก นัก

เพียง แต่ว่าไม่ต้องมา ปฏิบัติ ราชการ ตามปกติ และเสียสิทธิบางประการ เช่นเบิกเงินค่าช่วยเหลือบุตรคนละ๕๐ บาท ไม่ได้เป็นต้น ประโยชน์เก็อกูลอื่นๆ ที่ข้าราชการปกติได้อย่างไร ข้าราชการบำนาญก็ได้รับเท่าเทียมกัน และสำหรับบางคนได้รับบำนาญเท่ากับ เงินเดือน ครั้งสุดท้าย ที่ออกจาก ราชการ ก็มีไม่น้อย

แต่อย่างไรก็ตามเมื่อมีการปรับปรุงเงินเดือนข้าราชการหรือเพิ่มเงินค่าครองชีพข้าราชการ โดยทั่วไปมิได้พิจารณาถึงข้าราชการบำนาญด้วย เหตุผล ก็เนื่องจากทางราชการ ต้อง ช่วยเหลือ ผู้ที่ อยู่ในราชการเสียก่อน จึงเป็นเหตุให้ข้าราชการบำนาญบางคนรู้สึกน้อยเนื้อต่ำใจ และปรารภในทำนองว่าทางราชการทอดทิ้งไม่สนใจใยดี ไม่ให้ความเป็นธรรมแก่ผู้ที่เคยทำงานรับใช้ประเทศชาติเลย

ผู้ที่ไม่เห็นด้วยกับการปรับปรุงบำเหน็จบำนาญข้าราชการก็โต้แย้งว่า ทางราชการไม่มีความจำเป็นต้องปรับปรุงบำเหน็จบำนาญตามค่าครองชีพแต่ประการใด ทุกวันนี้ข้าราชการบำนาญได้ประโยชน์จากราชการมากเกินไปอยู่แล้ว ที่จริงควรจะจำกัดไม่ให้ได้รับเงินเดือนเกิน ๘๐ เปอร์เซ็นต์ของเงินเดือนก่อนออกจากราชการเสียด้วยซ้ำไป

เอางบประมาณมาเพิ่มให้กับผู้ที่ยังเป็นข้าราชการ จะได้ประโยชน์แก่ทางราชการมากกว่า

นอกจากเรื่อง บำนาญ ขั้นสูงสุดไม่เกิน ๘๐ เปอร์เซ็นต์ของเงินเดือน มีหลายคนเสนอให้เปลี่ยนแปลงในเรื่องอายุด้วยโดยเห็นว่าไม่ควรกำหนดไว้ถึง ๖๐ ปี แต่ควรจะลดลงมาเพียง ๕๕ ปี ก็น่าจะเป็นการเพียงพอ ซึ่งก็แล้วแต่เหตุผลไม่มีข้อยุติว่าอายุแค่ไหนจึงควรพ้นจากราชการมากที่สุด

ส่วนที่ไม่เห็นด้วยในเรื่องหลักเกณฑ์วันครบเกษียณอายุราชการ ซึ่งกฎหมายบำเหน็จบำนาญให้พ้นจาก ราชการ เมื่อ สิ้นปีงบประมาณ ที่อายุครบหกสิบปีบริบูรณ์นั้น ข้าราชการส่วนใหญ่เห็นพ้องกันว่าควรแก้ไขเสียใหม่ โดยถือหลักว่าครบหกสิบปีเดือนไหนก็ควร จะออกจาก ราชการในเดือนนั้นได้ ไม่มีเหตุผลอย่างไรที่ต้องรอไปออกจากราชการเมื่อสิ้นปีงบประมาณ เพราะหลักเกณฑ์แบบนี้ไม่เป็นธรรมแก่ผู้ที่เกิดเดือนต่างกัน เช่นเกิดเดือนกันยายนกับเดือนตุลาคมในปีเดียวกันอย่างนี้ เป็นต้น

ก็ว่ากันไปได้ทั้งสิ้น

อย่างไรก็ตามใคร่ฝากข้อเตือนแก ข้าราชการทั้งหลายว่า ข้าราชการทุกท่านมีวันเวลาอยู่ในราชการอย่างจำกัด ในระหว่างที่เป็นข้าราชการอยู่ ท่านได้ทำสิ่งหนึ่งสิ่งใดเพื่อประโยชน์แก่ราชการที่ท่านเป็นส่วนหนึ่งอยู่ด้วยบ้างหรือเปล่า

ท่านจะทำตัวเป็นเพียงกาฝากที่ดูดซึมอาหารจากต้นไม้ที่หล่อเลี้ยงตัวท่าน และปล่อยให้ต้นไม้ต้องอับเฉาตายไป และอยู่รอดเฉพาะตัวท่านเองกระนั้นหรือ ๒๖

การปรับปรุงอัตราเงินเดือนและผลประโยชน์เกื้อกูลในมาเลเซีย

อมร รักษาสัตย์

ตอนที่ ๓ บำเหน็จบำนาญ (Superannuation)



ผลประโยชน์ตอบแทนแก่ผู้ทำงานจนพ้นหน้าที่แล้วมีหลายประการ ดังนี้

๑. **บำเหน็จบำนาญ** ในปัจจุบันคิดบำเหน็จบำนาญมีหลายระบบก่อให้เกิดความยุ่งยากสับสน จึงขอให้เปลี่ยนวิธีการเสียใหม่ให้มีวิธีคิดอย่างเดียวกันทั้งหมด (ยกเว้นผู้พิพากษา) คือ

๑) เงินบำนาญ (รายเดือน) มีวิธีคิดดังนี้ ๑/๖๐๐ × จำนวนเดือนที่รับราชการ × เงินเดือน ๆ สุดท้าย

แต่ทั้งนี้บำนาญที่คำนวณได้ต้องไม่เกินครึ่งหนึ่งของเงินเดือน ๆ สุดท้าย

๒) บำเหน็จ (Service Gratuity) มีวิธีคิดดังนี้

$\frac{๑}{๒๐}$ × จำนวนเดือนที่รับราชการมา × เงินเดือน ๆ สุดท้าย

เงินนี้จะจ่ายเป็นก้อนให้แก่ผู้ที่ออกจากราชการไปทุกคน

ผู้มีสิทธิได้รับบำนาญได้แก่

๑) ผู้เข้ารับราชการประจำและมีสิทธิได้รับบำนาญแต่ต้น

๒) รับราชการมาไม่น้อยกว่า ๑๐ ปี

๓) ระยะเวลา ๑๐ ปีนี้นับรวมการทำงานให้รัฐบาลหรือหน่วยการปกครองท้องถิ่นและองค์การของรัฐที่ตั้งขึ้นตามกฎหมาย

๔) ผู้ที่เคยทำงานในระบบอื่นมาก่อนจนมีสิทธิรับบำนาญ แล้วเลือกมาเป็นข้าราชการให้ถือว่ามีสิทธิรับบำนาญต่อไป

๒. **เงินกองทุนสะสม (Provident Funds)**

ข้าราชการพนักงานของรัฐทุกประเภทควรเข้าร่วมกองทุนสะสมของลูกจ้างตามกฎหมาย ค.ศ. ๑๙๕๑ หรือกองทุนของส่วนท้องถิ่นหรือส่วนองค์การ ตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น แล้วแต่กรณี โดยฝ่ายนายจ้างจะจ่ายสมทบให้อีก ๑๐% ของค่าจ้างที่แท้จริง ลูกจ้างควรจะหยุดจ่ายเงินสะสมเมื่อรับราชการมาครบ ๑๐ ปี ซึ่งจะมีสิทธิได้รับบำนาญจากทางรัฐบาล เงินทุนสะสมในส่วนของลูกจ้างจะได้รับเป็นก้อนเมื่ออายุครบ ๕๕ ปี แล้ว แต่ส่วนของนายจ้างนั้นจะได้รับเพียงใดขึ้นอยู่กับระเบียบซึ่งจะร่างขึ้นใหม่ เพราะเงินส่วนนี้จะไปปนกับเงินบำเหน็จและบำนาญที่รัฐบาลจะจ่ายให้อยู่แล้ว และรัฐบาลไม่ต้องการจะให้เงินบำนาญสูงกว่าครึ่งหนึ่งของเงินเดือน ๆ สุดท้ายอันเป็นนโยบายใหม่จึงต้องวางระเบียบใหม่

๓. **ผลประโยชน์แก่ข้าราชการที่ตายในขณะรับราชการ**

ข้าราชการสามัญ (พ้นระยะทดลองปฏิบัติราชการแล้ว) ที่ถึงแก่กรรมในขณะรับราชการไม่ว่าจะมีอายุราชการมากน้อยเพียงใดให้ถือว่ามีสิทธิได้รับบำนาญ ซึ่งจะตกแก่ภรรยาและบุตรที่ยัง

ไม่บรรลุนิติภาวะเต็มตามจำนวน บำนาญที่ควรจะได้รับตามเกณฑ์คำนวณ แต่จะไม่น้อยกว่า ๑ ใน ๓ ของเงินเดือน ๆ สุดท้าย และจะได้รับไปอย่างน้อย ๑๒½ ปี[๑] นอกจากนี้ยังได้รับเงินบำเหน็จตกทอดอีกก้อนหนึ่งตามเกณฑ์ข้างต้น ในกรณีนี้เงินสะสมที่ฝ่ายนายจ้างออกสมทบ รวมทั้งดอกเบี้ยจะบั่นไปจ่ายให้แก่รัฐบาล (ซึ่งรับภาระจ่ายบำนาญให้แล้ว) เงินสะสมส่วนของตนเอง ผู้ที่ตนได้กำหนดไว้ว่าจะเป็นผู้รับ จะเป็นผู้รับเงินส่วนนั้น จึงรวมกันเป็นเงิน ๓ ก้อน

๔. **บำเหน็จบำนาญแก่ครอบครัว** มีหลายประเภท คือ

(๑) ข้าราชการที่รับราชการมาเกินกว่า ๑๐ ปี และถึงแก่กรรมก่อนเกษียณอายุ ภรรยา, ภรรยากับบุตรที่ไม่บรรลุนิติภาวะ หรือบุตรดังกล่าว จะได้รับบำนาญตกทอดไป ๑๒½ ปี เสมือนออกจากราชการเพราะเหตุทุพพลภาพ ซึ่งมีระเบียบให้ผู้ป่วยทุพพลภาพออกจากราชการได้โดยไม่ต้องอายุครบ ๕๐ ปี (ดูเรื่องเกษียณอายุประกอบ) ข้าราชการที่ทำงานครบ ๑๐ ปี แล้วจะลาออกไปเฉย ๆ จะไม่ได้รับบำนาญ

(๒) ถ้าภรรยาแต่งงานใหม่ จะงดจ่าย เว้นแต่จะแต่งงานเมื่อบุตรคนเล็กยังอายุไม่ถึง ๑๘ ปี หรือจนครบระยะ ๑๒½ ปี แล้วแต่ว่าระยะใดจะสิ้นสุดก่อน

(๓) ผู้อยู่ในอุปการะของผู้ตาย ที่ตายไปหลังจากรับราชการมาเกิน ๓๐๐ เดือน จะได้รับเงินบำนาญพิเศษอีกก้อนหนึ่ง

(๔) ในกรณีที่ไม่มีผู้อยู่ในอุปการะ ผู้แทนโดยชอบด้วยกฎหมาย มีสิทธิรับบำเหน็จตกทอดในทำนองเดียวกันกับกรณีข้างต้น

(๕) ถ้าข้าราชการตายในระหว่างที่ออกจากราชการไปรับบำนาญแล้ว แต่ยังไม่ถึง ๑๒½ ปี ภรรยา, ภรรยาและบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ, หรือบุตรดังกล่าว มีสิทธิได้รับบำนาญตกทอดต่อไปจนจนครบ ๑๒½ ปี ทั้งนี้ต้องอยู่ในเงื่อนไขอย่างเดียวกับข้อ (๒) ข้างต้น

๕. **เกณฑ์การนับอายุรับราชการเพื่อเป็นเกณฑ์คำนวณบำเหน็จบำนาญ (Reckonable Past Service)**

(๑) ลูกจ้างรัฐบาลที่มีสิทธิได้รับบำนาญ มีสิทธินับอายุการทำงานในอดีตในหน่วยราชการหรือส่วนงานส่วนท้องถิ่น หรือองค์การของรัฐ มารวมได้ทั้งหมดเว้นแต่จะถูกยกเว้นไว้ในข้อต่อไป

(๒) ระยะเวลาที่ไม่นับรวม ได้แก่

(๑) เวลาที่ใช้ในการฝึกอบรม ที่ได้

---

[๑] เงินบำนาญของมาเลเซียนี้เป็นเงินบำนาญที่ทางราชการประกันว่าจะจ่ายให้อย่างน้อย ๑๒½ ปี ถ้าตายไปก่อน ทายาทก็จะมีสิทธิรับต่อจนครบกำหนด ถ้าอายุยืนกว่านั้นก็ยังจ่ายให้ตลอดชีวิต ดูข้อ ๔ (๕) ด้วย นับว่าเป็นหลักการที่ดีกว่าของไทยมาก

รับแต่เบี้ยเลี้ยง

(๒) เวลาที่หยุดทำราชการเพราะลาไปโดยสมัครใจ หรือลาไปแต่งงาน หรือหญิงติดตามสามีไปราชการหรือไปศึกษาต่อ ณ ต่างประเทศ หรือไปทำงานในประเภทครูร่วม (Unified Teaching Service) ซึ่งไม่นับเป็นข้าราชการ

(๓) ระยะเวลาที่ถูกลงโทษให้ออกจากราชการ

(๔) ระยะเวลาที่เคยรับราชการในรัฐบาล ในส่วนท้องถิ่น และองค์การซึ่งได้รับบำเหน็จบำนาญไปแล้ว

(๕) ระยะเวลาที่หยุดพักราชการไปโดยเหตุใด ๆ โดยไม่ได้รับเงินเดือน

สมทบ ร้อยละ ๑๐ ของค่าจ้างที่แท้จริง และจะได้รับเงินคืนตามกฎหมาย ทั้งนี้รัฐบาลมีนโยบายจะเลิกลูกจ้างชั่วคราว มาเป็น พนักงาน ประจำ ทั้งหมดอยู่แล้ว

๗. **การเกษียณอายุ** มี ๒ ประเภท คือ

๑) *การเกษียณอายุตามกฎหมาย* (Compulsory Retirement Age)

ก) พนักงานของรัฐทุกประเภท (ยกเว้น ข) ต้องพ้นหน้าที่ราชการเมื่ออายุ ๕๕ ปี

ข) ผู้พิพากษาจะพ้นราชการเมื่อ ๖๕ ปี



๖. **ลูกจ้างชั่วคราว** มีผลประโยชน์ ดังนี้

ลูกจ้างชั่วคราวควรจะจ่ายเงินเข้ากองทุน

ค) ถ้าจำเป็นต้องจ้างต่อ ให้ปลดเกษียณเสียก่อนแล้วจึงจ้างใหม่เป็นลูกจ้างชั่วคราว และต้อง

ได้รับการตรวจร่างกายทุกปี

๒) *การเลือกเวลาออกก่อนเกษียณอายุ* (Optional Retirement Age)

ก) พนักงานของรัฐทุกประเภท (ยกเว้น ข) อาจออกจากราชการเมื่ออายุ ๕๐ ปีได้

ข) พนักงานสตรีอาจขอลาออกจากราชการได้เมื่ออายุ ๔๕ ปี

บุคคลที่อายุครบอาจขอลาออกเพื่อรับบำนาญได้ ถ้ารับราชการมาเกินกว่า ๑๐ ปีแล้ว ไม่ต้องรอจนถึง ๕๕ ปี

๘. **บำเหน็จของผู้ทำงานตามสัญญาจ้าง**

จะได้รับบำเหน็จคิดเป็นเงิน ๑๗.๕% ของเงินเดือนที่แท้จริง × จำนวนเดือนที่ทำงาน

สำหรับข้าราชการที่เกษียณอายุและรับบำนาญไปแล้ว ถ้าจะรับกลับมาทำงานอีกให้ทำสัญญาจ้างต่อกัน บำเหน็จของข้าราชการบำนาญในช่วงหลังนี้ให้คิดจากอัตราค่าจ้างปกติสำหรับงานนั้น

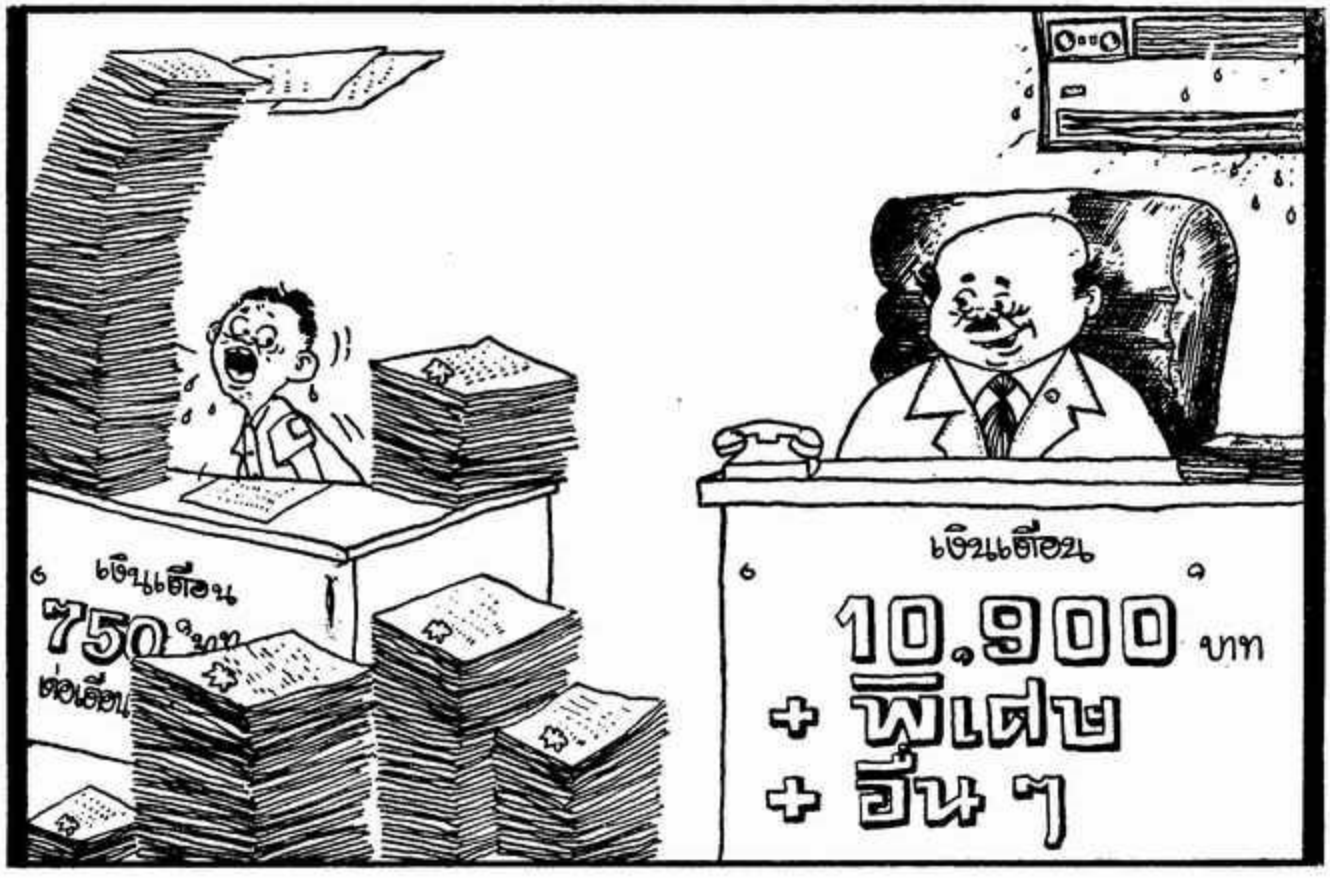
IV. สรุปและข้อสังเกต

นอกจากข้อสังเกตที่ผู้เขียนได้เขียนแทรกไว้ในเนื้อเรื่องบางแห่งแล้วใคร่ขอเสนอข้อสังเกตความคิดเห็น เพิ่มเติมดังต่อไปนี้

๑. **ระบบข้าราชการของมาเลเซีย** เป็นระบบที่ซับซ้อนยากแก่การที่ทำความเข้าใจได้เพราะต้องนับรวมข้าราชการและพนักงานหลายประเภทด้วยกัน เจ้าหน้าที่ฝ่ายพลเรือน เฉพาะของรัฐบาลสหพันธ์ไม่รวมทหารตำรวจ จะมีถึง ๒๙๒,๙๙๑ อัตรา (เมื่อ ๑ ธันวาคม ๒๕๑๘) เมื่อรวมกับเจ้าหน้าที่ของรัฐต่าง ๆ ของเทศบาล หน่วยงานระดับท้องถิ่น องค์การรัฐวิสาหกิจที่ตั้งขึ้นตามกฎหมาย รวมทั้งตำรวจและทหารแล้วจะมีถึง ๕๖๖,๘๙๕ อัตรา ซึ่งเมื่อคิดเทียบสัดส่วนแล้วนับว่าใหญ่กว่ารัฐบาลไทยมาก เพราะมาเลเซียมีพลเมืองไม่ถึง ๑๒ ล้านคน ก็มีข้าราชการพลเรือนเกือบเท่าข้าราชการพลเรือนของไทยอยู่แล้ว

ข้าราชการมาเลเซียนี้แบ่งเป็นหลายสิบสายงาน แต่ละสายงานก็มีระเบียบวิธีการต่าง ๆ กันจึงคล้ายคลึงกับระบบจำแนกตำแหน่ง (พ.ช.) มากกว่าของไทยเสียอีก เมื่อประเทศไทยหันมาใช้ระบบจำแนกตำแหน่งบ้างก็จะมีสายงานต่าง ๆ เพิ่มขึ้นเช่นกัน ข้อที่ควรระวังก็คืออย่าพยายามให้แต่ละสายงานมีระบบเงินเดือนและผลประโยชน์เกื้อกูลต่างกันกับระบบข้าราชการพลเรือน (ก.พ.) มากนัก มิฉะนั้นจะเกิดความเหลื่อมล้ำกันมากเปรียบเทียบกันยาก ต่อไปจะทำให้ข้าราชการย้ายโอน เปลี่ยนสายงานได้ยากขึ้น ซึ่งน่าจะเป็นผลร้ายมากกว่าผลดี

๒. **ระบบเงินเดือนของมาเลเซีย** มีความแตกต่างกันมากระหว่างข้าราชการชั้นผู้น้อยผู้ใหญ่ถึง ๓๓ เท่า ดังกล่าวมาแล้วในตอนต้น (ของไทยมีความแตกต่างกันน้อยกว่า) ทำให้ข้าราชการผู้น้อยมีฐานะค่อนข้างฝืดเคือง ส่วนผู้ใหญ่มีฐานะดีมาก เปรียบเทียบได้ไม่แพ้ธุรกิจเอกชน และยังพยายามให้รัฐวิสาหกิจมีอัตราเงินเดือนไล่เลี่ยกับข้าราชการด้วย ซึ่งไม่น่าจะถูกต้อง อาจมีผลร้ายทางการเมืองเมื่อประชาชน หรือข้าราชการผู้น้อย เกิดความน้อยเนื้อต่ำใจข้าราชการผู้ใหญ่มากเข้า และต่อ ๆ ไป อาจมีผลเสียทางเศรษฐกิจด้วย เพราะแต่เดิมงบประมาณรายจ่าย ของประเทศ สมดุลย์ อยู่กับ งบประมาณรายได้ แต่ในขณะนี้เริ่มขาดดุลบ้างแล้ว ทั้งที่วิธีการคิดงบประมาณของมาเลเซีย คิดต่างกับของไทย กล่าวคือในมาเลเซียงบประมาณประเภทลงทุน เพื่อใช้พัฒนาประเทศนั้นส่วนใหญ่เป็นเงินกู้ อยู่คนละยอดกับงบประมาณธรรมดา จึงดูเหมือนว่า รัฐบาล มีเงิน มา จ่าย เป็น เงินเดือน มาก ส่วนของไทยได้รวมอยู่ในยอดเดียวกัน ดังนั้น เมื่อรัฐบาลต้องการเงินไปลงทุนมาก หรือเป็นค่าใช้จ่ายมาก ก็จะบีบงบประมาณ ประเภทเงินเดือน ลง เพื่อมิให้งบประมาณขาดดุลมากเกินไป ดังนั้นในระยะ ๒๐ ปี ที่ผ่านมา งบเงินเดือน จึงถูกบีบ ลงมาจากประมาณ ๘๐% เหลือเพียงประมาณ ๖๐% ทำให้ข้าราชการมีเงินเดือนน้อยลงกว่าที่ควร ข้าราชการ จึงยากจน และเป็นบ่อเกิดคอรัปชั่น อย่างที่เห็นกันอยู่ แต่ถ้าพิจารณาในแง่การกระจายรายได้ คิดว่าเป็น การ ดี ก็ได้ ที่ ค่อย ๆ ลด ความแตก ต่าง



ระหว่างข้าราชการกับประชาชนลง จนกระทั่งในขณะนี้ ข้าราชการ ขั้นต่ำสุด เงินเดือน ๘๐๐ บาท (ปีละ ๙,๖๐๐ บาท) จะมีรายได้สูงกว่ารายได้ประชาชาติ ถัวเฉลี่ย ต่อหัว (ปีละ ๗,๖๐๐ บาท) เพียงเล็กน้อย ข้าราชการชั้นกลางรายได้ขนาดเดือนละ ๓,๐๐๐ บาท (ปีละ ๓๖,๐๐๐ บาท) แต่มีครอบครัวและ บุตร รวมทั้ง ครอบครัว ๕ คน แล้ว จะมีฐานะความเป็นอยู่ต่ำกว่าประชาชนถัวเฉลี่ยเสียอีก (๕ คน เท่ากับ ๓๘,๐๐๐ บาท) คำกล่าวที่ว่าข้าราชการเป็นชนชั้นสักดินา กดขี่ ขูดรีด จึงไม่เป็นความจริง อย่างไรก็ดี เมื่อคิดถึงผลได้ผลเสียทุกด้านแล้ว รัฐบาล น่า จะเก็บภาษีให้ได้เต็มเม็ดเต็มหน่วย เมื่อมีรายได้มากขึ้น ก็นำมา ปรับปรุงเงินเดือนข้าราชการเสียใหม่ตามหลักการค่าจ้างที่แท้จริง (clean wage) ก็จะเป็นการเหมาะสมที่สุด ส่วนการใช้จ่าย เพื่อลงทุน นั้น ไม่ควรจะบีบเอาจาก ยอดภาษีอากรปกติจนเกินไป

๓. ทางด้านผลประโยชน์เกื้อกูล จะเห็นได้ว่าในมาเลเซียข้าราชการและพนักงานมีผลประโยชน์เกื้อกูล มากมาย หยุมหยิม กว่า ข้าราชการ พนักงานไทยมากนัก อาจ จะเป็น เพราะ ได้รวบรวม ผลประโยชน์ของหน่วยงานประเภทรัฐวิสาหกิจ เช่น การรถไฟ การท่าเรือ รวมทั้งราชการส่วนท้องถิ่นมารวมไว้ด้วย ส่วนของไทยยังไม่มีผู้ใดรวบรวมขึ้นไว้ ซึ่งถ้ารวมเข้าจริง ๆ ก็อาจจะมีรายการมากกว่าก็ได้

อีกประการหนึ่ง ระบบเงินเดือนและผลประโยชน์ ต่าง ๆ นี้ มาเลเซียได้ รับมรดก มา จาก ระบบ การ ปกครอง อาณานิคม ของ อังกฤษ ซึ่ง ต้อง พยายามวางระเบียบต่าง ๆ ไว้ล่อใจชาวอังกฤษให้มาทำงานในท้องที่ทุรกันดาร ป่าเถื่อน เสี่ยงภัย

อย่างไรก็ดี จะเห็นว่าผลประโยชน์เกื้อกูลรายการใหญ่ ๆ ที่สำคัญ และ เป็นประโยชน์ต่อข้าราชการนั้น ทางมาเลเซียดู จะมี ภาษี ดีกว่าของไทย เกือบทุกรายการ เช่น

๑) *การสงเคราะห์เรื่องที่อยู่อาศัย* ทางมาเลเซียมีบ้านพักมากกว่า มีรายการให้เบิกช่วยมากกว่า ข้อสำคัญคือมีการส่งเสริมให้ข้าราชการกู้เงินมาปลูกสร้างบ้านเรือนอย่างกว้างขวาง ซึ่งรัฐบาลไทยน่าจะพิจารณาดำเนินการบ้าง เพราะจะเป็นประโยชน์ทางเศรษฐกิจอย่างใหญ่หลวง และจะเป็นการลดคอรัปชั่นไปในตัว ตราบใดที่คนยังไม่มีบ้านคุ้มหัว ก็ต้องกระเสือกกระสนกันจนถึงที่สุด ทั้งทางถูกทางผิด (โดยที่รัฐบาลเป็นเจ้าของรัฐวิสาหกิจที่เกี่ยวข้องกับการก่อสร้างสำคัญอยู่แล้ว น่าจะบังคับให้ช่วยกันออกแบบและสร้างบ้านสำเร็จรูปราคาถูก มาขายแก่ข้าราชการ และประชาชนได้ไม่ยากนัก ถ้าต้องการจะทำ)

๒) *การสงเคราะห์เรื่องค่าพาหนะเดินทาง เบี้ยเลี้ยง* ทางมาเลเซียมีมากกว่า ข้อสำคัญคือมีการส่งเสริมให้ข้าราชการใช้ยวดยานพาหนะของตนเอง มาอำนวยความสะดวกในการปฏิบัติงาน

จนถึงกับให้กู้ยืมเงินมาซื้อพาหนะ ให้ค่าระยะทาง ให้เงินช่วยถ้าใครรู้จักขับรถขับเรือเป็น ฯลฯ สิ่งเหล่านี้มีผลดีมากกว่าผลเสีย ซึ่งทางราชการไทยน่าจะพิจารณาบ้าง

๓) *การช่วยเหลือกรณีบ่วยไข้* รู้สึกว่าจะไม่แตกต่างกันมาก นอกจากวันลาบ่วย ซึ่งของมาเลเซียมีได้หลายแบบ จนกระทั่งถึงสุดท้ายทุพพลภาพก็ยังให้บำเหน็จบำนาญอย่างดีไม่ปลดออกเฉย ๆ

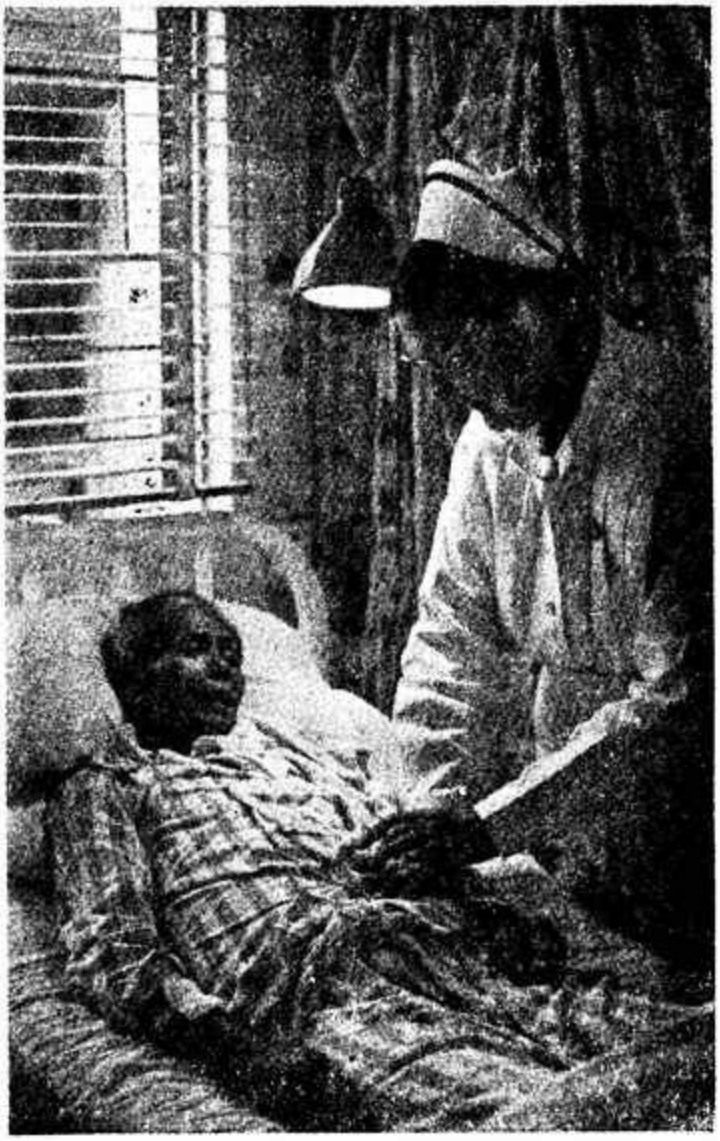
๔) *ระบบบำเหน็จบำนาญ เงินสะสม* รู้สึกว่า ทาง มาเลเซีย จะได้รับ สูง กว่า ทางไทย เล็กน้อย เพราะได้รับบำเหน็จเป็นก้อนทุกคน แยกกับเงินสะสม ส่วนเงินบำนาญให้ในอัตราไม่เกิน ๕๐% ของเงินเดือน ๆ สุดท้าย ซึ่งต่ำถ่วาของไทย แต่ข้อดีของมาเลเซียในด้านนี้ยังมีอีก ๔ ตอน คือ

ก) รับบำนาญได้ง่ายไม่ต้องรอเกษียณอายุ

ข) ระยะรับบำนาญนั้นประกันว่าจะได้ไม่น้อยกว่า ๑๒½ ปี ไม่ต้องเสี่ยงโชคแบบของไทย ถ้าตายเร็วก็ขาดทุน

ค) ผู้รับราชการเพียงระยะสั้น ถ้าถึงแก่กรรมเร็วก็ยังได้บำนาญ ครอบครัวไม่เดือดร้อน

ง) เงินสะสมนั้นเมื่ออายุครบ ๕๐ ปี อาจขอถอนมาใช้ได้ก่อน ⅓ คนส่วนมากจะถือโอกาสถอนมาเพื่อสร้างบ้านหรือลงทุนเตรียมไว้ก่อนเกษียณ



อายุ หลักการเหล่านี้ทางราชการไทยน่าจะได้นำมา พิจารณา แก้ไข ระบบบำเหน็จ นำนาญ ของไทยบ้าง โดยไม่จำเป็นว่า จะเสียค่าใช้จ่าย มากเพราะตัวเงินบำนาญจะลดลงไปเพิ่มทางอื่น ซึ่งเป็นประโยชน์แก่ข้าราชการและครอบครัวเอง เช่นเงินบำเหน็จตามระบบนี้จะพอซื้อบ้านช่องหรือลงทุนได้ ไม่ใช่ได้แต่เงินสะสมนิดเดียว ส่วนเบี้ยบำนาญเองก็เพียงแค่ประทังชีวิตเป็นส่วนมาก

๕) *ระเบียบการลา การหยุดต่าง ๆ* ทางมาเลเซียมีมากกว่า และถือเป็นสิทธิของข้าราชการไม่ใช่สิทธิของทางราชการ และเป็นสิ่งที่ได้รับการส่งเสริมให้ข้าราชการได้หยุดพักผ่อนกันให้มากผิดกับของไทย เดี๋ยวได้หยุดพักร้อน เดี๋ยวก็งดเสีย นอกจากนั้นควรพิจารณาเรื่องการหยุดโดยได้รับเงินเดือนและโดยไม่ได้รับเงินเดือนให้กว้างขวางขึ้น ผู้เขียนมีความเห็นใจข้าราชการที่ถูกย้ายไปส่วนภูมิภาค ทำให้สามี—ภรรยาต้องแยกกัน เพราะในปัจจุบันสามี—ภรรยาทั้งสองฝ่ายต่างต้องทำงานมีมากขึ้น หากทางราชการจะอนุมัติให้ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งลาพักงานโดยจ่ายเงินเดือนกึ่งหนึ่ง หรือแม้จะไม่จ่ายเลย แต่ไม่ให้เสียสิทธิรับบำนาญและมีสิทธิกลับเข้าทำงานใหม่ได้ ก็คงจะบรรเทาความเดือดร้อนได้มาก หรือในกรณีแม่บ้านที่มีลูกเล็ก ๆ อาจอยากจะลาหยุดพักราชการสัก ๔—๕ ปี รอจนลูกโตเข้าโรงเรียนแล้วจึงมารับราชการต่อก็ได้ สิ่งเหล่านี้จะทำให้เกิดประสิทธิภาพและความคล่องตัวของราชการสูงขึ้น ปัจจุบันข้าราชการต่างจังหวัดไม่สู้มีจิตใจอุทิศตนมากนัก เพราะมักพะวงปัญหาครอบครัวแยกกันอยู่ตลอดเวลา ศุกร์บ่ายถึงจันทร์เช้าก็พยายามหาทางมาเยี่ยมบ้าน ราชการจึงขาดอัตรากำลังและความเอาใจใส่ต่อท้องที่มากเป็นภัยต่อความมั่นคงอยู่ทุกวันนี้

๖) *ผลประโยชน์อันเนื่องมาจากการทำงานนอกเหนือหน้าที่ประจำของตน* ทางมาเลเซียให้เงินช่วยเหลือมากมายหลายสิบประเภทด้วยกัน แต่ของไทยเกือบไม่มีเลย ก็เป็นเรื่องน่าพิจารณา เพราะเป็นการประหยัดกว่าจะต้องขึ้นเงินเดือนให้เป็นกรณีพิเศษเพราะอ้างว่าได้ทำงานเกินอำนาจหน้าที่หรือประหยัดกว่าจะต้องจ้างคนอื่นมาช่วยทำอีกตำแหน่งหนึ่ง เช่นบุรุษไปรษณีย์ที่ขับรถแวนได้ย่อมดีกว่าจะจ้างคนขับรถต่างหาก ผู้เขียนคาดว่าเมื่อไทยได้นำระบบ พี.ซี มาใช้แพร่หลายยิ่งขึ้น จะมีผู้ร้องเรียนว่าตนต้องทำงานนอกหน้าที่มากขึ้น อันจะเป็นเหตุให้รัฐบาลต้องจ่ายเงินชดเชยให้ ฉะนั้นทางที่ดีจึงควรจะคิดอ่านเตรียมการวางระบบไว้เสียก่อนล่วงหน้าดีกว่าปล่อยให้เป็นไปตามระบบมือยาวสาวได้สาวเอา หรือใครร้องได้ใครไม่ร้องอด หรือดีกว่าปล่อยให้เป็นไปตามยถากรรมจนเพ้อเจ้อรุงรังอย่างในมาเลย์เซียในปัจจุบัน จนรัฐบาลต้องหาทางตะล่อมมาเข้าหลักและเลิกผลประโยชน์ไปเสียหลายเรื่อง

๗) *สวัสดิการแก่ข้าราชการที่ไปปฏิบัติงานในต่างประเทศ* ทางมาเลเซียให้มากกว่าราชการไทยหลายรายการ ซึ่งดูจะเป็นการสมควรและชอบด้วยมนุษยธรรมกว่าของไทย อย่างไรก็ตามใคร่ขอตั้งข้อสังเกตว่าประเทศไทยออกจะมีสถานทูตประจำต่างประเทศมากไปสักหน่อยโดยบางประเทศก็ไม่ใคร่มีความสัมพันธ์ต่อกันมาก ทำให้แต่ละแห่งมีอัตราข้าราชการน้อยไม่พอทำงาน ที่จริงน่าจะมี

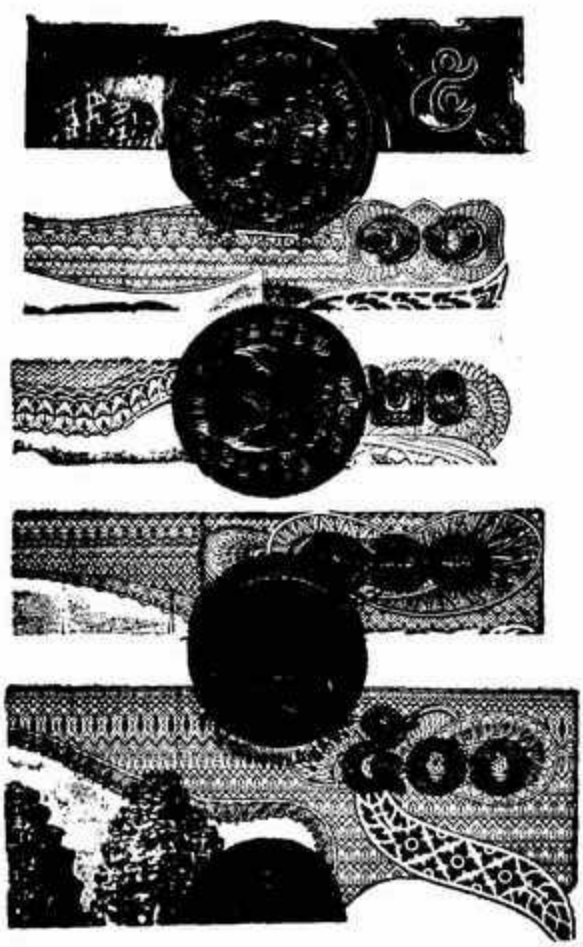
น้อยแห่งแต่ให้แต่ละแห่งมีคนมีเงินใช้จ่ายและมีผลงานทางเศรษฐกิจ การเมืองอย่างแท้จริงให้คุ้มค่า

๘) *ผลประโยชน์แก่ข้าราชการชั้นผู้ใหญ่* ทางมาเลเซียให้มากรายการและทั่วถึงกว่าของไทย เช่นค่ารับรอง ค่าคนขับรถ (ส่วนตัว) รถยนต์และคนขับหลวง บ้านรับรอง ค่าทำการในตำแหน่ง บริหาร การได้ไปเบิดหูเบิดตาในต่างประเทศ ฯลฯ นอกจากนี้ยังมีผลประโยชน์จากการดำรงตำแหน่งกรรมการและที่ปรึกษาในวงการรัฐวิสาหกิจอีกมาก กล่าวกันว่าข้าราชการชั้นสูงจะได้รับผลประโยชน์เหล่านี้เกือบเท่ากับเงินเดือน ซึ่งสูงอยู่มากแล้ว *ข้อสำคัญคือผลประโยชน์เหล่านี้ได้กระจายออกไปโดยทั่วถึงตามระเบียบไม่เล่นพรรคเล่นพวกมากเท่าของไทย* ซึ่งบางคนมีผลประโยชน์ล้นพ้น มีตำแหน่งพิเศษมากมายแต่บางคนไม่ได้รับเลย สิ่งเหล่านี้นับว่ามีความสำคัญไม่น้อย เพราะเหตุที่รัฐบาลก็พยายามจะลดความแตกต่างด้านเงินเดือนของข้าราชการชั้นสูงลงเรื่อยๆ ในขณะที่ความรับผิดชอบและภาระต่อสังคมมีมากขึ้น โดยเฉพาะถ้าผลประโยชน์นั้นมิได้รับโดยทั่วถึงและเป็นธรรม ก็จะเป็นเหตุให้ข้าราชการชั้นสูงเหล่านั้นหมดกำลังใจ ท้อแท้ไม่อยากปฏิบัติงานอย่างที่เห็นกันอยู่ทุกวันนี้ ประเทศชาติจะเจริญก้าวหน้าไปได้อย่างไรถ้าตัวจักรใหญ่ล้าไม่หมุนเสียแล้ว ที่ผู้เขียนพูดมานี้ก็ด้วยความหวังดีต่อส่วนรวม เพราะได้ประสบกับตนเองมานับครั้งไม่ถ้วน ได้พบกับเพื่อนร่วมอาชีพ ซึ่งตั้งใจจะรับราชการเพื่อประโยชน์ส่วนรวม บุคคลประเภทนี้ก็อาจจะได้เลื่อนชั้น เลื่อนตำแหน่งไปตามความสามารถ แต่หาได้รับผลประโยชน์ชอบธรรมไม่ ในไม่ช้าก็ล้าและเหนื่อยหน่ายหนีไปในที่สุด ถ้าจะมีการวิจารณ์ว่าผู้เขียนอยากเห็นข้าราชการชั้นสูงมั่งมีศรีสุขเหมือนข้าราชการชั้นอื่นและประชาชนแล้วก็ใคร่จะชี้แจงว่าไม่เป็นความจริง เพราะผลประโยชน์ประเภทนี้ ส่วนใหญ่ก็เพื่ออำนวยความสะดวกให้สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ดียิ่งขึ้นถ้าเป็นตัวเงินตีราคาได้ก็ยังจะต้องเสียภาษีรายได้แก่รัฐบาลในอัตราที่สูงด้วย

ท้ายที่สุดนี้ผู้เขียนขอเรียนย้ำว่าที่นำเรื่องเงินเดือนและผลประโยชน์เกื้อกูลของมาเลเซียมาเสนอนี้ มิใช่มาเสนอให้ประเทศไทยเอาอย่างลอกแบบ แต่เพื่อให้เห็นวิธีการศึกษาวิเคราะห์ปัญหาของเขา การวินิจฉัยปัญหาหลังจากที่ได้รับการกลั่นกรองอย่างละเอียดและถูกหลักวิชาพอสมควร และมีปัญหาหลายเรื่องที่เราประสบอยู่ที่เราอาจจะได้แง่คิดจากทางมาเลเซียมาประกอบการพิจารณาบ้าง เท่านั้น จะเห็นได้ว่ามีข้อความหลายตอนในบทความนี้ที่ผู้เขียนคิดเพิ่มเติมเอาหลังจากที่ได้เห็นวิธีการคิดของเขาแล้วอุปมาประหนึ่งว่า เมื่อได้รู้ได้เห็นมากขึ้นก็บังเกิดความคิดสติปัญญาแตกฉานมิใช่แต่เพียงจะลอกจากตำราเดิมตามก้นคนอื่นถ่ายเดียว ๒๑

การให้บำเหน็จบำนาญแก่ผู้เกษียณอายุ

สมพงษ์ วัฒนสระ



ผู้จะพ้นจากราชการเนื่องจากเกษียณอายุในวันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๒๐ นี้ มีข้าราชการประมาณ ๒,๑๐๐ คน และลูกจ้างประจำอีกประมาณครึ่งหนึ่ง ของจำนวนข้าราชการที่เกษียณอายุ ต่างเตรียมตัวเตรียมใจที่จะไปสู่ชีวิตอีกแบบหนึ่ง ซึ่งแตกต่างจากชีวิตราชการที่ท่านเคยผ่านมาเป็นระยะเวลายาวนาน บางท่านก็โล่งใจที่จะได้พ้นจากสภาพที่ต้องหมกมุ่นอยู่กับงานตลอดเวลา เพื่อจะได้มีเวลาพักผ่อน รับประทานข้าวร้อนนอนตื่นสายเสียที บางท่านก็คิดหาหนทางทำงานอื่นต่อไปอีกเพราะยังกระปรี้กระเปร่าพอที่จะทำงานได้อีกหลายปี บางท่านก็คิดหาทนทางจะไปประกอบอาชีพส่วนตัวเป็นการแก้เหงาในยามชรา เพื่อไม่ให้เกิดเวลาว่างมากเกินไป บางท่านก็ยังไม่มีโครงการในชีวิตขั้นปลายว่าจะไปประกอบอาชีพกิจการงานใดต่อ พอรู้ว่าจะพ้นจากราชการหมดอำนาจวาสนาเข้าเท่านั้นก็ดูจะกลายเป็นคนโมโห หงุดหงิดเป็นคนใจน้อยและดูแก่ไปถนัดใจ สาเหตุก็เนื่องจากจะต้องพ้นจากราชการไปนี่เอง ทำให้สุขภาพและ

จิตใจคนเราเปลี่ยนแปลงไป ประเทศต่าง ๆ ในโลกส่วนใหญ่จึงได้กำหนดเกษียณอายุไว้ระหว่าง ๖๐—๖๕ ปี คงมีบางประเทศเช่นมาเลเซีย กำหนดให้ข้าราชการเกษียณอายุเมื่อมีอายุครบ ๕๕ ปี การที่กำหนดให้เกษียณอายุไว้ต่ำในทางการแพทย์มีความเห็นว่า จะทำให้คนที่ครบเกษียณอายุ เป็นโรคจิตกันมากขึ้น เนื่องจากมีเวลาว่างมากเกินไปกลายเป็นภาระแก่สังคม ผู้ที่มีความคิดที่จะให้ข้าราชการไทยเกษียณอายุเมื่ออายุ ๕๕ ปี จะได้คิดในเรื่องนี้บ้างหรือเปล่าก็ไม่ทราบ

ผู้ ซึ่งปฏิบัติราชการ รับใช้ ประเทศชาติ จนครบเกษียณอายุ นับว่า เป็นผู้วิริยะอุตสาหะ ควร แก่การสรรเสริญเป็นอย่างยิ่ง ราชการบางแห่งมีการประกาศเกียรติคุณ มอบโล่ให้เป็นที่ระลึกถึงคุณงามความดี ทำให้ผู้จะพ้นจากราชการมีความรู้สึกตื้นตันใจ ส่วนรัฐก็ได้ตอบแทนความชอบที่ได้รับราชการมาโดยจ่ายบำเหน็จบำนาญให้ การที่ได้รับราชการมาด้วยความวิริยะอุตสาหะ ปราศจากความผิดอันกฎหมาย ห้ามมิให้ได้รับบำเหน็จบำนาญ แล้วย่อมถือว่า เป็นการรับราชการมาโดยชอบ อันมีสิทธิได้รับบำเหน็จบำนาญ **การที่จะได้รับบำเหน็จบำนาญ เนื่องจาก การ ออก จาก ราชการ เพราะเกษียณอายุ นี้ ก็จะต้องปฏิบัติ ตามวิธีการที่กฎหมายและระเบียบกำหนด ซึ่งมีขั้นตอนในการดำเนินเรื่องอยู่ ๓ ขั้นตอนคือ ขั้นแรก กระทรวง ทบวง กรม เจ้าสังกัด ส่ง เรื่อง ขอรับบำเหน็จบำนาญไปยังกรมบัญชีกลาง ขั้นที่สอง กรมบัญชีกลางพิจารณาสั่งจ่าย ขั้นที่สาม การเบิกจ่ายบำเหน็จบำนาญให้ผู้มีสิทธิรับเงิน**

ผู้รับบำเหน็จบำนาญส่วนใหญ่ มักจะมีความวิตกกังวลว่าจะได้รับบำเหน็จบำนาญช้า ซึ่งความจริงมิได้เป็นเช่นนั้น ในสมัยก่อนเมื่อพ้นจากราชการแล้ว ทางราชการก็จ่ายเงินสะสมให้เป็นทุนรอนและค่าใช้จ่ายใน ระหว่าง ที่ รอรับบำเหน็จบำนาญ แต่ในปัจจุบันมักจะมีคนพูดกันว่าได้รับเงินบำเหน็จบำนาญก่อนเงินสะสม เสียอีก ซึ่งแสดงว่า การดำเนินการ ใน เรื่อง สั่งจ่ายบำเหน็จบำนาญ รวดเร็วขึ้นมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่ง*บำเหน็จบำนาญของผู้ซึ่งพ้นจากราชการเนื่องจากเกษียณอายุ ทางราชการมีนโยบายที่จะให้ได้รับบำเหน็จบำนาญในเดือนที่พ้นจากราชการคือเดือนตุลาคม โดยให้ได้รับบำนาญต่อจากเงินเดือน* และมติคณะรัฐมนตรีให้กระทรวงทบวงกรม เจ้าสังกัด จัดเตรียมหลักฐาน ประกอบ เรื่องราว ขอ รับบำเหน็จบำนาญก่อนออกจากราชการเป็นเวลา ๓ เดือนคือให้เตรียมทำเรื่องราวไว้ตั้งแต่เดือนกรกฎาคม หลักฐานอะไรที่จะใช้ก็ให้เตรียมหาไว้ เช่นหลักฐานเวลาทหารเกณฑ์ หลักฐานการมีสิทธินับเวลาทวีคูณ หรือหลักฐานการโอนย้ายสังกัดก่อน พ.ศ. ๒๔๘๓ เป็นต้น พอได้หลักฐานครบแล้ว ก็ให้ยื่นไปยังกรมบัญชีกลางได้ตั้งแต่วันที่ ๑ สิงหาคม ก่อนวันเกษียณอายุเป็นเวลา ๒ เดือน ซึ่งการยื่นเรื่องไปยังกรม

บัญชีกลางนี้เจ้าสังกัดเพียงแต่ลงชื่อกรอกแบบฟอร์มใน แบบขอรับบำเหน็จบำนาญ พร้อมทั้ง หลักฐาน ที่จำเป็นก็เพียงพอแล้ว แทบจะไม่มีความยุ่งยากใด ๆ เลย

รวมหลักฐานที่ทางราชการ หรือเจ้าหน้าที่ ต้องการแล้ว ก็ไม่มีทางที่เรื่องราวจะเสร็จสิ้นส่งไปกรมบัญชีกลางได้ หรือบางทีเจ้าหน้าที่ก็ส่งไปทั้ง ๆ ที่หลักฐานไม่ครบถ้วนหลักฐานผิด ๆ หรือ



หลักฐาน ที่จะ ส่งไปกับ เรื่องราวขอรับบำเหน็จบำนาญนั้น ผู้ออกจากราชการส่วนใหญ่มักจะเป็นผู้รวบรวมหรือจัดทำเรื่องเองทั้งหมด ซึ่งเป็นการไม่ถูกต้องนัก เพราะคณะรัฐมนตรีได้มีมติให้เจ้าหน้าที่ ของส่วนราชการ ของ ผู้ออกจากราชการเป็น ผู้จัดทำเรื่องราว และ รวบรวมหลักฐานทั้งหมดแทน ผู้ออกจากราชการ หรือผู้มีสิทธิรับเงินเพียงแต่ลงชื่อ ขอรับเงิน และกาในแบบฟอร์มว่าจะขอรับบำเหน็จ หรือบำนาญ หรือบำเหน็จแทนบำนาญเท่านั้น ส่วนเรื่องอื่น ๆ เจ้าหน้าที่จัดทำเองทั้งหมดดังกล่าวแล้ว แต่ในทางปฏิบัติ ถ้าผู้ออกจากราชการหรือผู้มีสิทธิรับเงินไม่จัดทำเองหรือรวบไม่ก็ขาด ๆ เกิน ๆ หรือไม่ก็พาลหน่วงเหนี่ยวกักเก็บเรื่องเพื่อเรียกผลประโยชน์เอาเลยทีเดียว

แต่เจ้าหน้าที่ที่ทำงานด้วยความเห็นอกเห็นใจปฏิบัติ ตามระเบียบแบบแผน ก็มีอยู่เป็นจำนวนมาก ซึ่งก็เป็นเคราะห์ดีของผู้ออกจากราชการในสังกัดนั้นที่เจ้าหน้าที่เอาใจใส่เป็นอันดี แต่ในกรณีเจ้าหน้าที่ขาดความรู้ในเรื่องระเบียบและกฎหมายว่าจะปฏิบัติอย่างไรเพราะเพิ่งมาจับงานใหม่ ๆ หรือ เป็นส่วนราชการเล็ก ๆ นาน ๆ จะมีผู้ออกจากราชการสักคนหนึ่ง ก็เกิดความยุ่งยากมิใช่น้อย อย่างไรก็ดีการรวบรวมหลักฐานขึ้นอยู่กับข้อเท็จจริงในการเริ่มปฏิบัติงานจนถึงวันออกจากราชการของแต่ละคนว่า

มีอย่างไร ถ้ารับราชการติดต่อกันโดยได้รับเงินเดือนในงบประมาณประเภทเงินเดือนมาโดยตลอด ก็ไม่มีความยุ่งยากอันใด เพราะการนับเวลาราชการสำหรับคำนวณบำเหน็จบำนาญนั้น ก็คือการเอาเวลาราชการทั้งหมดหรือเวลาราชการทุกตอนมาต่อกันเข้า ตอนใดที่มีสิทธิได้นับเป็นทวีคูณก็นับเพิ่มเข้าไปอีก ตอนใดกฎหมายห้ามมิให้นับก็ลบออกเหลือเท่าใดเป็นเวลาราชการ สำหรับคำนวณบำเหน็จบำนาญ หลักฐานการขอรับบำเหน็จบำนาญของผู้เกษียณอายุที่จะส่งไปจึงควรมีเท่าที่จำเป็นคือ

๑. แบบขอรับบำเหน็จบำนาญ (แบบ บก. ๔๐๐๑) ที่เจ้าตัวผู้รับเงิน และปลัดกระทรวงหรือผู้ได้รับมอบหมายได้ลงชื่อแล้ว

๒. สมุดประวัติข้าราชการ

๓. แบบใบรับรองสมุดประวัติและเวลาทวีคูณระหว่างประจำปฏิบัติหน้าที่ในเขตประกาศกฎอัยการศึก

๔. สำเนาคำสั่งเลื่อนเงินเดือนกรณีเกษียณอายุในวันที่ ๓๐ กันยายน

หลักฐานทั้งหมดนี้ใช้เวลาเตรียมเพียงเล็ก



น้อยอาจเพียงวันเดียวก็เสร็จ เว้นแต่สำเนาคำสั่งเลื่อนเงินเดือนกรณีเกษียณอายุ ถ้าเจ้าสังกัดยังไม่สั่งเลื่อนก็ยังไม่ต้องส่ง โดยกรมบัญชีกลางจะสั่งจ่ายบำเหน็จบำนาญให้ในอัตราเงินเดือนเก่าไปก่อน หรือกรณีไม่มีสิทธิเลื่อน เพราะเต็มขั้นเต็มระดับ หรือไม่เข้าเกณฑ์เลื่อนเงินเดือนตามกฎ ก.พ. ฉบับที่ ๑๓ (พ.ศ. ๒๕๑๙) ก็ไม่ต้องส่ง

ส่วนกรณีที่มีเวลาราชการเป็นพิเศษ ก็ต้องส่งหลักฐานเพิ่มจากที่กล่าวข้างต้นแล้วแต่กรณีดังนี้

๑. ถ้าก่อนเข้ารับราชการหรือเข้ารับราชการแล้ว มีเวลาราชการตอนเป็นทหารหรือตำรวจ ให้ส่งหลักฐานการตรวจสอบและรับรองเวลาราชการของกระทรวงกลาโหมหรือกรมตำรวจ แล้วแต่กรณี

๒. ถ้ามีสิทธิได้นับเวลาทวีคูณกรณีกระทำหน้าที่ตามที่กระทรวงกลาโหมกำหนดในระหว่างที่มีการรบหรือการสงครามหรือการปราบปรามการจลาจล หรือในระหว่างเวลาที่มีพระบรมราชโองการประกาศสถานการณ์ฉุกเฉิน ให้ส่งหลักฐานซึ่งกระทรวงกลาโหมได้ตรวจสอบรับรองแล้ว เช่น กรณีพิพาทกับอินโดจีนฝรั่งเศส กรณีสงครามมหาเอเชียบูรพา กรณีสหรัฐไทยเดิม กรณีสี่รัฐมาลัย กรณีทำหน้าที่นักตำเรือตำน้ำ กรณีสงครามเกาหลี เป็นต้น

๓. กรณีมีสิทธิได้นับเวลาทวีคูณตำรวจสนาม ให้ส่งหลักฐานที่สั่งให้บรรจุในอัตรากำลังในหน่วยที่ปฏิบัติราชการในยามฉุกเฉิน และคำสั่งให้ไปปฏิบัติราชการ ณ ที่ใด ตั้งแต่เมื่อใดถึงเมื่อใด

๔. กรณีมีสิทธิได้นับเวลาทวีคูณ กอ.รมน. ให้ส่งหนังสือรับรอง ของ กอ. รมน. ฉบับตัวจริงไปด้วย

๕. ถ้ามีการลาป่วยเกินกำหนดวันลาโดยมีสิทธิรับเงินเดือน ให้ส่งหนังสืออนุมัติของเจ้ากระทรวงให้มีสิทธิเบิกเงินเดือนไปด้วย

๖. ถ้ามีการพักราชการหรือออกจากราชการไว้ก่อน ให้ส่งสำเนาคำสั่งพักราชการหรือสำเนาคำสั่งให้ออกจากราชการไว้ก่อน พร้อมทั้งสำเนาคำสั่งให้กลับเข้ารับราชการ และสำเนาคำสั่งให้มีสิทธิได้รับเงินเดือนเท่าใดไปด้วย

๗. ผู้เข้ารับราชการก่อน พ.ศ. ๒๕๐๔ แต่กระทรวงทบวงกรมเจ้าสังกัดมิได้ส่งบัตรเงินเดือนข้าราชการ (บัตรเงินเดือนสีเหลือง) ไปให้กรมบัญชีกลางไว้ก่อนแล้ว ขอให้ส่งแบบ ส. ไปด้วย

๘. ถ้ามีสิทธิได้นับเวลาอุดมศึกษาในต่างประเทศ ให้ส่งหลักฐานที่สำนักงาน ก.พ. อนุมัติให้นับเวลาราชการไปด้วย

๙. ผู้ซึ่งทางราชการสั่งใช้ให้ไปทำการใด ๆ ตามมติคณะรัฐมนตรี ให้ส่งสำเนาคำสั่งให้ไปราชการ หรือสำเนาคำสั่งให้ออกจากราชการ และหลักฐานหรือสำเนาคำสั่งให้กลับเข้ารับราชการไปด้วย

เมื่อพิจารณารายการการส่งหลักฐานข้างต้นแล้ว ไม่มีข้อกำหนดให้ส่งคำสั่งให้พ้นจากราชการไว้

เลย ทั้งนี้เพราะการออกจากราชการเพราะเกษียณอายุเป็นการพ้นจากราชการโดยผลของกฎหมายว่าด้วยบำเหน็จบำนาญข้าราชการ เจ้าสังกัดจึงไม่ต้องออกคำสั่งให้ข้าราชการออกจากราชการ แต่อย่างใด และ กรมบัญชีกลาง ก็ มี รายชื่อ ข้าราชการ ที่ ครบเกษียณอายุซึ่งสำนักงาน ก.พ. คุรุสภา กระทรวงกลาโหม กระทรวงยุติธรรม สำนักงานเลขาธิการรัฐสภา ฯลฯ ส่งไปให้สำหรับใช้ตรวจสอบการสั่งจ่ายเงินอยู่แล้ว

ทางด้านกรมบัญชีกลางเมื่อได้รับเรื่องขอให้สั่งจ่ายบำเหน็จบำนาญแล้ว ก็ได้รีบสั่งจ่ายให้ในทันทีซึ่งเป็นการสั่งจ่ายก่อนวันเกษียณอายุ แต่ได้มีเงื่อนไขว่าเจ้าหน้าที่จะเบิกจ่ายบำเหน็จหรือบำนาญให้ต่อเมื่อผู้พ้นจากราชการนั้นได้อยู่รับราชการ และได้รับเงินเดือนจนถึงวันที่ ๓๐ กันยายน แต่สำหรับรายใดกระทรวงทบวงกรม ส่งไปช้ากว่ากำหนด และถ้ากรมบัญชีกลางสั่งจ่ายตั้งแต่วันที่ ๑ ตุลาคม เป็นต้นไปก็จะไม่มีเงื่อนไขดังกล่าว การที่จะได้รับบำเหน็จบำนาญโดยรวดเร็ว จึงมีอยู่ ๒ ประการ คือ ประการแรกเจ้าสังกัดจะต้องส่งหลักฐานให้ครบถ้วนสมบูรณ์ตั้งแต่เดือนสิงหาคมถึงก่อนสิ้นเดือนกันยายน หากส่งไปล่าช้ากว่านี้ อาจไม่ได้รับบำเหน็จบำนาญทันในเดือนตุลาคม แต่กรมบัญชีกลางก็จะได้รีบสั่งจ่ายให้ภายในกำหนดไม่เกิน ๑๕ วันนับแต่วันได้รับเรื่องขอสั่งจ่ายเงิน

เมื่อกรมบัญชีกลาง สั่งจ่าย บำเหน็จบำนาญแล้ว ก็จะมีหนังสือ แจ้งให้ ผู้มีสิทธิ รับบำเหน็จบำนาญทราบถึงที่อยู่ของผู้มีสิทธิรับบำเหน็จบำนาญต่อจากนั้น ให้ผู้มีสิทธิรับบำนาญไปแสดงตนต่อเจ้าหน้าที่ผู้เบิกจ่าย เพื่อขอรับเงินต่อไป ซึ่งในกรณีรับบำเหน็จ ผู้เบิก สามารถ วางฎีกาเบิกเงินจากคลังหรือจากกรมบัญชีกลางได้ตั้งแต่วันที่๑ ตุลาคม ส่วนกรณีรับบำนาญ ผู้มีสิทธิรับบำนาญก็จะต้องไปรับเงินตามกำหนดวันจ่ายบำนาญประจำเดือนต่อไป

ใน กรณี ผู้รับ บำเหน็จบำนาญ ทาง ส่วนกลางคือในกรุงเทพมหานคร ประสงค์จะขอรับบำเหน็จบำนาญทางธนาคารพาณิชย์ ก็สามารถกระทำได้โดย กรอกแบบฟอร์ม ขอรับเงิน ทางธนาคาร แบบลายมือชื่อของธนาคารที่ประสงค์จะรับเงินนั้น และกรอกแบบลดหย่อนภาษีเงินได้มาในเรื่องราวด้วย กรมบัญชีกลางก็จะดำเนินการโอนเงินเข้าบัญชีทางธนาคารพาณิชย์ตามที่ผู้มีสิทธิรับบำนาญได้แสดงเจตนาไว้ในวันจ่ายบำนาญ ซึ่งเป็นการสะดวกไม่ต้องไปยืนรอเข้าคิวเหมือนผู้รับบำนาญสังกัดกระทรวงต่าง ๆ หรือผู้รับบำนาญอยู่แล้วทางกระทรวงต่าง ๆ ประสงค์จะรับบำนาญทางธนาคารในเดือนใดก็กระทำได้โดยให้ผู้เบิกแจ้งไปกรมบัญชีกลางตามระเบียบ กรมบัญชีกลางก็จะดำเนินการให้เช่นเดียวกัน

เมื่อได้ทำความเข้าใจถึง วิธีการ ดังกล่าว มาแต่ต้นแล้ว คงจะทำให้ผู้ครบเกษียณอายุในวันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๒๐ นี้ และในปีต่อ ๆ ไป หายความวิตกกังวลไปได้อย่างหมดสิ้น

ช่วงสุดท้าย ที่น่าจะเป็นสุข

การสิ้นสุดแห่งการรับราชการของข้าราชการเกษียณอายุปี ๒๕๒๐ กำลังจะมาถึงในวันที่ ๓๐ กันยายน นี้ การอำลาจากวงการราชการเริ่มมีขึ้นด้วยการเลี้ยงส่ง หลายท่านอำลาจากด้วยความสบายใจที่จะได้ใช้ชีวิตอย่างสงบสุขโดยปราศจากความกังวลใด ๆ ทั้งการเงิน และ การงาน ในขณะที่หลายท่านอำลาจากด้วยความกังวลตามไปอีกว่าจะหาเลี้ยงชีพต่อไปอย่างไรดี เพราะเงินบำนาญที่ได้รับนั้นเพียงจำนวนน้อยนิดไม่พอกับค่าครองชีพที่สูงขึ้นอย่างไม่มีวันลด

ความเฉยเมยหรือเหนื่อยหน่ายที่ข้าราชการเกษียณอายุจะมีต่องานในช่วงสุดท้ายของชีวิตราชการ (อาจจะ ๖ เดือนก่อนการเกษียณ) ไม่ได้เกิดมีขึ้นกับข้าราชการที่กำลังจะเกษียณทุกคน และคนที่เป็นเช่นนี้ก็มักจะเป็นมานานแล้วอาจจะตั้งแต่เริ่มรับราชการใหม่ ๆ เลยก็ได้ สาเหตุที่เป็นมีหลายอย่างทั้งขวัญกำลังใจ ลักษณะงาน และลักษณะนิสัยส่วนตัวดั้งเดิม หาใช่สาเหตุใหญ่จากจำนวนเงินบำนาญอันเล็กน้อยหรือค่าตอบแทนใด ๆ เพียงอย่างเดียวไม่

เมื่อพูดถึงเงินบำนาญกับค่าครองชีพปัจจุบัน เกือบทุกคนโดยเฉพาะข้าราชการชั้นผู้น้อยจะบอกว่าไม่พอแน่ เช่นเดียวกับเงินเดือนของข้าราชการสมัยนี้ เมื่อคิดถึงว่าคนที่อายุ ๖๐ แล้วยังต้องดิ้นรนทำมาหากินเพื่อให้สามารถดำรงชีวิตต่อไปได้อีกเช่นนี้ทำให้กังขาว่า เมื่อข้าราชการเกษียณอายุแล้ว จะสุขสบายจริงหรือ

ความเห็นทั้งหลายจากข้าราชการเกษียณอายุปี ๒๕๒๐ ที่ได้พูดคุยด้วยในฉบับนี้ สนับสนุนคำกล่าวข้างต้นได้ดี คุณถนัด คอมันตร์ อดีตรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ และเป็นข้าราชการบำนาญกระทรวงการต่างประเทศยังได้ร่วมแสดงความเห็นในฐานะที่รับบำนาญมาหลายปีด้วย

ตัวผมควรเกษียณไปตั้งแต่ปีที่แล้วละครับ แต่เพราะเกิดปลายปีจึงได้เลื่อนมาถึงปีนี้ ผมว่าเราน่าจะถือวันเกิดเป็นวันครบเกษียณอายุ คือครบเกษียณในวันเกิดปีที่ ๖๐ จะได้ไม่มีปัญหาอย่างปีที่แล้วที่อธิบดี ๓ คนเกษียณอายุไปทีเดียวพร้อม ๆ กัน ต้องรีบหาคนไปช่วยเพื่อให้งานต่อเนื่อง ทั้งนี้เพราะคนที่ไม่ได้ทำงานนั้นมาก่อน กว่าจะเริ่มงานได้ก็ต้องใช้เวลา เมื่อผมเข้ารับราชการในระยะแรกๆ นั้นได้รับการเลื่อนอย่างรวดเร็ว เพราะสมัยนั้น ถือ เกณฑ์เกษียณ อายุ ๕๕ ปี ผมว่าเกษียณอายุ ๕๕ ปี นี่เหมาะสำหรับเจ้าหน้าที่ระดับบริหาร ที่ลักษณะ งาน ต้อง การความฉับไวรวดเร็ว และพวก specialist แต่พวก staff เช่น อาจารย์มหาวิทยาลัย อาจจะเกษียณ ๖๕ ปี หลังจากนั้นอาจจ้างต่อเป็นปี ๆ อีกก็ได้

ผมยกย่อง ทาง ทหาร เขาอย่างหนึ่ง คือ เขา มี การ ประจำกรม ประ จำ กระ ทรวง เมื่อใกล้เวลาเกษียณอายุ เขาจะให้อยู่ในตำแหน่งนี้เพื่อให้เวลาเตรียมตัวเตรียมใจเตรียมที่อยู่ให้เรียบร้อยก่อนเกษียณ และยังเป็นผลดีสำหรับคนที่จะรับหน้าที่แทนจะได้เรียนรู้งานก่อนรับตำแหน่งจริงด้วย แต่การมีประจำกรมประจำกระทรวงนี้มีจุดอ่อนที่เปิดโอกาสให้นักการเมืองแทรกแซงได้ ถ้ารัฐมนตรีไม่พอใจใครก็หาทางออกโดยย้ายคนนั้นไปประจำกรม ประ จำ กระ ทรวง เสีย โดย เฉพาะการเปลี่ยนรัฐบาลบ่อย ๆ มีปัญหามาก



จะเขียนบันทึกความทรงจำในช่วง ๔๐ ปี

คุณจรูญ วงศ์สายัณห์
ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ

การเตรียมคนใหม่เข้ารับงาน แทน ผู้ที่ จะ เกษียณ อายุ ใน ระบบ ของไทย เรา ไม่ ค่อย สนับสนุนในเรื่องนี้ คือจะบอกว่าให้ใคร เป็นแทน ต่อเมื่อใกล้ จะออกแล้ว อย่างตำแหน่งปลัดกระทรวงโดย ทั่วไป ควรที่ จะให้รองปลัด ฯ รับตำแหน่งแทนได้ แต่ของไทยเราในทาง ปฏิบัติ มัก จะปรากฏว่าผู้ที่เป็นรองปลัด ฯ แล้ว



จะต้องไปเป็นอธิบดีเสียก่อนจึงจะเป็นปลัดฯได้ ดูเหมือนรองปลัดกระทรวงจะต่ำกว่าอธิบดีซึ่งเรื่องนี้ใน ทาง ปฏิบัติแล้ว เป็น ปัญหาอย่างมากเมื่อรอง ปลัด ฯ ต้องปฏิบัติ ราช การ แทน ปลัด กระทรวงในการประชุม จะไปสั่งการ อย่างไร กับ อธิบดี ซึ่ง อาวุโสกว่าก็ไม่ได้ ทางกระทรวงศึกษาจึงจัดให้อธิบดีที่อาวุโสมาเป็นรองปลัดฯ อาวุโสเพื่อให้สามารถคุมกรมได้ทุกกรม เรื่องนี้อาจเป็นการเตรียมให้รองปลัดฯ อาวุโสเป็นปลัดกระทรวงในอนาคตได้

มี ข้า ราช การ เกษียณ อายุ บางพวก หลังเกษียณไปมักจะเหงา คุณเคยสังเกตพวกตำรวจที่เกษียณไหม พวกนี้อยู่ได้ไม่นานเท่าไรก็ไปแล้ว อันนี้ขึ้นอยู่กับลักษณะของงาน ตำรวจต้องสังสรรค์กับคนมาก บางพวกอาจจะรู้สึกหมดอำนาจ หรือขาดสิ่งที่เคยมี เรื่องนี้อยู่ที่การสร้างนิสัยของแต่ละคน พวกนี้ชอบให้คนมาติดต่อ แต่สำหรับผมไม่เดือดร้อน ผมห้ามข้าราชการไปที่บ้านผม ผมถือว่าคนที่ไปบ้านเป็นคนไม่ดีไว้ก่อน ในกระทรวงเองผมจะไม่ติดต่อกับลูกน้องโดยตรงแต่จะติดต่อผ่าน หัวหน้าของเขา ผมเคยถูกพูดถึงเสมอ ๆ ว่าไม่โอภาปราศรัยกับลูกน้อง ซึ่งผมได้ชี้แจงไปแล้วว่าถ้าจะทำเช่นนั้นก็ต้องทำให้ทั่วถึงทุกคน แต่นี่คนจำนวนมากจึงต้องใช้วิธีนี้

แผนการในชีวิตผมหลังออกจากราชการไปแล้ว ผมจะเขียนหนังสือเกี่ยว กับบันทึกความทรงจำในช่วง๔๐ ปีที่รับราชการมาว่ามีอะไรเกิดขึ้นบ้าง มีเหตุผลหรือการเมือง เข้ามาเกี่ยวข้องอย่างไร ซึ่งบางเรื่อง มีผู้ทราบกัน เฉพาะกลุ่มเท่านั้น การเขียนเช่นนี้ของไทยเราไม่ค่อยมีใครทำ เท่าที่ทราบมีเจ้าพระยาสุรศักดิ์มนตรีได้เขียนไว้ ตรงข้ามกับของฝรั่งเขา เขียน ไว้ มาก มาย ให้ คน รุ่นหลังได้เรียนรู้ความผิดพลาดของคนรุ่นเก่าเพื่อเป็นครู เราควรกล้าที่จะเขียนเล่าความผิดพลาดของตนเองให้ใครๆได้ศึกษา ผมใช้เวลาเตรียมงานนี้มา ๒ ปีแล้ว คาดว่าจะใช้เวลาอีก ๒ ปี หลังเกษียณคงจะเสร็จเรียบร้อย ผมจะค้นเอกสารเก่า ๆ สมัยเปลี่ยน-แปลงการปกครองมาอ้างอิง เรื่องสำคัญที่จะเขียนเรื่องหนึ่งคือการเปลี่ยนแปลงใน ราชการ พลเรือน ไทยเช่นการแบ่งงานออกเป็นกรมเล็ก กรมน้อย ที่ยาก จะ ประสาน งานกันได้ เท่าที่ยังประสานงานกันอยู่ได้ในปัจจุบันเพราะมีความสัมพันธ์ส่วนตัว

เมื่อ คนรุ่น ผมผ่าน ไปแล้วก็ถือว่าเป็น หน้าที่ ของคนรุ่นใหม่จะต้องรักษาประเทศ ชาติให้อยู่รอดเหมือนคนรุ่นเก่าที่ทำไปแล้ว แต่ถ้าทำไม่ได้ก็จะถือเป็น ความผิดพลาด ของ คนรุ่นใหม่ ซึ่งผมก็หนักใจเหมือนกันที่คนรุ่นเก่ากับ

คนรุ่นใหม่ มีความคิดไม่ค่อยต่อเนื่องกัน โดยเฉพาะในช่วง ๓ ปีที่ผ่านมาเป็นช่วงมืดมน ความคิดต่าง ๆ นั้นมีอิทธิพลต่อเด็กรุ่นใหม่ มันเป็นเหมือนลูกคลื่น ที่ไหน ๆ ก็เป็นอย่างนั้น เชื่อว่าเป็นเพียงระยะหนึ่งก็เข้ารูป แต่คงจะเป็นรูปเดิมไม่ได้ น่าเห็นใจครูเก่า ๆ ของเราเหมือนกันที่ไม่ยอมรับความเปลี่ยนแปลงของเด็ก ผมสังเกตดูที่ไหนเด็กเอะอะก็มักจะเป็นเพราะครูตึงเกินไป

ผมรับราชการมานานเห็นชีวิตราชการมามาก คุณพ่อผมก็รับราชการ แต่ลูกผม ๖ คน ไม่มีใครรับราชการเลย ผมขอเขาเอาไว้ว่าจะทำอะไรก็ทำแต่อย่ารับราชการ เพราะต่อไปธุรกิจเอกชนจะมาแทนที่ คุณเชื่อไหมลูกชายผมทำจอบขายได้เงินเดือนมากกว่าปลัดกระทรวงเสียอีก ผมว่าราชการไทยเราทำอะไรไม่ค่อยถูกหลายอย่าง ชอบเอาคนมาคอยงานและทำอะไรเองมากเกินไป

สุดท้ายที่จะพูดคือเรื่องบำนาญ ผมตั้งใจจะรับบำนาญ คิดแล้วได้ถึง ๙๐% ของเงินเดือนคงใช้อย่างสบายไปเรื่อย ๆ ผมไม่คิดว่าจะอยู่ได้นานนัก เพียง ๖๕ ปีก็พอแล้ว ถ้าอยู่นานอาจจะยุ่งยาก เพราะผมไม่ได้ร่ำรวยอะไร เรื่องบำนาญน่าจะมีการปรับปรุงให้สอดคล้องกับค่าครองชีพด้วย เพราะค่าของเงินเปลี่ยนไปมาก

ร่างกายและสมองเสื่อมในบีสุดท้าย



เรือเอกสนิท รณฤทธิพิชัย

นักอุตุนิยมวิทยา ๕

กรมอุตุนิยมวิทยา

ก่อนที่จะพูดถึงการทำงานของผมนั้น อยากจะเล่าถึงความเป็นมาของงานอุตุนิยมเพื่อความเข้าใจสักเล็กน้อยว่า งานอุตุนิยมแต่เดิมอยู่ในกรมชลประทาน มีฝรั่งเป็นผู้ดำเนินงาน พอหมดสัญญาจ้างฝรั่งงานก็เลิก ต่อมามีมติ คณะรัฐมนตรีให้โอนงานเกี่ยวกับการพยากรณ์น้ำทั้งหมด ซึ่งมีอยู่ในกระทรวงเกษตร และส่วนราชการอื่น ๆ ไปขึ้นกับกรมอุทกศาสตร์ทหารเรือซึ่งทำงานนี้อยู่นานแล้ว นัยว่าเพื่อไม่ให้งานซ้ำซ้อนกัน บังเอิญตอนนั้นผมจบ ม.๘ พอดี กำลังสมัครเรียนวิทยาศาสตร์ที่จุฬา ก็มีท่าน

ผู้ใหญ่ชวนไปทำ ผมไม่ได้ตั้งใจเลย อยากเรียนที่จุฬามากกว่า แต่เมื่อสอบได้ก็กระโจนเข้าไป

เรียนอยู่๑ปีก็จบหลักสูตร ได้บรรจุเข้ารับราชการในปี ๒๔๘๑ นั่นเอง ตอนนั้นมีฐานะเป็นข้าราชการกลาโหมพลเรือน จนปี ๒๔๙๕ จึงได้โอนไปเป็นทหาร ยศ เรือโท ทำหน้าที่พนักงาน ตรวจ อากาศ ที่ สถานีตรวจอากาศสงขลา พอหัวหน้าสถานีย้ายไปก็รักษาการอยู่๓ปีจึงย้ายเข้ามาประจำกองสถานีตรวจอากาศ ทำงานไปเรื่อย ๆ จนกระทั่งปี ๒๕๐๖ ขณะนั้นเป็นเรือเอกแล้ว ได้มีการโอนงานจาก กองทัพ เรือ ไป สังกัด สำนักนายกรัฐมนตรี ผมก็เปลี่ยนสภาพจากข้าราชการกลาโหมมาเป็นพลเรือน เพื่อน ๆ บางคนไม่ยอมเปลี่ยนก็ต้องไปหาตำแหน่งลงในกองทัพเรือ แต่ส่วนใหญ่แล้วเปลี่ยนกัน

ผม ทำ หน้าที่ประจำแผนกอยู่ที่กองตรวจอากาศ อยู่จนปี ๒๕๐๘ จึงได้เป็นหัวหน้าแผนก (ชั้นโท) บัจจุบันเป็นหัวหน้างานสำรวจอุตุนิยมวิทยาระดับ๕ เงินเดือน ๔,๘๘๐ บาท รวมเวลาราช การ ทั้ง ทวี คูณ ด้วย ๔๗ ปี คำนวณแล้วได้บำนาญประมาณ ๔,๕๗๓ บาท คิดว่าพอใช้เพราะไม่มีภาระทางบ้าน ลูก ๆ ก็ทำงานกันหมดแล้ว ไม่มีใครรับราชการเลย ผมตามใจให้เขาเลือกกันเอง ส่วนภรรยาผมก็มีบำนาญใช้เท่าๆ กับผม บ้านก็เป็นของตนเอง จึงไม่เดือดร้อน

ผมคิดว่าจะมาทำงานจนถึงวันสุดท้ายแล้วจะพักผ่อนให้เต็มที่ มีเพื่อนๆมาชวนไปทำงานเหมือนกัน แต่คิดว่าจะไม่ไปเพราะความจำเป็นที่จะใช้เงินไม่มี ผมต้องการแต่อิสระไม่ผูดมัดตนเอง ไม่ทราบว่า จะเป็นอย่างที่ปรารถนาหรือไม่ เพราะตอนนี้ท่านผู้ใหญ่มาทาบทามให้ทำงานต่ออีก ๒ ปี ใช้ เงิน จาก สภา วิจัย จ้าง ให้ ทำ โครง การ วิเคราะห์ และ วิจัย ฝน ด้วย เครื่องเรดาห์ เพราะได้ร่วมในโครงการนี้มาตั้งแต่ต้น ผมบอกท่านแล้วว่าไม่ต้องจ้าง ผมจะทำให้เฉยๆ เพราะผมรักงานนี้ อีกอย่างหนึ่ง ผมไม่ต้องการข้อผูกมัด เวลานี้โครงการเริ่มไปได้๑ ปีแล้ว คาดว่าอีก ๒ ปีก็จะเสร็จ ตอนนี้ ผม จึง เร่งงาน ทั้ง เสาร์—อาทิตย์ เพราะฉะนั้นการที่มีคนบอกว่าข้าราชการ ทำงานเช้าชามเย็นชาม นั้น ผมว่า อยู่ ที่ แต่ละคนมากกว่า

สำหรับ เรื่อง เกณฑ์อายุ ในการเกษียณนั้นผมว่า ๖๐ ก็เหมาะแล้ว สำหรับ คน ธรรมดา ทั่วไป เพราะร่างกาย สมอง การจดจำ กำลังใจจะเริ่มเสื่อมแล้ว ผมสังเกตจากตัวเอง รู้สึกว่า เสื่อมไปประมาณ ๑๐% ในปีสุดท้าย อาจเป็น เพราะเร่ง งาน หนัก เกินไป กับภาวะ ตามธรรมชาติของร่างกายอีกอย่างหนึ่ง ผมจึงเห็นว่า ๖๐ นั้นเหมาะ ถ้าจะเร็วกว่านี้ก็คงจะเป็นพวกมีโรค หรือพวกที่ทำลายตัวเอง เช่นกินเหล้า สูบบุหรี่ แต่ถ้าจะไปประกอบอาชีพอื่นประมาณ ๕๐ ก็เหมาะยังทำได้อีก ๑๐ ปี ร่างกายและสมองยังดีอยู่ออกไปเริ่มใหม่ได้

ความก้าวหน้าทางราชการต้องมีเรื่องส่วนตัวมาประกอบ

คุณรัชดา โกมลบุตร

พยาบาล ๓ กองวัณโรค

กรมควบคุมโรคติดต่อ





ก่อนที่จะมาทำงานที่กองวัณโรคนี่ ดิฉันเคยทำที่กรมการแพทย์มาก่อน ต้องออกไปอยู่ถึงพระตะบอง ก็สนุกสนานพอสมควร ทำไปทำมาลาออกไปอยู่ร้านเอกชนสักพักแล้วกลับเข้ารับราชการอีก เพราะทำที่ร้านมันไม่ตรงกับที่ได้เรียน มาเริ่มต้นที่กรมควบคุมโรคติดต่อ ตำแหน่งพยาบาลจัตวา ทำเรื่อยมาจนกระทั่งบัจจุบันเป็นพยาบาล ๓ ทำงานที่นี่ สบายใจดีกว่าที่โรงพยาบาล เพราะงานไม่หนัก ไม่ต้องอยู่เวร คนไข้ประจำไม่มี เราให้การตรวจและรักษาด้วยยา ถ้าคนไหน อาการหนักก็ส่งไปรักษาที่โรงพยาบาลโรคปอด นนทบุรี งานจึงค่อนข้างสบาย เรื่องติดโรคก็ไม่ต้องกลัวเพราะตรวจร่างกายกันทุกๆ ๖ เดือน ปรากฏว่าคนที่เป็นวัณโรคในนี้มักจะไม่ใช่คนที่ทำงานเกี่ยวข้องกับคนไข้

งานที่สนุกที่สุดคืองานออกเยี่ยมบ้านคนไข้ในเขตกรุงเทพฯ ซึ่งมารับการรักษาที่นี่ ไปดูสภาพความเป็นอยู่ของเขาว่าเป็นอย่างไร ฐานะทางเศรษฐกิจเป็นอย่างไร ทำไมจึงไม่มารับยาตามกำหนด อาการดีขึ้นหรือไม่ดีอย่างไร แต่ละคนแต่ละบ้านก็ต่างกัน เข้าซอกเข้าซอยบางทีก็หาไม่เจอ บางวันก็ต้องทำหน้าที่เข็นรถด้วย เพราะรถที่ใช้แสนจะเก่า

ดิฉันว่า จะสนุกกับงานไปเรื่อยๆ จนกว่าจะออก คงจะเหงาและคิดถึงที่นี่เหมือนกัน เพราะอยู่มาเป็นสิบปี อยากจะทำงานต่อไปอีก จึงคิดว่าจะพักสักระยะหนึ่งก่อน แล้วจะร่วมกับเพื่อนๆ พยาบาล เปิดสถานรับเลี้ยงเด็ก ตอนนี้กำลังหาสถานที่อยู่ เงินบำนาญอย่างเดียวคงไม่พอใช้แน่ ความจริงควรจะได้มากกว่านี้ ถ้าไม่ไปติดขั้น ๙๐๐ เสีย ๗ ปี ตอนนี้คำนาณแล้วได้บำนาญเดือนละประมาณ ๑,๕๐๐ บาท ไม่พอใช้แน่ๆ ต่อไปจะยิ่งไม่พอใหญ่ อยากจะให้มีการปรับบำนาญ

เหมือน ข้าราชการประจำ ที่ได้ปรับปรุงเงินเดือนเหมือนกัน แต่ไม่รู้จะไปเรียกร้องจากใครเพราะเรา ก็เหมือนกับได้เงินฟรี ๆ อยู่แล้ว

เรื่อง ความเบื่อหน่าย ของข้าราชการ ก่อน เกษียณ อายุ นั้น เคยเห็นว่ามีบ้าง แต่ไม่ทราบว่าเพราะอะไร บางคนก่อนเกษียณก็หยุดเป็นเดือน ๆ สำหรับดิฉันลูก ๆ ก็อยากให้หยุด แต่ไม่ทราบจะหยุดไปทำไม เพราะงานก็ไม่ลำบาก ถ้ามีการจ้างต่อก็จะอยู่ต่อด้วยซ้ำ เพราะสุขภาพยังดีอยู่ ความจริงอายุ ๖๐ ปีก็เหมาะที่จะเกษียณสำหรับบางคน แต่ถ้าบางคน สุขภาพยังดีอยู่ ก็น่าจะให้ทำต่อไปได้ ดู ๆ ไปแล้วเหมือนกับว่าอาชีพราชการนี่สบายถึงจะ ๖๐ แล้วก็ยังทำต่อไหว ความจริงมันแล้วแต่งานมากกว่า อย่างงานโรงพยาบาล ปกติ ก็ หนักอยู่แล้ว ยังต้องอยู่เวรอีกด้วย อย่างนี้ก็อาจจะทำต่อไม่ไหว

แต่อย่างไรก็ตามอาชีพราชการก็ให้ความมั่นคง แก่ ข้าราชการอย่างมาก ลูก ๆ ดิฉันรับราชการ ๒ คน ดิฉันไม่ได้แนะนำเขาเลย เขาช่วยตัวของเขาเอง ถ้าจะมีใครมาปรึกษาดิฉัน ว่ารับราชการดีไหม ดิฉันก็คงสนับสนุนเขา เพราะ ความมั่นคง นั่นเอง แต่ในเรื่องของความก้าวหน้าในราชการนั้น เป็นอีกเรื่องหนึ่ง มันอาจจะไม่ได้ขึ้นอยู่กับความรู้ ความสามารถ เท่านั้น อาจจะต้องประกอบด้วยเรื่องส่วนตัวก็ได้ จุดนี้เองที่สร้างความขมขื่นให้แก่ข้าราชการหลาย ๆ คนรวมทั้งดิฉันด้วย แต่ที่อยู่มาได้จนเดี๋ยวนี้ เพราะเห็นว่าอีกไม่นานก็จะออกแล้วจึงอยู่ดูมาเรื่อยๆ

ใครว่าอาชีพรับราชการสบาย



คุณพจน์ พุฒรังสี
ผู้อำนวยการกองวิชาการ
กรมปศุสัตว์

ความรู้สึกของผมก่อนปลดเกษียณรู้สึกเฉย ๆ ผมยังจะมาทำงานจนถึง วันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๒๐ ยังมีโครงการจะต้องไปตรวจงานต่างจังหวัดอีกจนถึงปลายเดือนกันยายนนี้ ข้าราชการพลเรือนเรายังต้องทำงานจนถึงวันสุดท้ายไม่เหมือนของทหาร เขาหยุดได้เลย ตอนบี่สุดท้าย ของเกษียณอายุ

ตั้งแต่ ผม ทำงาน มาจน ถึงเดี๋ยวนี้ ๓๐ กว่าปีมาแล้ว ลาหยุดไม่ถึง ๑๐๐ วัน ผมรำคาญที่ต้องอยู่เฉย ๆ เกษียณไปนี่ก็ไม่มีโครงการจะประกอบอาชีพอะไร

ยังไม่ทราบเหมือนกันว่า อยู่บ้านจะเหงาอย่างไรบ้าง ปกติผมเลี้ยงต้นไม้เลี้ยงนก เป็นงานอดิเรกอยู่แล้ว อาจจะเพิ่มอีกอย่างเมื่อหลังเกษียณ คือ ขับรถส่งลูกไปเรียนหนังสือก็ได้

ผมเริ่มรับราชการตั้งแต่ปี ๒๔๘๘ ตำแหน่งสัตวแพทย์เงินเดือนขั้นต้น ๑๔๐ บาท จนกระทั่งปลดเกษียณนี้ คิดว่าเงินบำนาญถึงจะไม่มากนัก ก็คงพอใช้จ่ายได้ไม่ต้องให้ลูกเลี้ยง เมื่อค่าครองชีพสูงขึ้น ข้าราชการประจำได้รับการปรับเงินเดือน หรือได้เพิ่มเงินค่าครองชีพ แต่ข้าราชการบำนาญกลับไม่ได้ ทั้ง ๆ ที่บางคนได้บำนาญต่ำและมีลูกต้องเลี้ยงอีกมาก ผมว่าน่าจะได้ปรับตามบ้าง แม้ว่าเขาจะไม่ทำอะไรให้รัฐแล้วก็ตามแต่ก็ควรจะคิดถึงสิ่งที่เขาได้เคยทำประโยชน์แก่ประเทศชาติมาแล้ว แต่บางคนอาจจะคิดว่าข้าราชการบำนาญเป็นภาระของรัฐที่จะต้องเลี้ยงดู จึงไม่ควรปรับให้ได้สูงกว่านี้ก็ได้

การทำงานของผมถือว่าต้องทำงานให้คุ้มค่าเงินเดือน ต้องมีความรับผิดชอบในหน้าที่ ผมไม่ชอบประจบสอพลอใคร และผมก็ไม่ชอบให้ผู้ใต้บังคับบัญชาประจบผมเช่นกัน ใครว่าอาชีพรับราชการสบาย สำหรับตัวผมเอง ตลอดชีวิตราชการไม่เคยสบาย คนเกเรไม่รับผิดชอบต่อหน้าที่นั่นล่ะที่จะรู้สึกว่างานราชการสบาย ผมไม่เคยคิดจะให้ลูกรับราชการ ผมเห็นว่าทำงานรัฐวิสาหกิจหรือบริษัทเอกชนจะรุ่งเรืองกว่า เพราะเขาดูผลงานมากกว่าการประจบสอพลอ

อายุที่เหมาะแก่การเกษียณนั้น ผมว่าแล้วแต่สุขภาพของคน บางคนแม้จะสุขภาพดี แต่เกเรอายุเพียง ๕๐ ปีก็ไม่ทำงานแล้ว

เป็นตัวของตัวเองเสียที

คุณเฉลียว จรัสศรี
ผู้ว่าราชการจังหวัดเลย



ชีวิตราชการที่ผ่านมาผมไม่อยากพูดถึงมากนัก แต่ใคร่ฝากคติเตือนใจน้อง ๆ ที่ตัดสินใจก้าวเข้าสู่วงการราชการเพื่อจะเลือกแนวทางที่ถูกต้องเสียแต่แรก ข้าราชการทุกคนมีทางเลือก ๒ ทาง คือเงินทองกับเกียรติยศชื่อเสียง ทาง ๒ ทางนี้ถ้าเป็นข้าราชการตามความหมายที่แท้จริงต้องเลือกทางสายเกียรติยศชื่อเสียงเสมอ ซึ่งผลตอบแทนในบั้นปลายก็คือประกาศนียบัตรแห่งความซื่อสัตย์ทางใจที่จะช่วยให้เกิดความสุข ความเชื่อมั่นแก่ชีวิตนอกราชการอย่างอธิบายไม่ถูก

พื้นเพผมเป็นชาวจังหวัดอยุธยา เริ่มรับราชการเป็นเสมียนกระทรวงมหาดไทย ตั้ง

แต่ปี ๒๔๖๑ และได้เข้าเรื่อยมา จน กระทั่งได้ รับ ความไว้วางใจ จากกระทรวงมหาดไทยให้ดำรงตำแหน่งผู้ว่าราชการจังหวัดเลย ผมมีการศึกษาไม่มากเหมือนคนอื่น จึงต้องเจียมตนแต่ไม่เคยท้อถอย การทำงานของผมก็โดยการ หา ทาง กระตุ้น ให้ ผู้ มี วิชา ความรู้ ทั้ง หลาย เสนอ โครงการ โดยอาศัยประสบการณ์ที่ผ่านมาของผมเป็นข้อสังเกต หรือมิฉะนั้นก็อาศัยความคิดความอ่านจากที่ประชุมหลายฝ่าย เพราะฉะนั้นการดำเนินงานเรื่องต่าง ๆ จึงมีโอกาสผิดพลาดน้อยมาก ส่วนใหญ่ประสบผลสำเร็จอย่างน่าพอใจเสมอ ที่สำคัญคือเรื่องใดที่เป็นประโยชน์แก่ราชการ ผมจะไม่รีรอให้เสียเวลา

งานในหน้าที่ของผู้ว่าราชการจังหวัด มีจุดมุ่งหมายคือการเข้าถึงประชาชน ในท้องที่ต่าง ๆ ไม่ว่าด้านการทำมาหากิน ชีวิตความ เป็น อยู่ และ ปัญ หา ความเดือดร้อน ใครทำได้อย่างนี้รับรองได้ว่าประชาชนจะช่วยเป็นหูเป็นตาให้ ไปไหนมาไหนเกือบไม่ต้องระวังตัวเลยแม้แต่น้อย

ขณะนี้ผมกำลังสร้างบ้านของตัวเองที่จังหวัดอยุธยา แต่มิใช่เป็นบ้านอยู่อาศัยโก้หรูเหมือนคนอื่นหรอก เป็นบ้านที่ใช้เป็นที่ ประกอบ ธุรกิจ ส่วนตัว ได้ด้วย หลังจากเกษียณ อายุแล้ว ผมจะได้เป็นตัวของตัวเองเสียที ผมยังมีสติปัญญา และ กำลังวังชา พอทำมาหากินได้อีกนาน ลูกชาย ๓ คน จะมาช่วยดำเนินกิจการส่วนตัวด้วย ซึ่งผมไม่สนับสนุนให้รับราชการ เจริญรอย ตาม ผมหรอกครับ

มีข้าราชการมากพอแล้วไม่ต้องเพิ่มใหม่



คุณถนัด คอมันตร์
ข้าราชการบำนาญ
กระทรวงการต่างประเทศ

ผมเริ่มรับราชการครั้งแรกเป็นชั้นโท ในกระทรวงการต่างประเทศ จากนั้นได้เลื่อนเป็นชั้นเอก ประจำประเทศญี่ปุ่น พอดีมีสงครามเกิดขึ้น ก่อนไปประจำประเทศญี่ปุ่นนั้น ถูกญี่ปุ่นจับที่ชายแดนไทยและเขมร ในขณะปฏิบัติหน้าที่ ปักปันเขตแดนของไทยกับเขมร แต่แล้วมีการขอ

โทษเพราะจับผิดพลาดไป ผมยังมีส่วนร่วมในการเจรจากับทหารญี่ปุ่นด้วย

ตำแหน่งสุดท้ายในการรับราชการประจำ คือได้ รับ แต่งตั้งเป็น เอกอัคร ราชทูตไทย ประจำกรุงวอชิงตัน ซึ่งเป็นตำแหน่งสำคัญของกระทรวงการต่างประเทศ และได้รับมอบหมายให้ ดำรง ตำ แหน่ง รัฐมนตรี ว่า การกระทรวงการต่างประเทศ ซึ่งเป็นข้าราชการเมือง มีฐานะเป็นข้าราชการประจำในสมัยนั้น

เมื่อพ้นจากตำแหน่งข้าราชการการเมือง ได้รับการขอร้องให้ดำรงตำแหน่งข้าราชการประจำต่อไป แต่ผมเห็นว่าได้รับใช้ราชการ มานาน พอ สมควร แล้ว จึง ตัดสินใจ ลา ออก จากราชการรับบำนาญจนบัจจุบัน

ตอนเป็นข้าราชการบำนาญ รู้สึกสบายใจ และมีเวลาเป็นของตัวเอง แต่ก็ยังมีส่วนเกี่ยวข้องกับทางราชการอยู่ เช่น ทำงานด้านมหาวิทยาลัย ได้รับแต่ง ตั้งให้ ดำรง ตำแหน่ง นายกสภามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์



เป็น ประธาน กรรมการ บริหาร ของ AIT เป็นอาจารย์สอนกฎหมายที่จุฬาลงกรณมหาวิทยาลัย ฯลฯ รวมทั้งยังมีงานส่วนตัว เช่น ได้รับความไว้วางใจให้เป็นประธานกรรมการบริษัท เป็นต้น ผมมีงานทำยิ่งกว่าเวลาที่มีเสียอีก

พูดถึงเรื่องเกษียณอายุราชการ มีการกลับไป กลับมาหลายครั้ง สมัยก่อนถือเอาอายุ ๕๕ ปีครบเกษียณอายุ ต่อมาเปลี่ยนเป็น ๖๐ ปี และอาจต่อได้ แต่หลังสุดก็ยกเลิก ไม่มีการต่ออายุราชการอีก ยังไม่ทราบว่าจะมีการเปลี่ยนอย่างไรอีกบ้าง

ตามความเห็นส่วนตัว ผมว่าถ้าออกจากราชการแล้วยังทำงานอื่นได้ด้วยจะเป็นการดี อย่างในต่างประเทศอายุ ๕๐ ปี ก็ลาออกจากราชการรับบำนาญได้ ทำให้สามารถหางานอื่นทำได้ด้วย

สำหรับอายุ ๖๐ ปีนี้ รู้สึกอย่างไรไม่ทราบ จะแก่ก็ไม่แก่ทีเดียว จะหนุ่มก็ไม่ใช่ ค่อนๆ

อย่างไรขอบกล ฉะนั้นการกำหนดอายุ ๖๐ ปี เกษียณราชการจึงไม่ชอบใจเลย ไม่เปิดโอกาสให้เริ่มงานใหม่อีก เพราะช่วงเวลาที่เหลือไม่นานนัก

แต่ตัวผมเอง เผอิญลาออกจากราชการ ก่อนเกษียณอายุ จึงไม่ต้องเตรียมตัวล่วงหน้าในการหาอาชีพอื่น เมื่อเกษียณอายุแล้วอย่างข้าราชการอื่น ๆ ความจริงผมได้เตรียมตัวตลอดเวลาอยู่แล้ว คือรู้ดีว่าไม่อาจยึดราชการตลอดชีวิตได้ ข้อนี้อยากฝากผู้ที่ยังรับราชการทุกคนว่า ควรยึดหลักอย่างเดียวกัน ไม่ควรคิดจะเตรียมตัวเมื่อใกล้เกษียณอายุ แต่จะต้องเตรียมตัวให้พร้อมอยู่ตลอดเวลา

การให้บำเหน็จตอบแทนแก่ผู้ที่ทำประโยชน์แก่ประเทศชาติเป็น สิ่งถูกต้อง และ ควร ส่งเสริม เพราะเป็น สิ่ง เชิดชูเกียรติ และวงศ์ตระกูลให้ยืดมั่นในการสร้างคุณงามความดี

ผู้ที่เกษียณอายุราชการไปแล้ว บางคนยังแข็งแรงดี สติปัญญาว่องไว มีความรู้และมีประสบการณ์มาก ซึ่งเป็นของมีค่ามากเพราะใช้ได้ในทางปฏิบัติ ประเทศชาติควรใช้เขาให้เป็นประโยชน์ เช่น อาจเป็นกรรมการ ที่ปรึกษา ผู้ค้นคว้า หรือมอบงานเป็นชิ้น ๆ ให้เขา และให้ ค่า ตอบแทนบ้าง ตาม สมควร เช่นให้เบี้ยประชุมเป็นต้น คนเหล่านี้ ทางราชการ ควรเลือกใช้อย่าโยนทิ้ง เหมือนเสื้อเชิ้ตเก่า ๆ หรือเปลือกส้ม เพราะของเหล่านี้ยังมีประโยชน์อยู่

สิ่งที่ค่อนข้างจะไม่ยุติธรรมประการ หนึ่ง คือ ข้าราชการประจำได้ รับเงินเดือน หรือ ปรับเงินเดือนตามค่าครองชีพ ส่วนข้าราชการบำนาญไม่ได้ รับการเหลียวแล จาก ทาง ราช การ เลย ข้าราชการ บำนาญ หลายคน จึงค่อนข้างลำบาก ทั้ง ๆ ที่เขาเคยให้บริการ แก่รัฐบาล มาเป็นเวลานานพอสมควร

ในฐานะที่ผมเคยเป็นทั้งข้าราชการ ประจำ และ ข้าราชการการเมือง ผมมีข้อคิดเห็นในเรื่องการทำงาน อำนาจ และนโยบายที่เกี่ยวข้องกันระหว่างข้าราชการทั้งสองประเภทคือ รัฐมนตรี ควร รับ ผิด ชอบ งาน ของกระทรวงทั้งหมด ถ้าข้าราชการประจำทำอะไรไปแล้ว รัฐมนตรีต้องรับผิดชอบ อย่างเมื่อเร็ว ๆ นี้มีการตั้งกรรมการสอบสวนข้าราชการประจำของกระทรวงการต่างประเทศ เรื่อง การ ติดต่อ กับประเทศสังคมนิยม ที่เขาทำ ตามนโยบาย ไม่มีรัฐมนตรีคนไหนโดด เข้าไปรับผิดชอบเลย ผมเห็นว่า เรื่อง อย่าง นี้ รัฐมนตรี ที่เกี่ยวข้อง ควร จะต้อง โดด เข้ามารับผิดชอบเสียเอง

ว่า ถึง อาชีพ รับราชการ นี่ตระกูลผมรับราชการติดต่อกัน ๒ ชั่วคนแล้ว บิดาผมเป็นผู้พิพากษาศาลฎีกา ตัวผมเองก็รับราชการกว่า ๓๐ ปีจนได้รับพระราชทานเหรียญจักรพรรดิมาลา ก็นับว่าพอแล้ว ลูก ๆ ผมไม่มีใครเป็นข้าราชการเลย การไปทำงานอื่น ก็ช่วยประเทศชาติได้เช่นกัน เช่น การสอนหนังสือในภาคเอก-

(อ่านต่อหน้า ๗๗)

กฎหมายและระเบียบใหม่

ที่ สร ๐๗๐๓/ว ๑๓ สำนักงาน ก.พ.

๙ มิถุนายน ๒๕๒๐

เรื่อง การรับรองปริญญาและประกาศนียบัตรวิชาชีพ

เรียน (เวียน กระทรวง ทบวง กรม)

สิ่งที่ส่งมาด้วย รายการแสดงปริญญาหรือประกาศนียบัตรวิชาชีพที่ ก.พ. รับรอง ๒ แผ่น

ด้วย ก.พ. ได้มีมติรับรองคุณวุฒิของผู้ได้รับปริญญาหรือประกาศนียบัตรวิชาชีพ จากสถานศึกษาภายในประเทศ และกำหนดอัตราเงินเดือนที่ควรได้รับตามความในมาตรา ๘ (๙) และมาตรา ๔๘ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๑๘ และรับรองว่าเป็นปริญญาหรือประกาศนียบัตรวิชาชีพในทางต่าง ๆ ตามที่กำหนดไว้ในมาตรฐานกำหนดตำแหน่ง ดังรายละเอียดในรายการแสดงปริญญาหรือประกาศนียบัตรวิชาชีพที่ ก.พ. รับรองที่แนบมาพร้อมหนังสือนี้

จึงเรียนมาเพื่อทราบ ทั้งนี้ ได้แจ้งให้กรมต่าง ๆ ทราบด้วยแล้ว

ขอแสดงความนับถืออย่างสูง

จินดา ณ สงขลา

(จินดา ณ สงขลา)

เลขาธิการ ก.พ.

กองวิชาการ

โทร. ๒๘๑๓๓๓ ต่อ ๓๘

รายการแสดงปริญญาหรือประกาศนียบัตรวิชาชีพ ที่ ก.พ. รับรอง

(ส่งพร้อมหนังสือสำนักงาน ก.พ. ที่ สร ๐๗๐๓/ว ๑๓ ลงวันที่ ๙ มิถุนายน ๒๕๒๐)

ลำดับที่	ชื่อปริญญาหรือประกาศนียบัตร	ชื่อสถานศึกษา	ก.พ. รับรองว่า				หมายเหตุ
			เป็นระดับ	ทาง	อัตราเงินเดือนที่ควรได้รับ		
					ระดับ	ขั้น	
๑	ปริญญาวิทยาศาสตร์บัณฑิต (วท.บ.)	มหาวิทยาลัย					
	สาขาวิชาจิตวิทยา	เกษตรศาสตร์	ปริญญาตรี	จิตวิทยา	๓	๑,๗๕๐	
๒	ปริญญาศิลปศาสตร์บัณฑิต (ศศ.บ.)	มหาวิทยาลัย					
		เกษตรศาสตร์	ปริญญาตรี				โปรดดูใบ
	สาขาวิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา		,,	สังคมวิทยา, มานุษยวิทยา	๓	๑,๗๕๐	แสดงรายละเอียดผลการ
	สาขาวิชาปรัชญาและศาสนา		,,	ปรัชญา, ศาสนา	๓	๑,๗๕๐	ศึกษาวิชา
	สาขาวิชาภูมิศาสตร์		,,	ภูมิศาสตร์	๓	๑,๗๕๐	ต่าง ๆ
	สาขาวิชาประวัติศาสตร์		,,	ประวัติศาสตร์	๓	๑,๗๕๐	(Transcript)
	สาขาวิชารัฐศาสตร์		,,	การปกครอง หรือบริหาร หรือรัฐประศาสนศาสตร์	๓	๑,๗๕๐	ประกอบเป็นรายๆไป โดยต้องเรียนวิชาทางนั้นไม่ต่ำกว่า ๓๐ หน่วยกิต

ลำดับที่	ชื่อปริญญาหรือประกาศนียบัตร	ชื่อสถานศึกษา	ก.พ. รับรองว่า				หมายเหตุ
			เป็นระดับ	ทาง	อัตราเงินเดือนที่ควรได้รับ		
					ระดับ	ขั้น	
๓	ปริญญาวิศวกรรมศาสตร์บัณฑิต (วศ.บ.) สาขาวิศวกรรมเครื่องกล	มหาวิทยาลัยขอนแก่น	ปริญญาตรี	วิศวกรรมศาสตร์ วิศวกรรมเครื่องกล	๓	๑,๗๕๐	
๔	ปริญญาศิลปศาสตร์บัณฑิต (ศศ.บ.) สาขาวิชาปรัชญา	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่	ปริญญาตรี	ปรัชญา	๓	๑,๗๕๐	
๕	ปริญญาบริหารธุรกิจบัณฑิต (บธ.บ.)	มหาวิทยาลัยรามคำแหง	ปริญญาตรี	—			
	สาขาวิชาการโฆษณา		,,	บริหารธุรกิจ	๓	๑,๗๕๐	
	สาขาการประชาสัมพันธ์		,,	บริหารธุรกิจนิเทศศาสตร์	๓	๑,๗๕๐	
	สาขาอุตสาหกรรมการบริการ		,,	บริหารธุรกิจ	๓	๑,๗๕๐	
๖	ปริญญาอุตสาหกรรมศาสตร์บัณฑิต (อส.บ.) สาขาเครื่องมือวัดอุตสาหกรรม	สถาบันเทคโนโลยี พระจอมเกล้า	ปริญญาตรี	เทคนิคอุตสาหกรรม วิศวกรรมอีเลคโทรนิคส์	๓	๑,๗๕๐	
๗	ประกาศนียบัตรครูเทคนิคชั้นสูง (ปทส.) สาขาวิชาศิลปกรรม	โรงเรียนเพาะช่าง	เทียบได้ไม่ต่ำกว่าปริญญาตรี	ศิลปกรรม ครุศาสตร์สาขาศิลปการช่าง	๓	๑,๗๕๐	

ลำดับที่	ชื่อปริญญาหรือประกาศนียบัตร	ชื่อสถานศึกษา	ก.พ. รับรองว่า				หมายเหตุ
			เป็นระดับ	ทาง	อัตราเงินเดือนที่ควรได้รับ		
					ระดับ	ขั้น	
๘	ปริญญาบริหารธุรกิจบัณฑิต (บธ.บ.)	วิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษา					
	สาขาวิชาธุรกิจศึกษา		ปริญญาตรี	บริหารธุรกิจ	๓	๑,๗๕๐	
	สาขาวิชาการตลาด		,,	,,	๓	๑,๗๕๐	
	สาขาวิชาการจัดการ		,,	,,	๓	๑,๗๕๐	
	สาขาวิชาระบบสารสนเทศ		,,	,,	๓	๑,๗๕๐	
	สาขาวิชาการบัญชี		,,	บริหารธุรกิจ, การบัญชี	๓	๑,๗๕๐	
๙	ปริญญาสถาบัตยกรรมศาสตร์บัณฑิต (สถ.บ.)	จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย					
	สาขาภูมิสถาบัตยกรรม		ปริญญาตรี	สถาบัตยกรรมศาสตร์	๓	๑,๘๖๐	
๑๐	ปริญญาศิลปศาสตร์มหาบัณฑิต (ศศ.ม.)	มหาวิทยาลัยศิลปากร					
	สาขาจารึกภาษาไทย		ปริญญาโท	ภาษาโบราณ	๓	๒,๒๓๐	
	สาขาจารึกภาษาตะวันออก						

ลำดับที่	ชื่อปริญญาหรือประกาศนียบัตร	ชื่อสถานศึกษา	ก.พ. รับรองว่า				หมายเหตุ
			เป็นระดับ	ทาง	อัตราเงินเดือนที่ควรได้รับ		
					ระดับ	ขั้น	
๑๑	ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) แผนกวิชาช่างยนต์	วิทยาลัยครูอาชีวศึกษา	ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง	ช่างยนต์, ช่างกล ช่างเครื่องกล	๒	๑,๕๕๐	
	แผนกวิชาช่างกลโรงงาน		,,	ช่างกล, ช่างกล-โรงงาน ช่าง-โลหะ	๒	๑,๕๕๐	
	แผนกวิชาช่างเชื่อมและโลหะแผ่น		,,	ช่างโลหะ, ช่างเชื่อม	๒	๑,๕๕๐	
	แผนกวิชาช่างไฟฟ้ากำลัง		,,	ช่างไฟฟ้า	๒	๑,๕๕๐	
	แผนกวิชาช่างวิทยุและโทรคมนาคม		,,	ช่างวิทยุ ช่างโทรคมนาคม	๒	๑,๕๕๐	
	แผนกวิชาช่างก่อสร้าง		,,	ช่างก่อสร้าง, ช่างโยธา	๒	๑,๕๕๐	
๑๒	ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) แผนกวิชาการบัญชี	วิทยาลัยพิดรพิมุข		การบัญชี	๒	๑,๕๕๐	

ที่ สร ๐๒๐๑/ว ๑๐๙ สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

๑๘ กรกฎาคม ๒๕๒๐

เรื่อง การเลื่อนการเดินทางไปปฏิบัติงานในต่างประเทศหรือองค์การระหว่างประเทศ

เรียน (เวียน กระทรวง ทบวง กรม)

ด้วยในคราวประชุมคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๑๓ กรกฎาคม ๒๕๒๐ คณะรัฐมนตรีได้พิจารณาเห็นว่า ข้าราชการซึ่งคณะรัฐมนตรีได้อนุมัติให้เดินทางไปปฏิบัติงานในต่างประเทศ หรืออนุมัติให้ไปปฏิบัติงานในองค์การระหว่างประเทศแล้ว ภายหลังมีความจำเป็นต้องเลื่อนกำหนดการเดินทางหรือเลื่อนกำหนดการไปปฏิบัติงานออกไป จะต้องนำเรื่องมาเสนอขอให้คณะรัฐมนตรีพิจารณาอนุมัติอีก เป็นการเสียเวลาโดยไม่จำเป็น สมควรให้รัฐมนตรีเจ้าสังกัดพิจารณาอนุมัติไปเองได้ จึงลงมติว่า ต่อไปหากมีกรณีเช่นนี้ให้รัฐมนตรีเจ้าสังกัดพิจารณาอนุมัติได้โดยไม่ต้องเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาอีก

จึงเรียนมาเพื่อทราบ

ขอแสดงความนับถืออย่างสูง

ปลั่ง มีจุล

(นายปลั่ง มีจุล)

เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

ที่ สร ๐๒๐๓/ว ๑๑๑ สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

๒๖ กรกฎาคม ๒๕๒๐

เรื่อง การซื้อรถยนต์จากกรมศุลกากร

เรียน (เวียน กระทรวง ทบวง กรม)

อ้างถึง หนังสือที่ สร ๐๒๐๓/ว ๓๐ ลงวันที่ ๑๒ มีนาคม ๒๕๑๙ และ
หนังสือที่ สร ๐๒๐๓/ว ๔๒ ลงวันที่ ๑๑ มีนาคม ๒๕๒๐

สิ่งที่ส่งมาด้วย บันทึกเกี่ยวกับเรื่องนี้

ตามที่ได้ยืนยันมติคณะรัฐมนตรีกำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับขนาดของเครื่องยนต์ในการซื้อ

รถส่วนกลาง และรถประจำตำแหน่งของส่วนราชการต่าง ๆ และให้ส่วนราชการที่ได้รับอนุมัติให้ซื้อรถส่วนกลางและรถประจำตำแหน่งพิจารณาซื้อรถจากกรมศุลกากร ตามหลักเกณฑ์ที่คณะรัฐมนตรีได้กำหนดไว้ก่อน หากกรมศุลกากรไม่มีรถดังกล่าวขายให้ จึงให้พิจารณาซื้อจากที่อื่นต่อไป ความแจ้งอยู่แล้ว นั้น

บัดนี้ กระทรวงการคลังได้เสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาผ่อนผันให้ส่วนราชการซื้อรถยนต์ส่วนกลางหรือรถยนต์ประจำตำแหน่งจากกรมศุลกากรได้ แม้ว่ารถดังกล่าวจะมีขนาดเครื่องยนต์เกินกว่าที่คณะรัฐมนตรีได้กำหนดไว้ ความละเอียดปรากฏตามบันทึกที่ได้ส่งมาพร้อมนี้

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีได้นำเสนอท่านรองนายกรัฐมนตรี (นายอัมพร จันทรวิจิตร) สั่งและปฏิบัติราชการแทนนายกรัฐมนตรีพิจารณาแล้วเห็นว่า เรื่องนี้หากจะผ่อนปรนให้ก็ควรจะเป็นเรื่องในราชการพิเศษ เช่น นำไปใช้ในราชการตำรวจซึ่งต้องการรถที่มีสมรรถนะสูงเป็นต้นเท่านั้น

คณะรัฐมนตรีได้ประชุมปรึกษาเมื่อวันที่ ๒๐ กรกฎาคม ๒๕๒๐ ลงมติเห็นชอบด้วย และให้ดำเนินการตามความเห็นของท่านรองนายกรัฐมนตรี (นายอัมพร จันทรวิจิตร)

จึงเรียนยืนยันมา เพื่อถือปฏิบัติต่อไป

ขอแสดงความนับถืออย่างยิ่ง/สูง

ปลั่ง มีจุล

(นายปลั่ง มีจุล)

เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

กองนิติธรรม

โทร. ๒๘๒๓๖๐๖

บันทึก

เรื่อง การซื้อรถยนต์จากกรมศุลกากร

ตามที่คณะรัฐมนตรีได้มีมติ (๙ มีนาคม ๒๕๒๐) ให้ส่วนราชการที่ได้รับอนุมัติให้ซื้อรถยนต์ส่วนกลางและรถยนต์ประจำตำแหน่ง พิจารณาซื้อรถจากกรมศุลกากร ในหลักเกณฑ์การซื้อรถส่วนกลางและรถประจำตำแหน่งตามที่คณะรัฐมนตรีได้กำหนดไว้แล้วก่อน หากกรมศุลกากรไม่มีรถดังกล่าวให้ จึงให้พิจารณาซื้อจากที่อื่นต่อไป นั้น

บัดนี้ กระทรวงการคลังเสนอว่า ได้พิจารณาแล้วเห็นว่า หลักเกณฑ์ที่คณะรัฐมนตรีกำหนดให้ส่วนราชการซื้อรถประจำตำแหน่งที่มีขนาดเครื่องยนต์ไม่เกิน ๑,๘๐๐ ซี.ซี. หรือรถยนต์ส่วนกลางขนาดไม่เกิน ๑,๓๐๐ ซี.ซี. นั้นก็เพื่อสนองนโยบายการประหยัดน้ำมัน แต่ถ้าเป็นการซื้อรถจากกรมศุลกากร กระทรวงการคลังก็เห็นว่า สมควรจะได้รับการผ่อนผันให้ส่วนราชการซื้อได้เท่าที่กรมศุลกากรมีขาย โดยไม่ต้องจำกัดขนาดเครื่องยนต์ดังกล่าว เพราะกรณีการซื้อรถจากกรมศุลกากรน่าจะเป็นประโยชน์แก่ทางราชการมากกว่าเป็นผลเสีย กล่าวคือ

๑. ส่วนราชการได้ใช้รถที่มีคุณภาพดีในราคาถูกกว่าท้องตลาด

๒. ถ้าเป็นรถประจำตำแหน่ง ค่าใช้จ่ายเรื่องน้ำมัน ผู้ใช้รถประจำตำแหน่งต้องรับภาระเองอยู่แล้ว

๓. ถ้าเป็นรถกลาง สำนักงบประมาณก็จะต้องพิจารณาอยู่แล้วว่า ขนาดเครื่องยนต์จะไม่มากเกินไปกว่าที่สมควรจะใช้เป็นรถกลาง

๔. หากกรมศุลกากรนำรถที่ลักลอบนำเข้ามาออกขายในท้องตลาดทั่วไป ทางราชการก็จะต้องจ่ายสินบนรางวัลจำนวนมาก เนื่องจากรถที่กรมศุลกากรนำออกประมูลขาย เป็นที่นิยมแก่ประชาชนทั่วไป เพราะราคาต่ำกว่าท้องตลาดและเป็นรถที่มีคุณภาพดี กลับจะเป็นการส่งเสริมให้ผู้ลักลอบนำรถเข้าเพื่อประมูลซื้อกลับคืนจากกรมศุลกากรในภายหลัง ซึ่งไม่สอดคล้องกับนโยบายของกระทรวงการคลังที่จะขจัดปัญหาการลักลอบนำรถเข้าให้หมดไป

ฉะนั้น กระทรวงการคลังจึงเห็นว่า หากจะผ่อนผันเป็นหลักการให้ส่วนราชการซื้อรถยนต์จากกรมศุลกากร แม้รถดังกล่าวจะมีขนาดเครื่องยนต์เกินกว่าที่คณะรัฐมนตรีกำหนดก็น่าจะเป็นประโยชน์แก่ทางราชการมากกว่า จึงขอให้นำเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาต่อไป

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีเห็นควรเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาต่อไป

ท่านรองนายกรัฐมนตรี (นายอัมพร จันทรวิจิตร) สั่งและปฏิบัติราชการแทนนายกรัฐมนตรีได้พิจารณาแล้ว มีคำสั่งให้เสนอคณะรัฐมนตรี และว่าเรื่องนี้หากจะผ่อนปรนให้ ก็ควรจะเป็นเรื่องในราชการพิเศษ เช่น นำไปใช้ในราชการตำรวจซึ่งต้องการรถที่มีสมรรถนะสูงเป็นต้นเท่านั้น

จึงขอเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณา

ที่ สร ๐๗๐๓/ว ๑๔ สำนักงาน ก.พ.

๒๑ กรกฎาคม ๒๕๒๐

เรื่อง การรับรองปริญญาและประกาศนียบัตรวิชาชีพ

เรียน (เวียนกระทรวง ทบวง กรม)

สิ่งที่ส่งมาด้วย รายการแสดงปริญญาหรือประกาศนียบัตรวิชาชีพที่ ก.พ. รับรอง

ด้วย ก.พ. ได้มีมติรับรองคุณวุฒิของผู้ได้รับปริญญาหรือประกาศนียบัตรวิชาชีพจากสถานศึกษาภายในประเทศ และกำหนดอัตราเงินเดือนที่ควรได้รับตามความในมาตรา ๘ (๙) และมาตรา ๔๘ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๑๘ และรับรองว่าเป็นปริญญาหรือประกาศนียบัตรวิชาชีพในทางต่าง ๆ ตามที่กำหนดไว้ในมาตรฐานกำหนดตำแหน่ง ดังรายละเอียดในรายการแสดงปริญญาหรือประกาศนียบัตรวิชาชีพที่ ก.พ. รับรองที่แนบมาพร้อมหนังสือนี้

จึงเรียนมาเพื่อทราบ ทั้งนี้ ได้แจ้งให้กรมต่าง ๆ ทราบด้วยแล้ว

ขอแสดงความนับถืออย่างสูง

โสรัจ สุจริตกุล

(นายโสรัจ สุจริตกุล)

รองเลขาธิการ ก.พ. ปฏิบัติราชการแทน

เลขาธิการ ก.พ.

กองวิชาการ

โทร. ๒๘๑๓๓๓ ต่อ ๓๘

๔๒

รายการแสดงปริญญาหรือประกาศนียบัตรวิชาชีพ ที่ ก.พ. รับรอง

(ส่งพร้อมหนังสือสำนักงาน ก.พ. ที่ สร ๐๗๐๓/ว ๑๔ ลงวันที่ ๒๑ กรกฎาคม ๒๕๒๐)

ลำดับที่	ชื่อปริญญาหรือประกาศนียบัตร	ชื่อสถานศึกษา	ก.พ. รับรองว่าเป็นปริญญาหรือประกาศนียบัตรวิชาชีพ				หมายเหตุ
			ระดับ	ทาง	อัตราเงินเดือนที่ควรได้รับ		
					ระดับ	ขั้น	
๑	ปริญญาครุศาสตร์บัณฑิต (ค.บ.)	วิทยาลัยครูในสังกัดกรมการฝึกหัดครู					
	สาขาวิชาการศึกษาพิเศษ		ปริญญาตรี	การศึกษา	๓	๑,๗๕๐	
	สาขาวิชาการอนุบาลศึกษา		,,	การศึกษา	๓	๑,๗๕๐	
	สาขาวิชาเกษตรศาสตร์		,,	การศึกษา	๓	๑,๗๕๐	
	สาขาวิชาคณิตศาสตร์		,,	การศึกษา, คณิตศาสตร์	๓	๑,๗๕๐	
	สาขาวิชาคหกรรมศาสตร์		,,	การศึกษา, คหกรรมศาสตร์	๓	๑,๗๕๐	
	สาขาวิชานาฏศิลป์		,,	การศึกษา	๓	๑,๗๕๐	
	สาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์		,,	การศึกษา, บรรณารักษ-ศาสตร์, มนุษย-ศาสตร์	๓	๑,๗๕๐	
	สาขาวิชาประวัติศาสตร์		,,	การศึกษา, มนุษยศาสตร์	๓	๑,๗๕๐	

ลำดับที่	ชื่อปริญญาหรือประกาศนียบัตร	ชื่อสถานศึกษา	ก.พ. รับรองว่าเป็นปริญญาหรือประกาศนียบัตรวิชาชีพ				หมายเหตุ
			ระดับ	ทาง	อัตราเงินเดือนที่ควรได้รับ		
					ระดับ	ขั้น	
	สาขาวิชาภาษาไทย	วิทยาลัยครูในสังกัดกรมการฝึกหัดครู	ปริญญาตรี	การศึกษา, มนุษยศาสตร์, อักษรศาสตร์	๓	๑,๗๕๐	
	สาขาวิชาภาษาอังกฤษ		,,	การศึกษา, มนุษยศาสตร์, อักษรศาสตร์	๓	๑,๗๕๐	
	สาขาวิชาภูมิศาสตร์		,,	การศึกษา, มนุษยศาสตร์	๓	๑,๗๕๐	
	สาขาวิชาศิลปศึกษา		,,	การศึกษา, ศิลปกรรม	๓	๑,๗๕๐	
	สาขาวิชาวิทยาศาสตร์ทั่วไป		,,	การศึกษา, วิทยาศาสตร์ทั่วไป	๓	๑,๗๕๐	
	สาขาวิชาสังคมศึกษา		,,	การศึกษา	๓	๑,๗๕๐	
	สาขาวิชาอุตสาหกรรมศิลป์		,,	การศึกษา, อุตสาหกรรมศิลป์	๓	๑,๗๕๐	
	สาขาวิชาดนตรีศึกษา		,,	การศึกษา, ดุริยศิลป์	๓	๑,๗๕๐	

ลำดับที่	ชื่อปริญญาหรือประกาศนียบัตร	ชื่อสถานศึกษา	ก.พ. รับรองว่าเป็นปริญญาหรือประกาศนียบัตรวิชาชีพ				หมายเหตุ
			ระดับ	ทาง	อัตราเงินเดือนที่ควรได้รับ		
					ระดับ	ขั้น	
	สาขาวิชาพลศึกษา	วิทยาลัยครูในสังกัดกรมการฝึกหัดครู	ปริญญาตรี	การศึกษา, พลศึกษา	๓	๑,๗๕๐	
	สาขาวิชาสุขศึกษา	,,	,,	การศึกษา, สุขศึกษา, สาธารณสุข-ศาสตร์	๓	๑,๗๕๐	
๒	ปริญญาครุศาสตร์อุตสาหกรรมบัณฑิต (คอ.บ.) สาขาวิชาเครื่องกล	วิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษา	ปริญญาตรี	วิศวกรรมศาสตร์ วิศวกรรมเครื่อง-กล	๓	๑,๗๕๐	
๓	ปริญญาวิศวกรรมศาสตร์บัณฑิต (วศ.บ.) สาขาวิชาเครื่องกล	,,	,,	วิศวกรรมศาสตร์ วิศวกรรมเครื่อง-กล	๓	๑,๗๕๐	
๔	ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) แผนกวิชาเทคนิคการเคมี	วิทยาลัยเทคนิคกรุงเทพ ฯ	ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง	เทคนิคการเคมี	๒	๑,๕๕๐	

ลำดับที่	ชื่อปริญญาหรือประกาศนียบัตร	ชื่อสถานศึกษา	ก.พ. รับรองว่าเป็นปริญญาหรือประกาศนียบัตรวิชาชีพ				หมายเหตุ
			ระดับ	ทาง	อัตราเงินเดือนที่ควรได้รับ		
					ระดับ	ขั้น	
๕	ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) แผนกวิชาการเงินและการธนาคาร	วิทยาลัยเทคนิคภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง	พณิชยการ	๒	๑,๕๕๐	
๖	ประกาศนียบัตรนายสิบเหล่าแพทย์ (มศ. ๓ + ๓ ปี)	โรงเรียนเสนารักษ์ กรมการแพทย์	ประกาศนียบัตร	การสาธารณสุขในสาขาผู้ช่วยพยาบาล	๑	๑,๒๒๐	

ปัญหาระเบียบข้าราชการพลเรือน

ทำไมถึงต้องกำหนดเงินเดือนเพื่อสอบเลื่อนตำแหน่ง

ผู้ถาม : นายสมาน มานะกุล

ผมเป็น สมาชิก วารสาร ข้าราชการ มานาน มีเรื่องเดือดร้อนใคร่ขอความกรุณาจากท่าน เพื่อโปรดให้ความรู้และความเข้าใจแก่ผมบ้าง เพราะผมขาดสิทธิบางอย่างในการสอบเลื่อนระดับข้าราชการของ กทม. คือ

ผมรับราชการเป็นข้าราชการชั้นตรีมาแต่ พ.ศ. ๒๕๑๓ ได้รับการปรับระดับเป็นระดับ ๓ เมื่อวันที่ ๑๙ ธันวาคม ๒๕๑๘ และได้รับการปรับระดับ ๔ ตำแหน่งเจ้าหน้าที่จัดเก็บรายได้ ๔ เมื่อวันที่ ๑ มิถุนายน ๒๕๑๙ (สอบคัดเลือกตำแหน่งพนักงานประเมินภาษีโท กรุงเทพมหานครได้) ขณะนี้ได้รับเงินเดือนระดับ ๔ ขั้น ๒,๒๓๐ บาท

ต่อมา กทม. ได้ประกาศสอบคัดเลือกตำแหน่งระดับ ๕ งานต่างๆ ผมได้สมัครสอบคัดเลือกตำแหน่งระดับ ๕ มาถึง ๓ ครั้ง แต่ไม่มีชื่อผู้มีสิทธิสอบ ผมไปสอบถามงานการสอบ กทม. ได้รับคำตอบว่า ต้องรับราชการในตำแหน่งชั้นตรีมาแล้ว (ถึงวันประกาศสอบ) อย่างน้อย ๔ ปี หรือดำรงตำแหน่งระดับ ๔ มาแล้วไม่น้อยกว่า ๒ ปีจึงมีสิทธิสอบ แต่เจ้าหน้าที่งานการสอบได้นำหลักเกณฑ์ว่าใน ๔ ปีนั้น ต้องได้รับเงินเดือนขั้น ๑,๐๕๐ บาท จึงจะมีสิทธิสอบคัดเลือก สมมุติว่าผมสมัครสอบในเดือนเมษายน ๒๕๒๐ ผมจะต้องได้รับเงินเดือนในเดือนเมษายน ๒๕๑๖ ขั้น ๑,๐๕๐ บาท (ประกาศสอบมิได้กำหนดอัตราเงินเดือนไว้) แต่ในเดือนเมษายน ๒๕๑๖ ผมได้รับเงินเดือนเพียง ขั้น ๑,๐๐๐ บาท ผมจึงไม่มีสิทธิสอบคัดเลือก

เท่าที่ผมได้ศึกษาการจัดระบบพีซีของ ก.พ. และหลักสูตรการสอบของ ก.พ. ที่ออกใช้นั้น มิได้กำหนดเงินเดือนไว้แต่ประการใด สาเหตุที่ กทม. นำมากล่าวอ้างนั้น มีหลักการอะไรที่ ก.พ. สั่งการหรือกำหนดบ้างเมื่อประกาศสอบกำหนดคุณสมบัติไว้ว่า ผู้มีสิทธิสมัครสอบคัดเลือกต้องเป็นข้าราชการชั้นตรีมาแล้ว ไม่น้อยกว่า ๔ ปี (นับถึงวัน

ประกาศสอบคัดเลือก) หรือเป็นข้าราชการชั้นโท หรือระดับ ๔ มาแล้วไม่น้อยกว่า ๒ ปี ประกาศสอบไม่ได้กำหนดเงื่อนไขเรื่องเงินเดือนไว้เลย เวลาตรวจสอบ คุณสมบัติ ทำไม ต้องนำ เงินเดือน มาเป็นเกณฑ์ตัดสิทธิ ผมสงสัยว่าส่วนราชการอื่นเขากำหนดหลักเกณฑ์ไว้อย่างเช่น กทม. หรือไม่ เพราะตาม พ.ร.บ. ระเบียบ ข้าราชการ พลเรือน พ.ศ. ๒๕๑๘ การสอบเลื่อนระดับไม่กำหนดอัตราเงินเดือน แต่วิธีการบรรจุต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่ ก.พ. กำหนดเท่านั้น

ผมจึงกราบเรียนหารือท่านว่า กทม.กำหนดหลักเกณฑ์ในการ ตัดสินว่า ผู้ใดมีสิทธิสอบคัดเลือกหรือหมดสิทธิสอบโดยถือเกณฑ์เงินเดือนนั้น เป็นการชอบด้วยหลักการและวัตถุประสงค์ของ พ.ร.บ. ระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๑๘ หรือไม่

ตอบ

ถ้าเป็นการสอบเลื่อนตำแหน่ง ของข้าราชการพลเรือนสามัญ ก็จะดำเนินการตามหลักสูตรและวิธีดำเนินการเกี่ยวกับการสอบที่ ก.พ. กำหนดไว้ โดยหนังสือสำนักงาน ก.พ. ที่ สร ๑๐๐๔/ว ๑๗ ลงวันที่ ๘ กันยายน ๒๕๑๘ ซึ่งกำหนดว่า คุณสมบัติของผู้มีสิทธิสมัครสอบคัดเลือกสำหรับตำแหน่งใดให้เป็นไปตามมาตรฐานกำหนดตำแหน่งสำหรับตำแหน่งนั้น แต่ถ้ามีเหตุผลและความจำเป็น ผู้ดำเนินการสอบคัดเลือกจะกำหนดระยะเวลาการดำรงตำแหน่งหรือการปฏิบัติราชการให้ แตกต่างไป จากที่ กำหนดไว้ใน มาตรฐานกำหนดตำแหน่ง หรือจะกำหนดอัตราเงินเดือนขั้นต่ำของผู้มีสิทธิสมัครสอบคัดเลือกก็ได้ ซึ่งผู้ดำเนินการสอบคัดเลือกก็จะต้องประกาศให้ผู้ที่จะสมัครสอบทราบ

สำหรับมาตรฐานกำหนดตำแหน่งของตำแหน่งต่างๆ ก็จะกำหนดคุณสมบัติเฉพาะไว้ว่า ผู้ที่จะเลื่อนขึ้นดำรงตำแหน่งนั้น ๆ จะต้องเป็นผู้ที่ได้ดำรงตำแหน่งในระดับต่ำลงไปหรือที่ ก.พ. เทียบเท่ามาเป็นระยะเวลาหนึ่งด้วย เช่น ผู้ที่จะเลื่อนขึ้นดำรงตำแหน่งระดับ ๕ จะต้องเป็นผู้ที่ได้ดำรงตำแหน่งระดับ ๔ หรือเทียบเท่ามาแล้วไม่น้อยกว่า ๒ ปี หรือได้ดำรงตำแหน่งระดับ ๓ หรือเทียบเท่ามาแล้วไม่น้อยกว่า ๔ ปี เป็นต้น และ ก.พ. ได้เทียบการเป็นข้าราชการพลเรือนสามัญชั้นต่าง ๆ ตามกฎหมายเก่าเท่ากับการดำรงตำแหน่งในระดับต่าง ๆ ตามกฎหมายปัจจุบันสำหรับใช้ในการเทียบ เพื่อนับเวลาราชการเกี่ยวกับสิทธิในการสมัครสอบหรือรับคัดเลือกเพื่อเลื่อนตำแหน่ง โดยให้หัวหน้าส่วนราชการเจ้าสังกัดพิจารณาเทียบให้ตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในหนังสือสำนักงาน ก.พ. ที่ สร ๑๐๐๗/ว ๓๒ ลงวันที่ ๒๔ กันยายน ๒๕๑๘ ซึ่งสำหรับผู้ที่ได้ดำรงตำแหน่งในระดับ ๓ ให้เทียบการเป็นข้าราชการพลเรือนสามัญไม่ต่ำกว่าชั้นตรี อันดับ ๑ ขั้น ๑,๔๖๐ บาท เท่ากับการดำรงตำแหน่งในระดับ ๓ อัตราเงินเดือนชั้นตรีขั้น ๑,๔๖๐ บาท ในปัจจุบันจะเท่ากับอัตราชั้นตรีขั้น ๑,๐๕๐ บาท ในเดือนเมษายน ๒๕๑๖

ดังนั้น ผู้ที่จะ สมัครสอบ ในเดือน เมษายน ๒๕๒๐ ก็จะต้องเป็นผู้ที่ดำรงตำแหน่งไม่ต่ำกว่าระดับ ๓ รวมกับที่เทียบเท่าแล้วไม่น้อยกว่า ๔ ปี จึงจะมีสิทธิสมัครสอบเลื่อนเป็นระดับ ๕ ได้

แต่โดยที่คุณเป็นข้าราชการกรุงเทพมหานคร อยู่ภายใต้ บังคับ ของ กฎหมาย ว่าด้วย ระเบียบ ข้าราชการกรุงเทพมหานคร ซึ่งจะบัญญัติและกำหนดระเบียบปฏิบัติในเรื่องนี้อย่างเดียวกับข้าราชการ พลเรือน สามัญหรือไม่ หรือจะกำหนดหลักเกณฑ์แตกต่างไปจากนี้ก็ย่อมแล้วแต่ข้อเท็จจริงว่าได้กำหนดไว้อย่างไร

ข้องใจเรื่องการขอปรับระดับตำแหน่ง

ผู้ถาม : สมาชิกวารสาร

กระผมเป็นผู้หนึ่งที่เป็นสมาชิกวารสารข้าราชการพลเรือน รับมานานรวม ๒ ปีเศษ และจะเป็นสมาชิกต่อ ๆ ไป ได้อ่านในบทความต่าง ๆ ล้วนแต่มีสาระสำคัญทั้งสิ้น และกระผมได้เคยอ่านผ่านสายตาว่าจะเป็นสื่อกลางของข้าราชการที่เป็นสมาชิกเกี่ยวกับสำนักงาน ก.พ. ได้เป็นอย่างดีด้วย

ฉะนั้น เพื่อส่วนรวมของข้าราชการทั่วไป กระผมมีเรื่องที่จะขอความกรุณาให้ท่านบรรณาธิการมีหนังสือด่วน ถึงสำนักงาน ก.พ. เพื่อกระตุ้นให้เจ้าหน้าที่เกี่ยวกับการอนุมัติที่ข้าราชการกรมต่าง ๆ ทำเรื่องขอปรับขยาย หรือการอุทธรณ์ตำแหน่งให้สูงขึ้น โดยเฉพาะข้าราชการของตำแหน่งระดับ ๒ ขอเป็นตำแหน่งระดับ ๓ ได้เป็นไปตามนัยหนังสือ ก.พ. ที่ สร ๑๐๐๕/๑๓๔๘๓๖ ลงวันที่ ๒๕ ธันวาคม ๒๕๑๘ ข้อความตามวรรคสุดท้าย เช่นตัวอย่างของกระผม ทางกรมเจ้าสังกัดได้อนุมัติให้ทำเรื่องปรับขยายประจำปี ๒๕๒๐ จากตำแหน่งระดับ ๒ ขึ้นเป็นตำแหน่งระดับ ๓ เพื่อเสนอ ก.พ. อนุมัติ และเสนอ ก.พ. ไปแล้ว เพียงแต่รอฟังผล ตามนัยหนังสือของ ก.พ. ดังกล่าวซึ่งกระผมเคยสอบชั้นตรีได้เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๑๘ และทางกรมได้ทำเรื่องปรับขยายเป็นชั้นตรีเสนอ ก.พ. เพื่ออนุมัติ แต่เรื่องต้องถูกยกเลิกไปเพราะพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๑๘ มีผลใช้ แต่การสอบได้ยังไม่ได้ยกเลิก กรณีเช่นนี้ถ้าถือปฏิบัติตามนัยหนังสือ ก.พ. ดังกล่าว ทาง ก.พ. มีแต่อนุมัติเรื่องอย่างเดียวเพื่อให้เป็นไปตามกฎเท่านั้น เพราะทางกรมเจ้าสังกัดได้อนุมัติตำแหน่งให้เป็นระดับ ๓ แล้ว แต่ที่ได้ทำเรื่องในคราวนี้ยังไม่ทราบว่าเป็นลูกผีหรือลูกคน เพราะต้องขึ้นอยู่กับเจ้าหน้าที่ของ ก.พ. ที่เป็นผู้อนุมัติ ถ้าเขียนคำชี้แจงเหมาะสมก็ได้ไป ถ้าไม่เหมาะสมก็ไม่ได้ เพราะผลของหนังสือ ก.พ. ดังกล่าวข้างต้นนั้นไม่ได้อ้างไว้ ฉะนั้น กระผมมีความคิดเห็นว่าให้ท่านบรรณาธิการมีหนังสือถึงสำนักงาน ก.พ. ด่วน คือให้ทางสำนักงาน ก.พ. แจ้งไปยังกรมต่าง ๆ ในกรณีที่มีการขอปรับขยายตำแหน่งระดับ ๒ ขึ้นเป็นระดับ ๓ ให้ทางกรมเจ้าสังกัดเขียนชี้แจงไปในเรื่องว่าผู้ขอปรับขยายนั้นเป็นผู้ที่เคยสอบชั้นตรีได้ เมื่อ พ.ศ..... ที่ยังไม่ยกเลิก หรือผู้ที่เคยสอบชั้นตรีได้เมื่อระหว่าง พ.ศ. ๒๕๑๗—๒๕๑๘ ทุกกรณี ถ้าทาง ก.พ. อ้างอิงหนังสือของ ก.พ. ดังกล่าวแล้วทุกคนที่อยู่ในข่ายนี้มีหวังร้อยเปอร์เซนต์

จึงเรียนมาเพื่อได้โปรดดำเนินการให้ด่วนด้วยและมีผลอย่างไรให้แจ้งในวารสารเดือนต่อไป เพื่อให้ข้าราชการที่รับวารสารที่เกี่ยวข้องกับตนได้ทราบโดยทั่วกัน

ตอบ

ในการกำหนดตำแหน่งข้าราชการพลเรือนสามัญว่า

จะเป็นระดับใดนั้น ก.พ. กำหนดโดยคำนึงถึงลักษณะหน้าที่และความรับผิดชอบ ปริมาณและคุณภาพของงานเป็นหลัก มิได้นำตัวบุคคลผู้ครองตำแหน่งนั้น ๆ อยู่ มาประกอบการพิจารณาด้วย และการกำหนดตำแหน่งดังกล่าวนี้ก็เป็นอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการ มิได้ขึ้นอยู่กับเจ้าหน้าที่ของสำนักงาน ก.พ. ดังที่คุณเข้าใจแต่ประการใด เจ้าหน้าที่เป็นแต่เพียงผู้รวบรวมข้อมูลและรายละเอียดเสนอคณะกรรมการพิจารณาเท่านั้น

ลูกจ้างชั่วคราว มีสิทธิหยุดพักผ่อนประจำปีได้

ผู้ถาม : สมาชิกเลขที่ ๑๐๑๕๘

ด้วยวารสารข้าราชการ ปีที่ ๒๑ ฉบับที่ ๗ เดือนกรกฎาคม ๒๕๑๙ มีข้อความในตารางเทียบสิทธิต่าง ๆ ของข้าราชการพลเรือนและลูกจ้างเรื่องการหยุดพักผ่อนประจำปี สรุปว่า ลูกจ้างชั่วคราวไม่มีสิทธิลาหยุดพักผ่อนประจำปี ซึ่งขัดแย้งกับคำชี้แจงของกรมชลประทานที่ให้ถือเป็นหลักปฏิบัติว่าลูกจ้างชั่วคราวรายวันที่จ้างไว้เพียง ๑ เดือน หรือเกินกว่า ๑ เดือน ก็มีสิทธิจะหยุดพักผ่อนประจำปี ๑๐ วันได้ ทั้งนี้ให้อยู่ในดุลพินิจของหัวหน้าส่วนราชการที่จะพิจารณาอนุญาตตามความเหมาะสมและไม่ทำให้ทางราชการเสียหาย โปรดแจ้งหรือคัดลอกกฎ หรือ ระเบียบ เกี่ยวกับการหยุดพักผ่อนประจำปีลงในวารสารข้าราชการให้ชัดแจ้งด้วย

ตอบ

ลูกจ้างชั่วคราวมีสิทธิหยุดพักผ่อนประจำปีได้ไม่เกินปีละ ๑๐ วันโดยไม่ถือเป็นวันลาเช่นเดียวกับข้าราชการหรือลูกจ้างประจำตามหนังสือ ที่ สร ๐๒๐๑/ว ๔๖ ลงวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๑๘ ส่วนการลากิจและพักผ่อน นั้น ลูกจ้างชั่วคราวไม่มีสิทธิลากิจและพักผ่อนตามระเบียบว่าด้วยการจ่ายค่าจ้างลูกจ้างของส่วนราชการ พ.ศ. ๒๕๑๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ซึ่งการหยุดพักผ่อนประจำปีกับการลากิจและพักผ่อนนี้เป็นคนละเรื่องกัน คำชี้แจงของกรมชลประทานจึงเป็นการถูกต้องแล้ว และไม่ขัดแย้งกับตารางเทียบสิทธิต่าง ๆ ของข้าราชการและลูกจ้างแต่อย่างใด

ช่วยสวัสดิการข้าราชการเป็นยาหอมหรือเปล่า

ผู้ถาม : สมาชิกจังหวัดลำปาง

ระเบียบเงินค่ารักษาพยาบาลและเงินค่าเล่าเรียนบุตรซึ่งกระทรวงการคลังได้เสนอคณะรัฐมนตรีว่า ข้าราชการทุกคน จะมีสิทธิได้รับเงินเต็มจำนวนโดยไม่จำกัดขั้นเงินเดือนอีกต่อไป จะเป็นยาหอมหรืออย่างไรแน่

ตอบ

พระราชกฤษฎีกาเงินสวัสดิการเกี่ยวกับการศึกษาของบุตร พ.ศ. ๒๕๒๐ ได้ประกาศใช้บังคับแล้วตั้งแต่วันที่ ๒ พฤษภาคม ๒๕๒๐ เป็นการอำนวยประโยชน์แก่ข้าราชการและลูกจ้างประจำให้ได้รับ สวัสดิการเกี่ยวกับการศึกษาของบุตรดีขึ้นโดยไม่จำกัดเงินเดือนหรือค่าจ้าง บุตรที่ศึกษาอยู่ในสถานศึกษาที่จัดหลักสูตร ระดับอนุปริญญาหรือเทียบ

เท่าแยกต่างหาก จากปริญญาตรีอยู่ในเกณฑ์ได้รับการช่วยเหลือเกี่ยวกับเงินบำรุงการศึกษาหรือค่าเล่าเรียนด้วยแล้ว

ส่วนเรื่อง ค่ารักษาพยาบาลนั้น ทราบว่าขณะนี้กำลังดำเนินการอยู่ คาดว่าคงจะเสร็จสิ้นในเวลาไม่นานนี้

เงินสวัสดิการเกี่ยวกับการศึกษาของบุตร

ผู้ถาม : นายรุจิตร เสนาชัย

กระผม มีความสงสัย ตามพระราชกฤษฎีกาเงินสวัสดิการเกี่ยวกับการศึกษาบุตร พ.ศ. ๒๕๒๐ มาตรา ๖(๑) ดังนี้ คือ

๑. ข้าราชการที่ส่งบุตรเข้าศึกษาในสถานศึกษาวิทยาลัยครูทุกแห่ง ของ ประเทศ ซึ่งได้รับ ยกฐานะ ให้ เปิดสอน ระดับ ที่ สูงกว่าอนุปริญญา หรือเทียบเท่าและหลักสูตรนั้นแยกต่างหากจากหลักสูตรปริญญาตรี เบิกจ่ายเงินสวัสดิการเกี่ยวกับการศึกษาบุตรไม่ได้ใช่หรือไม่ (หมายถึง ปก.ศ. ต้น ถึง ปก.ศ. สูง ถึงปริญญาตรี)

๒. ถ้าสถานศึกษาวิทยาลัยครูลำปาง ได้รับ การ ยกฐานะ ให้ เปิดสอนระดับปริญญาตรี แล้ว แต่ทางวิทยาลัยยังไม่พร้อมที่จะเปิดทำการสอนระดับปริญญาตรี จะเบิกจ่ายเงินสวัสดิการเกี่ยวกับการศึกษาบุตรได้หรือไม่

๓. กระผมยังสงสัยอยู่ว่า เหตุผลในการประกาศใช้พระราชกฤษฎีกาฉบับดังกล่าวแล้ว มีวัตถุประสงค์ อำนวย ประโยชน์ แก่ ข้าราชการ และลูกจ้างประจำ ให้ได้รับสวัสดิการ เกี่ยวกับการศึกษาของบุตรมากขึ้นกว่าที่เป็นอยู่บัจจุบัน แต่โดยข้อเท็จจริงแล้ว เมื่อ ก่อนประกาศ ใช้พระราชกฤษฎีกา ฉบับนี้ วิทยาลัยครูลำปาง เปิดสอนถึงระดับ ปก.ศ. สูง เบิกจ่ายได้จากเงินช่วยเหลือการศึกษาบุตรได้ และ บัดนี้ ทาง วิทยาลัย ครูลำปาง ยังไม่ พร้อมที่ จะเปิดสอนระดับปริญญาตรี แต่ได้รับการยกฐานะให้เปิดสอนระดับปริญญาตรีได้ ดังนั้นทาง ค.ต.ง. เขต ๕ เชียงใหม่ได้ทักท้วงมิให้เบิกจ่าย จะเป็นการถูกต้องหรือไม่

๔. เหตุผลตาม ข้อ ๔. ที่ว่า อำนวยประโยชน์แก่ข้าราชการและลูกจ้างประจำ ข้าราชการ บำนาญ ให้ได้รับ สวัสดิการ เกี่ยวกับ การศึกษา ของบุตรมากขึ้นกว่าที่เป็นอยู่ในบัจจุบันนั้น มิเป็นการทำให้เกิดความเดือดร้อน แก่ข้าราชการ หรือลูกจ้างประจำให้มากขึ้นหรืออย่างไร เพราะเหตุว่าเมื่อก่อนนักศึกษาที่เรียนระดับต่ำกว่าอนุปริญญา คือ ระดับ ปก.ศ. ต้น และ ปก.ศ. สูง ของวิทยาลัยครูลำปาง เบิกจ่ายเงินช่วยเหลือการศึกษาบุตรได้ แต่บัดนี้ จะเบิกจ่ายไม่ได้ จะว่าเหตุผลในพระราชกฤษฎีกาเงินสวัสดิการเกี่ยวกับการศึกษาของบุตร อำนวยประโยชน์ แก่ ข้าราชการ และ ลูกจ้างประจำได้ รับสวัสดิการดีขึ้นได้อย่างไร

ตอบ

ข้อ ๑. บุตรที่ ศึกษาใน วิทยาลัยครู ระดับ ปก.ศ. ต้น และ ระดับ ปก.ศ. สูง เป็นหลักสูตรระดับไม่สูงกว่า

อนุปริญญาหรือเทียบเท่า และหลักสูตรนั้นแยกต่างหากจากหลักสูตรระดับปริญญาตรี จึงเบิกเงินสวัสดิการเกี่ยวกับการศึกษาบุตรได้ สำหรับบุตรที่ศึกษาในระดับปริญญาตรีหรือเทียบเท่า ไม่อยู่ในข่ายได้รับการช่วยเหลือ

ข้อ ๒. เบิกได้

ข้อ ๓. ตามระเบียบการช่วยเหลือข้าราชการเกี่ยวกับการศึกษาบุตร พ.ศ. ๒๕๑๕ และที่แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. ๒๕๑๗ กำหนดว่า โรงเรียนรัฐบาลที่อยู่ในข่ายได้รับการช่วยเหลือเกี่ยวกับการศึกษาของบุตร จะต้องเป็นโรงเรียนในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งจัดระดับการศึกษาไม่สูงกว่าอนุปริญญา สำหรับวิทยาลัยครูต่าง ๆ ถ้าจัดระดับการศึกษาสูงกว่าอนุปริญญา ก็ไม่อยู่ในข่ายได้รับการช่วยเหลือ แต่ระเบียบดังกล่าวได้ถูกยกเลิกไปแล้ว และได้กำหนดพระราชกฤษฎีกาเงินสวัสดิการเกี่ยวกับการศึกษาของบุตร พ.ศ. ๒๕๒๐ ขึ้นใหม่ ซึ่งได้กำหนดให้บุตรที่ศึกษาในสถานศึกษาของทางราชการในหลักสูตรระดับไม่สูงกว่าอนุปริญญาหรือเทียบเท่า และหลักสูตรนั้นแยกต่างหากจากหลักสูตรปริญญาตรี ก็ให้ได้รับการช่วยเหลือเกี่ยวกับการศึกษาบุตรได้

ข้อ ๔. หลักเกณฑ์ตามที่กำหนดตามพระราชกฤษฎีกาเงินสวัสดิการเกี่ยวกับการศึกษาบุตร พ.ศ. ๒๕๒๐ มิได้ทำให้ข้าราชการเสียสิทธิแต่อย่างใด ตรงกันข้ามกลับทำให้ข้าราชการได้รับสวัสดิการเกี่ยวกับการศึกษาของบุตรดีขึ้นกว่าเดิม เช่น บุตรที่ศึกษาในระดับ ปก.ศ. ต้น และ ปก.ศ. สูง ของวิทยาลัยครูต่าง ๆ ซึ่งตามระเบียบเดิมถ้าวิทยาลัยครูนั้น ๆ จัดระดับการศึกษาสูงกว่าอนุปริญญา ก็ไม่อยู่ในข่ายได้รับการช่วยเหลือเกี่ยวกับการศึกษาของบุตร แต่ตามพระราชกฤษฎีกาเงินสวัสดิการเกี่ยวกับการศึกษาของบุตรที่กำหนดขึ้นใหม่ ได้กำหนดให้บุตรที่ศึกษาในหลักสูตรระดับไม่สูงกว่าหลักสูตรอนุปริญญาหรือเทียบเท่า และหลักสูตรนั้นแยกต่างหากจากปริญญาตรีแล้ว ก็มีสิทธิได้รับการช่วยเหลือเกี่ยวกับการศึกษาบุตรได้

การนับอายุราชการ สำหรับคำนวณบำเหน็จบำนาญ

ผู้ถาม : สมาชิกเลขที่ ๑๐๘๒๑

ครูแดง เป็นครูเมื่อ ๑ ก.ย. ๘๖ ครูประชาบาล วุฒิสามัญ ม. ๕ อาชีวะต้น ไม่มีวุฒิครู บี ๒๔๙๑ ได้รับเงินเดือน ๑๖ บาท ไม่เข้าเกณฑ์เป็นข้าราชการสามัญมาตรา ๔ ตาม พ.ร.บ.ระเบียบข้าราชการพลเรือน (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๔๙๑ ครูแดงไม่ได้ขอรับเงินรางวัลใด ๆ เลย รับราชการเรื่อยมา บี ๒๕๐๘ สอบได้วุฒิครู พ.กศ. บี ๒๕๑๓ ได้ พ.ม. ผมว่าครูแดงเข้าเกณฑ์ตามมาตรา ๕ ตาม พ.ร.บ. ดังกล่าวแล้ว ครูแดงได้ลาออกเมื่อ ๑ มี.ค. ๑๙ ขณะลาออกครูแดงเป็นข้าราชการส่วนจังหวัด สามัญชั้นตรี ระดับ ๓ ขั้น ๒,๑๐๐ บาท

ผมอยากทราบว่า การคิดอายุราชการจะคิดมาแต่เมื่อใด คิดอย่างไร จะได้บำนาญเท่าไร บางคนบอกว่าต้องคิดแต่ ๑ ก.ย. ๘๖ เพราะเป็นสามัญตามมาตรา ๖ เมื่อก่อนนี้เป็นวิสามัญ เมื่อเป็นข้าราชการสามัญแล้วเวลาราชการที่เป็นวิสามัญก็นับมารวมต่อกันได้ บางคนบอกว่าต้องคิดแต่ ๕ พ.ค. ๙๑ ซึ่งเป็นวันยกฐานะเป็นข้าราชการครูเป็นต้นมาต้องถูกตัดเวลาราชการออกถึง ๕ ปี ซึ่งเป็นที่น่าเสียดายมาก

จึงเรียนถามมาในข้อที่ถูกต้องต่อไป

ตอบ

ครูแดง มีคุณสมบัติไม่ ครบถ้วน ที่จะได้รับ การยกฐานะเป็นข้าราชการพลเรือนสามัญตามมาตรา๔แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๔๕๑ คง มีฐานะ เป็น เพียง ข้าราชการพลเรือนวิสามัญไน วันที่ ๕ พฤษภาคม ๒๔๕๑ และเมื่อเข้าเกณฑ์ เป็นข้าราชการพลเรือนสามัญตามมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว ก็ให้นับเวลาราชการระหว่างที่เป็นข้าราชการพลเรือนวิสามัญ ตั้งแต่ วันที่ ๕ พฤษภาคม ๒๔๕๑ ซึ่ง ติดต่อกับวันที่เป็นข้าราชารพลเรือนสามัญเป็นเวลาราชการ สำหรับคำนวณบำเหน็จบำนาญได้ตามมาตรา ๒๓ แห่งพระราชบัญญัติบำเหน็จบำนาญข้าราชการ พ.ศ. ๒๔๕๔

การนับเวลาทวีคูณ ระหว่างประกาศใช้กฎอัยการศึก

ผู้ถาม : สมาชิกเลขที่ ๑๐๕๐๐

ด้วยตามหนังสือวารสารข้าราชการ ประจำเดือน เมษายน ๒๕๒๐ ตอบปัญหาเกี่ยวกับคำถามการนับเวลาทวีคูณ ในระหว่างประกาศใช้กฎอัยการศึก ตามคำสั่งคณะปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน มีสิทธิได้นับเวลาทวีคูณตั้งแต่วันที่ ๗ ตุลาคม ๒๕๑๙ ถึง ๕ มกราคม ๒๕๒๐ นั้น

กระผมใคร่ขอความกรุณาได้โปรดนำประกาศคณะปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน ฉบับที่ประกาศใช้กฎอัยการศึกทั่วประเทศ และฉบับที่ให้ระงับการนับเวลาทวีคูณ ลงในวารสารข้าราชการฉบับต่อไปด้วย เพื่อจะได้ถือเป็นหลักฐานยืนยัน ในเมื่อมีปัญหาเกี่ยวกับการนับเวลาทวีคูณในการขอบำเหน็จบำนาญ หากจะอ้างอิงคำถามคำตอบในวารสารฉบับที่อ้างถึงข้างต้น อาจจะไม่เป็นหลักฐานทางราชการที่จะอ้างได้

ตอบ

ได้นำคำสั่ง ของ คณะ ปฏิรูป การปกครองแผ่นดิน ฉบับที่ ๑ ลงวันที่ ๖ ตุลาคม ๒๕๑๙ และพระราชบัญญัติระงับการนับเวลาทวีคูณในระหว่างเวลาประกาศใช้กฎอัยการศึกตามคำสั่งของคณะปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน ฉบับที่ ๑ ลงวันที่ ๖ ตุลาคม ๒๕๑๙ มาลงแล้ว ทั้งนี้ ได้มีหนังสือกระทรวงการคลัง ที่ กค ๐๕๐๔/๓๐๕๕ ลงวันที่ ๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๒๐ แจ้งการนับเวลาทวีคูณในระยะดังกล่าวซึ่งได้เวียนให้ส่วนราชการต่าง ๆ ทราบแล้วด้วย และใคร่ขอเรียนว่า ในวันที่ ๖ ตุลาคม ๒๕๑๙ พ.ศ. ๒๕๑๙ ได้มีการประกาศกฎอัยการศึกเมื่อหลังเวลาราชการแล้ว จึงได้เริ่มนับเวลาทวีคูณให้ตั้งแต่วันที่ ๗ ตุลาคม ๒๕๑๙ ซึ่งเป็นวันรุ่งขึ้น เช่นเดียวกับการประกาศกฎอัยการศึกเมื่อวันที่ ๒๐ ตุลาคม ๒๕๐๑ ซึ่งได้ประกาศกฎอัยการศึกตอนกลางคืน จึงได้เริ่มนับเวลาทวีคูณให้ตั้งแต่วันที่ ๒๑ ตุลาคม ๒๕๐๑

คำสั่งของคณะปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน ฉบับที่ ๑

เพื่อรักษาความสงบเรียบร้อย ปราศ จาก ภัย ของประชาชนทั่วประเทศ คณะปฏิรูปการปกครองแผ่นดินจึงประกาศใช้กฎอัยการศึกทั่วราชอาณาจักร ตั้งแต่วันที่ ๖ ตุลาคม ๒๕๑๙ เวลา ๑๙.๑๐ นาฬิกา เป็นต้นไป และให้ปฏิบัติดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ บรรดาคดีที่มีข้อหาในความผิดตามประมวลกฎหมายอาญาตามบัญชีท้ายประกาศนี้ ซึ่งการกระทำความผิดเกิดขึ้นในหรือหลังวันที่ ๖ ตุลาคม ๒๕๑๙ เวลา ๑๕:๑๐ นาฬิกา ให้อยู่ในอำนาจศาลทหารที่จะพิจารณาพิพากษา เว้นแต่คดีที่ต้องดำเนินในศาลคดีเด็กและเยาวชน

ข้อ ๒ ให้ศาลอาญาและศาลจังหวัดทุกศาลในเขตมณฑลทหารบกที่ ๑ และศาลจังหวัดทุกศาลในเขตจังหวัดทหารบกลพบุรี เป็นศาลทหารกรุงเทพ ส่วนศาลจังหวัดนอกจากที่กล่าวนี้ ซึ่งอยู่ในเขตมณฑลทหารบกใด ให้เป็นศาลมณฑลทหารบกนั้น ๆ ด้วย

ศาลทหารดังกล่าวแล้ว ประกอบด้วยตุลาการสามนาย เป็นองค์คณะ พิจารณาพิพากษาคดี และบังคับคดีให้เป็นไปตามคำพิพากษาได้

ข้อ ๓ ให้อธิบดีผู้พิพากษาศาลอาญา ผู้พิพากษาศาลอาญา และผู้พิพากษาศาลจังหวัดทุกศาล เป็นตุลาการศาลทหาร ตามกฎหมายว่าด้วยธรรมนูญศาลทหารแห่งศาลนั้น ๆ ซึ่งเป็นศาลทหารตามความในข้อ ๒ ด้วย

ให้อธิบดีผู้พิพากษาภาค เป็นตุลาการศาลทหารเช่นเดียวกับผู้พิพากษาที่กล่าวแล้ว และให้มีอำนาจนั่งพิจารณาพิพากษาคดีในศาลภายในเขตของตน ซึ่งเป็นศาลทหารตามประกาศนี้ หรือเมื่อได้ตรวจสำนวนคดีใดแล้ว ก็ให้มีอำนาจลงนามในคำพิพากษาได้ด้วย

ให้จ่าศาลอาญาและจ่าศาลจังหวัดทุกศาล เป็นจ่าศาลทหารแห่งศาลทหารนั้น ๆ ด้วย

ข้อ ๔ ให้พนักงานอัยการ เป็นอัยการทหารด้วย

ข้อ ๕ ให้ใช้สถานที่ทำการศาลอาญา และสถานที่ทำการศาลจังหวัดทุกศาล เป็นที่ทำการศาลทหารตามประกาศนี้ด้วย

ข้อ ๖ บรรดาคดี ที่เกิด ขึ้นก่อน ประกาศ ฉบับนี้ใช้บังคับให้เป็นไปตามกฎหมาย และประกาศกฎอัยการศึกที่ใช้อยู่ในขณะนั้น

ข้อ ๗ เมื่อได้มีประกาศให้เลิกใช้กฎอัยการศึกแล้ว ให้ศาลทหารตามประกาศนี้คงมีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีตามความในข้อ ๑ บรรดาที่ค้างอยู่ในศาล และบรรดาที่การกระทำผิดเกิดขึ้นก่อนวันเวลาเลิกใช้กฎอัยการศึก

สั่ง ณ วันที่ ๖ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๑๙
พลเรือเอก สงัด ชลออยู่
หัวหน้าคณะปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน

บัญชีท้ายคำสั่งของคณะปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน ฉบับที่ ๑

(๑) ความผิดต่อองค์พระมหากษัตริย์ พระราชินี รัชทายาท และผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ ตั้งแต่มาตรา ๑๐๗ ถึงมาตรา ๑๑๒

(๒) ความผิดต่อความมั่นคงของรัฐภายในและภายนอกราชอาณาจักร ตั้งแต่มาตรา ๑๑๓ ถึงมาตรา ๑๒๙

(๓) ความผิดต่อสัมพันธไมตรีกับต่างประเทศ ตั้งแต่มาตรา ๑๓๐ ถึงมาตรา ๑๓๕

(๔) ความผิดเกี่ยวกับความสงบสุขของประชาชน ฐานเป็นอั้งยี่ ฐานเป็นซ่องโจร และการมั่วสุมประชุมกันใช้กำลังประทุษร้าย ขู่เข็ญว่าจะประทุษร้าย หรือกระทำให้เกิดการวุ่นวายขึ้นในบ้านเมือง ตั้งแต่มาตรา ๒๐๙ ถึงมาตรา ๒๑๖

(๕) ความผิดเกี่ยวกับการก่อให้เกิดภยันตรายต่อประชาชน ตั้งแต่มาตรา ๒๑๗ ถึงมาตรา ๒๓๙

(๖) ความผิดเกี่ยวกับเพศ ฐานจัดหรือล่อลวงหญิงหรือเด็กหญิงไปเพื่อการอนาจาร หรือสำเร็จความใคร่ของผู้อื่น ตั้งแต่มาตรา ๒๘๒ ถึงมาตรา ๒๘๔ และมาตรา ๒๘๕ เฉพาะที่เกี่ยวกับมาตรา ๒๘๒ และมาตรา ๒๘๓

(๗) ความผิดต่อชีวิต ตั้งแต่มาตรา ๒๘๘ ถึงมาตรา ๒๙๔

(๘) ความผิดต่อร่างกาย ตั้งแต่มาตรา ๒๙๕ ถึงมาตรา ๓๐๐

(๙) ความผิดเกี่ยวกับทรัพย์ ฐานลักทรัพย์ วิ่งราว

กรรโชก รีดเอาทรัพย์ ชิงทรัพย์ ปล้นทรัพย์ และรับของโจร ตั้งแต่มาตรา ๓๓๙ ถึงมาตรา ๓๔๐ ทวิ มาตรา ๓๕๗ และมาตรา ๓๖๐ ทวิ

หมายเหตุ :— คำสั่งนี้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๘๓ ตอนที่ ๑๒๐ วันที่ ๖ ตุลาคม ๒๕๑๙

พระราชบัญญัติ
ระงับการนับเวลาราชการทวีคูณในระหว่างเวลาประกาศใช้กฎอัยการศึกตามคำสั่งของคณะปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน ฉบับที่ ๑ ลงวันที่ ๖ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๑๙
พ.ศ. ๒๕๑๙

ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร.
ให้ไว้ ณ วันที่ ๒๔ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๑๙
เป็นปีที่ ๓๑ ในรัชกาลปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้า ฯ ให้ประกาศว่า

โดยที่เป็นการสมควรระงับการนับเวลาราชการทวีคูณในระหว่างเวลาประกาศใช้กฎอัยการศึก ตามคำสั่งของคณะปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน ฉบับที่ ๑ ลงวันที่ ๖ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๑๙

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดยคำแนะนำและยินยอมของสภาปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า "พระราชบัญญัติระงับการนับเวลาราชการทวีคูณ ในระหว่างเวลาประกาศใช้กฎอัยการศึกตามคำสั่งของ คณะปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน ฉบับที่ ๑ ลงวันที่ ๖ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๑๙ พ.ศ. ๒๕๑๙"

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษา เป็นต้นไป

มาตรา ๓ ในพระราชบัญญัตินี้ คำว่า "ข้าราชการ" ให้หมายความถึง ข้าราชการ ตามกฎหมายว่าด้วยบำเหน็จบำนาญข้าราชการ และข้าราชการส่วนท้องถิ่นตามกฎหมายว่าด้วยบำเหน็จบำนาญข้าราชการส่วนท้องถิ่น

มาตรา ๔ การนับเวลาราชการที่ข้าราชการปฏิบัติหน้าที่ในระหว่างเวลาประกาศใช้กฎอัยการศึก ตามคำสั่งของ คณะปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน ฉบับที่ ๑ ลงวันที่ ๖ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๑๙ มิให้นับเป็นทวีคูณตามมาตรา ๒๔ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติบำเหน็จบำนาญข้าราชการ พ.ศ. ๒๔๙๔ และมาตรา ๒๖ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติบำเหน็จบำนาญข้าราชการส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๐๐ ทั้งนี้ตั้งแต่วันที่ ๖ มกราคม พ.ศ. ๒๕๒๐ เป็นต้นไป

มาตรา ๕ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ
ธานินทร์ กรัยวิเชียร
นายกรัฐมนตรี

หมายเหตุ :— เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ โดยที่เป็นการสมควรระงับการนับเวลาราชการทวีคูณในระหว่างเวลาประกาศใช้กฎอัยการศึก ตามคำสั่งของคณะปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน ฉบับที่ ๑ ลงวันที่ ๖ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๑๙ จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้ขึ้น

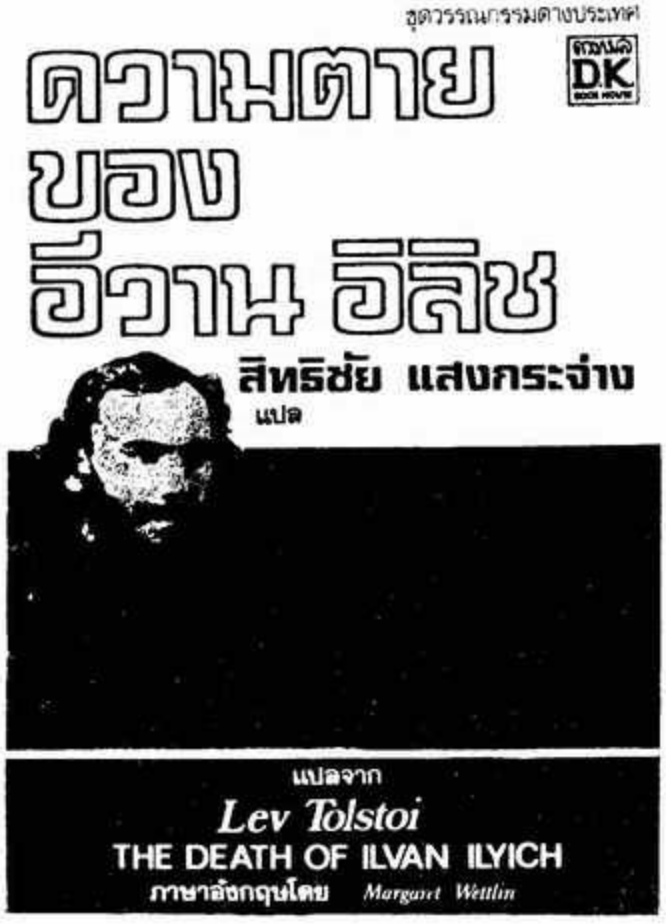
— พระราชบัญญัตินี้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๙๓ ตอนที่ ๑๕๖ วันที่ ๒๔ ธันวาคม ๒๕๑๙

ผู้ตอบปัญหาในฉบับนี้

สำนักงาน ก.พ.
สมศักดิ์ ศุภะรัชฎเดช
จามรี จันทรศักดิ์
สมเกียรติ ชุมวิสูตร

กรมบัญชีกลาง
ผาสุขนิตย์ บัณฑะรุจิ
สมพงษ์ วัฒนสวะ

อ่านหนังสือเดือนละเล่ม



ชื่อหนังสือ	:	**ความตายของอีวาน อิลิช**
ผู้เขียน	:	เลียฟ ตอลสตอย
ผู้แปล	:	สิทธิชัย แสงกระจ่าง
ราคา	:	๑๒ บาท
ความหนา	:	๑๕๒ หน้า
ผู้จัดพิมพ์	:	สำนักพิมพ์ ดวงกมล

เดือนนี้ จะ มีหนังสือ อะไร แทงใจเหล่าข้าราชการ และ มวลมนุษย์หรือสัตว์ประเสริฐทั้งหลาย มากไปกว่า **ความตายของอีวาน อิลิช** หนังสือเล่มนี้ หนาไม่ถึง ร้อย หน้า แต่ ยิ่งใหญ่ไม่ แพ้ สงครามและสันติภาพ ซึ่งหนากว่าพันหน้าของ เลียฟ ตอลสตอย

เมื่อครั้ง อีวาน ตูร์เจเนฟ นักเขียนผู้ยิ่งใหญ่ คนหนึ่งของรัสเซีย เดินทางไปเยี่ยมตอลสตอยใน ปี ๒๔๒๓ เขาได้เขียนจดหมายไปถึงเพื่อนคน หนึ่งว่า ตอลสตอยได้ก้าวมาถึงจุดเสื่อมแห่งการเป็น นักประพันธ์ผู้ยิ่งใหญ่ของโลกเสียแล้ว เพราะหัน ไปลุ่มหลงกับการศึกษาศาสนา และคัมภีร์ต่าง ๆ ซึ่ง "ไม่เป็นจริง"

"ตอลสตอย ไม่อาจ จะให้อะไรกับวงวรรณกรรมได้อีกต่อไป" ตูร์เจเนฟย้ำ

แต่แล้วหลังจากนั้นอีก ๖ ปี ความตายของอีวาน อิลิช งานเขียนชิ้นสำคัญในวัยชราของตอลสตอย จุดเริ่มต้นของการเกิดใหม่ภายหลังสงครามและสันติภาพ, แอนนา คาเรนินา ก็ปรากฏขึ้น ประกาศความรุ่งโรจน์ของผู้เขียนอีกครั้ง

สตาชอฟ นักวิจารณ์เลื่องชื่อในสมัยนั้น มี

จดหมายไปถึงตอลสตอยว่า ไม่มีชาติใด ไม่ว่าที่ไหนในโลก จะมีงานเขียนได้ยิ่งใหญ่เช่นนี้ งานเขียนที่ยิ่งใหญ่ของโลกทุกชิ้นจะเล็กและด้อยคุณค่าลงทันที เมื่อนำมาเปรียบกับงานที่มีความยาวเพียง ๗๐ หน้าชิ้นนี้

ไชคอฟสกี้ คีตกวีผู้เป็นเลิศคนหนึ่งของโลก ก็ได้กล่าวถึงงานชิ้นนี้ในบันทึกของเขาเมื่อวันที่๑๒ สิงหาคม ๒๔๒๙ ว่า ฉันได้อ่านความตายของอีวาน อิลิช แล้ว งานเขียนชิ้นนี้ทำให้ฉันเชื่อมั่นยิ่งกว่าเดิมว่า เลียฟ ตอลสตอย เป็นนักเขียนที่ยิ่งใหญ่ที่สุดเท่าที่โลกเคยมีมา

เขาเพียงผู้เดียวเท่านั้นที่ช่วยกู้หน้าไว้ ไม่ให้ชาวรัสเซียต้องระเบิดหัวตัวเองตายด้วยความอับอาย

ในขณะที่งานเขียนยิ่งใหญ่ทั้งหลาย ของโลกที่เรียงรายอยู่ต่อหน้าพวกเขานั้น ล้วนเป็นงานที่มาจากยุโรปทั้งสิ้น

ความคิดนี้มิได้เป็นความคิดที่เกิดจากความรู้สึกชาตินิยมแต่อย่างใด ความยิ่งใหญ่ของตอลสตอยเป็นความยิ่งใหญ่ด้วยตัวของมันเองโดยแท้

ความตายของอีวาน อิลิช เป็นเรื่องจริงของผู้พิพากษาท่านหนึ่งแห่งเมืองตูลา เป็นเรื่องการดิ้นรนต่อสู้กับชีวิตอย่างหนัก และจบลงด้วยการถูกทอดทิ้งให้ตาย อย่างทรมานและเดียวดาย

ชีวิตของอีวาน อิลิช ไม่ผิดอะไรกับนายหมู นายแมว นายอะไร สักคน ในเมืองไทยที่ถืออาชีพรับราชการ เป็นอาชีพที่โอ่อ่าบรรดาศักดิ์ ซ่อนเลือดเนื้อและสันดานแท้จริงไว้ภายใต้รอยยิ้ม ทะเยอทะยานสู่ตำแหน่งที่สูงขึ้น และมัวเมากับลาภยศสักการทั้งสิ้นบนประดามี

เป็นเรื่องธรรมดา ที่ ปรากฏอยู่ทั่วไป รอบตัวเราทุกวันนี้

ไม่ได้เป็น เรื่อง วิเศษ วิโสโอฬาริก หรือประหลาดมหัศจรรย์พันลึก อย่างที่ หลายคน อาจ จะคาดไว้ก่อนอ่าน

แต่เรื่องใดที่จะยิ่งใหญ่ไปกว่าเรื่องธรรมดาๆ หรือเรื่องจริงที่ปรากฏอยู่ทุกเมื่อเชื่อวัน

เรื่องจริงที่คนระดับกลางทั้งหลายหล่อหลอมหลอกลวง ซึ่งกัน และกัน จน กลายเป็นบรรทัดฐานของสังคม เรื่องจริงที่ทุกคนเห็นว่าเป็นสิ่งควรปฏิบัติ แม้โดยเนื้อแท้ของความจริงนั้นจะน่าขยะแขยงเจ็บปวด และน่าสพึงกลัว

แต่ ทุกคน กลับ บิดตา เสีย จาก ความชั่วร้ายเหล่านั้น ด้วยหน้ากากที่ต่างคนต่างสร้างขึ้นเพื่อยิ้มรับประโยชน์ที่จะได้จากสิ่งที่ตนขยะแขยงนั่นเอง

ตอลสตอยได้กล่าวถึงพ่อของอีวาน อิลิส หรือนัยหนึ่งได้กล่าวถึงข้าราชการคนหนึ่งว่า

"อีวาน อิลิช สมาชิกสภาแห่งคณะผู้พิพากษา เป็นลูกของเจ้าหน้าที่ชั้นผู้ใหญ่ผู้หนึ่ง ซึ่งยึด

อาชีพ อันในที่สุด จะนำคนที่ อยู่ในอาชีพนั้นไปสู่ตำแหน่งระดับหนึ่ง ซึ่งแม้จะปรากฏว่าไม่มีความสามารถจะทำงานที่สำคัญอย่างแท้จริงใด ๆ ได้เลยก็ตามที แต่ก็ไม่มีทางที่จะไล่เขาออกจากตำแหน่งได้ ทั้งนี้เพราะเขาเหล่านั้นได้ปฏิบัติหน้าที่มาเป็นเวลานานจนได้ตำแหน่งสูง"

ใครจะปฏิเสธว่าตอลสตอยโกหก

"ดังนั้น เขาเหล่านี้จึงมีสำนักงาน ซึ่งไม่สมควรแก่ตำแหน่งนั้น ทั้งยังได้รับเงินอันมิชอบด้วยหน้าที่การงานตามผลงาน ในอัตราสูงถึงหกพันถึงหนึ่งหมื่นรูเบิล เพื่อที่เขาเหล่านั้นจะได้ใช้สำหรับ การ มีชีวิตอยู่อย่างสุขสมบูรณ์ใน วัยชรา อันสุกงอม"

ใครจะปฏิเสธได้ว่า ตอลสตอยไม่ได้เขียนถึงนายอะไรสักคนในเมืองไทย

เขา ยังได้กล่าวถึง การให้สินบน อันเป็นเนื้อร้ายในทุกสังคมไว้อีกว่า

"มีการจัดงานเลี้ยงดื่มกับพวกเจ้าหน้าที่เป็นประจำ และหลังอาหารค่ำก็จะพากันไปที่บ้านหลังหนึ่ง บนถนนที่แยกไกลออกไปสายหนึ่ง มีการบริการ ด้วย ประการต่าง ๆ ต่อหัวหน้างาน ของเขา และแม้แต่กับภรรยาหัวหน้างาน

แต่สิ่งเหล่านี้ได้กระทำกันอย่างมีระดับชั้น มีชาติสกุลอันสูง จนไม่อาจเรียกได้ว่าเป็นการกระทำที่เลวหรือไม่ดีงาม เพราะมันเป็นการกระทำ ซึ่ง เรียกกันในภาษาฝรั่งเศสว่า "เป็นสิ่งซึ่งชีวิตคนหนุ่มจะต้องผ่าน" เป็นการกระทำซึ่งทำด้วยมือที่สะอาด เสื้อผ้าที่สะอาด ....."

แน่นอนว่าในที่นี้ไม่สมควรพูดถึงใจหรือมโนสำนึก

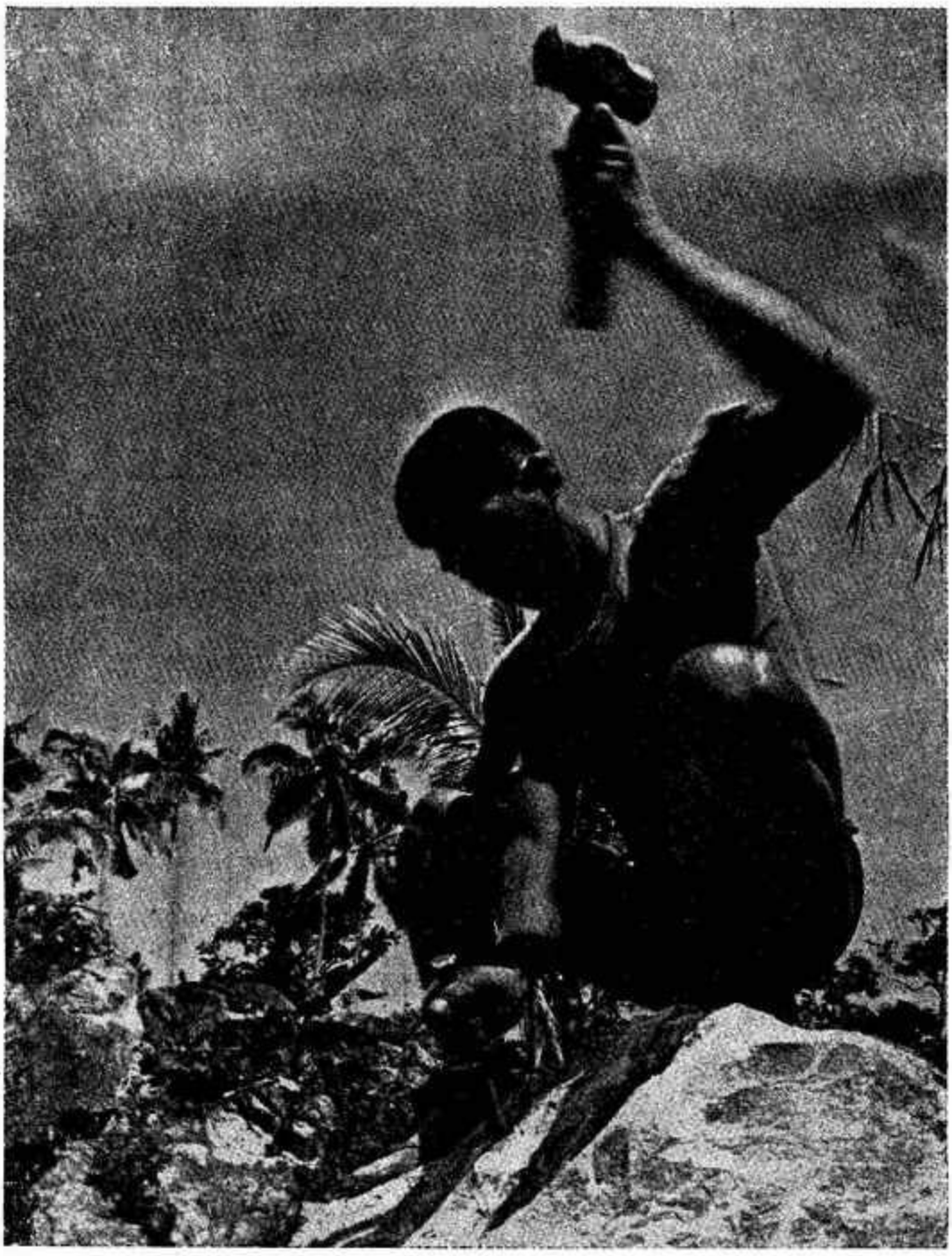
"... ...และ ด้วยถ้อยคำ ที่กล่าวเรียกกันเป็นภาษาฝรั่งเศส และที่สำคัญที่สุด เป็นการกระทำกันในหมู่คนชั้นสูงของสังคม ซึ่งย่อมหมายความว่านั่นเป็นสิ่งที่ยอมรับกันในหมู่ผู้มีสถานภาพอันสูงของสังคม"

ตอลสตอยเดินเรื่องของอีวาน อิลิช ต่อไปอย่างทุรนทุราย ขมขื่น กระทั่งห้วงสุดท้ายของลมหายใจ ซึ่งเราจะสัมผัสถึงความทุกข์ทนเหล่านั้นได้จากทุกบรรทัด ทุกตัวอักษร

ตอลสตอยได้กระชากหน้ากากมนุษย์ออกมาตีแผ่ไว้อย่างกระจะกระจ่าง ก่อนที่ อัลแบร์ กามูส์ จะนำ "คนสองหน้า" มาตอกย้ำยืนยันถึงเนื้อแท้อันบิดเบือนไม่ได้นั้นในภายหลัง

ไม่ว่าเดือนนี้และเดือนไหน ไม่มีหนังสือเล่มใดจะเพิ่มน้ำหนักของคุณค่าความเป็นมนุษย์ให้แก่สาย สีมา ของ เสนีย์ เสาวพงษ์, หมอกานต์ ของ สุวรรณี สุคนธา, หรือ เซ้ง เด็กหนุ่มลูกจีนนักหนังสือพิมพ์ ใน แลไปข้างหน้า ของ ศรีบูรพา ฯลฯ ได้มากกว่า "ความตายของอีวาน อิลิช" อีกแล้ว ๒๑

ความเป็นธรรม จากหยาดเหงื่อแรงงาน



ที่กรมแรงงาน ในวันอบรมข้าราชการใหม่

คุณจิด บัณฑิตสาวทางสังคมศาสตร์ ผู้ซึ่งไม่เคยคิดว่าชั่วชีวิตของเธอจะต้องมาเป็นข้าราชการอาชีพซึ่งคุณจิดเห็นว่ามีแต่คนที่ไร้สมรรถภาพและเหลือเข็นเท่านั้นจึงจะทำกัน แต่แล้วคุณจิดเองก็ต้องยอมทนและยอมจำนนเข้ารับราชการด้วยเหตุที่หาที่ไปไม่ได้จริง ๆ เพราะวิ่งหางานมาร่วมห้าสิบแห่งแล้วยังไม่ได้แม้แต่แห่งเดียวด้วยประโยคง่าย ๆ สั้น ๆ ว่าไม่มีเส้น

ดังนั้น หนทางเดียวของคนที่ไม่มีเส้นสายก็คือความพยายามสอบแข่งขันเข้ารับราชการ ท่ามกลางคู่ต่อสู้หรือแนวร่วมตกงานนับพัน ๆ เพื่อชิงกับอัตราว่างที่เทียบเป็นร้อยละแล้วไม่ถึง หนึ่ง ต่อร้อย

"ทำงานกับกรมแรงงานก็ดีเหมือนกัน เพราะจะได้ช่วยพวกกรรมกรและลูกจ้างให้ได้รับความเป็นธรรม ซึ่งก็เท่ากับได้รับใช้ประชาชนจำนวนมากที่เราเป็นหนี้อยู่" คุณจิดคิดปลอบใจตัวเอง นักศึกษายุคคุณจิดนี้ได้รับความคิดจากสมัยที่เธอเรียนอยู่ว่า พวกเขาเป็นหนี้ประชาชน ที่เสียภาษีเป็นค่าเล่าเรียนแก่พวกเขาฉะนั้น เมื่อเธอจบการศึกษาแล้วก็ไม่ควรจะลืมประชาชนเหล่านี้

ท่ามกลางเพื่อน ๆ กว่า ๖๐ คนที่เข้ารับการอบรมจากเจ้าหน้าที่ของกรมแรงงาน ถึงงานและกฎหมายที่เขาจะต้องใช้ต่อไปในอาชีพนี้อย่างละเอียดละออ จนบางคนคิดว่ามันออกจะยัดเยียดเกินไปจนรับไม่ไหวเลยหลับเสีย คุณจิดบอกกับเราว่า ได้เห็นความน่ารักของเจ้าหน้าที่กรมแรงงานอยู่อย่างหนึ่งเท่าที่สังเกตจากการอบรมมาร่วม ๒ อาทิตย์เต็ม ๆ ว่า

"เขาพยายามสอนและย้ำให้พวกเราที่เข้าทำงานใหม่ให้พยายามเข้าใจเห็นใจและสงสารคนที่ด้อยกว่าเราโดยเฉพาะพวกกรรมกร เพราะพวกนี้ได้รับการศึกษาน้อย จึงมักจะถูกเอารัดเอาเปรียบได้ง่าย"

แต่ผู้ที่เข้ารับการอบรมจะรับความคิดนี้ได้มากน้อยแค่ไหนนั้นยังไม่อาจประมาณได้ เพราะว่ายังไม่ทันจะได้ออกไปทำงานจริง ๆ ก็ชิงลาออกกันหลายรายแล้ว ทั้งนี้เพราะตำแหน่งที่ได้เขาส่งไปต่างจังหวัดเสียเป็นส่วนมาก ความคิดนี้ถ้าเจ้าหน้าที่ที่อบรมจะบริสุทธิ์ใจเช่นนั้นจริง ๆ ตามที่เขาพูดแล้ว **ก็น่าแปลกที่ทำไมเจ้าหน้าที่ของกรมแรงงานไม่เคยเป็นที่ไว้วางใจจากทั้งนายจ้างและลูกจ้างสักที**

"เมื่อเป็นข้าราชการใหม่ จงเริ่มชีวิตด้วยความเป็นข้าราชการที่ดี อย่าเอาสิ่งที่ไม่ดีของคนเก่า ๆ มาใช้ ถ้าเห็นอะไรดีก็จำไว้ปฏิบัติตาม แต่ถ้าอะไรไม่ดีก็รู้ไว้เท่านั้นแล้วหลีกเลี่ยงเสียเช่นการมาสาย การละเลยต่อหน้าที่การงาน อู้งาน หรือทำอย่างที่เขาว่าไว้ว่าทำก็ชามไม่ทำก็ชาม ขอให้พวกเราเริ่มต้นด้วยการเป็นคนดีเพื่อปูพื้นฐานสำหรับข้าราชการรุ่น

ใหม่ที่จะเข้ามาต่อไป เพื่อช่วยกันแก้ภาพพจน์ที่เสื่อมทรามของวงการราชการ"

ผู้อำนวยการกอง ซึ่ง เป็นหัวเรี่ยวหัวแรง ในการอบรมครั้งนี้ พยายาม เข้ามา พูดคุย และบ่มเพาะจิตใจข้าราชการใหม่ทุกวันเช่นนี้ทั้งเช้าและเย็น ซึ่ง คุณจิ๋วรู้สึกพอใจ ที่ยังมีคนเก่า ๆ ที่ มีความคิดเช่นนี้ เหลือให้คุณจิ๋วได้พบและศรัทธาในกรมแรงงานอีก

หลัง อบรม และ ฝึกงานในกรุงเทพ ฯ ระยะหนึ่งจนชำชองและรู้วิธีการทำงานแล้ว คุณจิ๋ว และ เพื่อนอีกคน ก็เดินทางไป จังหวัดชายแดนแห่งหนึ่งทางภาคเหนือ เพื่อทำงานในสำนักงานแรงงานจังหวัด

"ดิฉัน เซ็ง มาก เมื่อ ทราบถึง ความคิด ของเพื่อนที่ไปด้วยกันว่า การที่เขาเลือกมา จังหวัด ที่อยู่ชายแดนนี้ ก็ เพราะอาจจะมีช่องทางเก็บเงินได้มาก และ เมื่อดิฉันมาทราบ ภายหลังว่า เขาจบ รัฐศาสตร์ แล้วก็ยิ่งทำให้ดิฉันเซ็งหนัก ยิ่งขึ้น ต่อระบบการสั่งสอนในมหาวิทยาลัยว่า ทำไม เขา ซึ่ง จะเป็นนักปกครองในอนาคตจึงถูกอบรมสั่งสอนมาแบบนี้ ไม่น่าเลย" คุณจิ๋วบ่น เมื่อถูกถามถึงเพื่อนที่ไปทำงานด้วยกัน

บรรยากาศ ใหม่ ๆ ใน การ ทำงาน แรงงาน คุณจิ๋ว รู้สึกกระตือรือร้น สนุก และ พอใจ ที่ สมัครใจ ออกต่างจังหวัด คุณจิ๋วได้พบกับสภาพการทำงาน ของลูกจ้าง การถูกเอาเปรียบแรงงานและอิทธิพล ของเจ้าหน้าที่บ้านเมือง โดยเฉพาะ คนมีเครื่องแบบ อย่างมากมายชนิดคิดไม่ถึง ถ้าจะมีใครมาบรรยาย ให้ฟังก็คงไม่ทราบซึ้งเท่ากับที่ได้ประสบมาเอง

"ตามกฎหมายคุ้มครองแรงงานที่กำหนดไว้ สำหรับที่นี่เมื่อได้ตรวจแรงงานแล้วพบว่า จะหาโรงงาน หรือโรง บ่มใบยา หรือ นายจ้าง ที่ ปฏิบัติ ตามกฎหมายได้ยากเหลือเกิน แม้แต่ค่าแรงงานขั้นต่ำ วันละ ๑๖ บาทก็ได้ไม่ถึง การกำหนดอายุการทำงาน ของเด็ก หรือสภาพ การ ทำงาน ก็ไม่เป็นไปตามที่กฎหมายระบุไว้เลย"

เมื่อถูกถามว่าทำผิดกฎหมายอย่างไร คุณจิ๋ว ก็อธิบายให้ฟังว่า

"สภาพ ตามโรงบ่มใบยา เป็นสภาพ ที่สุดจะทนจริง ๆ พอเข้าไปภายในโรงบ่มดูการทำงานของคนงานที่ทำหน้าที่ คัดเลือก ใบยา จะพบว่า มี ทั้งเด็กเล็ก เด็กสาว และคนแก่ ซึ่งส่วนมากจะเป็นผู้หญิง เด็กอายุประมาณ ๙—๑๒ ขวบมีอยู่มาก ข้างในโรงบ่มไม่มีหน้าต่างเลย อาจจะเป็นเพราะลักษณะงานเป็นแบบนั้นด้วยก็ได้ จึงร้อนระอุมาก หาคนที่ไขมันมาก ๆ ไม่ค่อยมีหรอกค่ะ คงจะละลายหมด ขี้ฝุ่นจากเศษใบยาสูบลอยฟุ้งกระจายทั่วห้อง และกลิ่นยาสูบฉุนจนแสบจมูก คิดดูสิคะทั้งร้อน ทั้งเหม็นสุขภาพของเด็กและคนแก่จะเป็นอย่างไร"

ฟังคุณจิ๋วแล้วทำให้เรารู้สึกว่าเราได้ยินเสียงไอ แหบ ๆ อยู่ ข้าง ๆ ตัวเรา ทั้ง ๆ ที่ เรา อยู่ไกล ตั้งแปดร้อยกว่ากิโลเมตร

ในความคิดของคนบางคน อาจ จะคิดว่า มันเป็นอาชีพของเขาเหล่านั้น เขาคงทำมาจนเคยชิน

แล้วจนเป็นเรื่องธรรมดาไม่น่าจะเป็นอันตรายอย่างไร แต่เคยคิดบ้างไหมว่า ถ้าคนเหล่านั้นเป็นตัวเราเอง เด็กเหล่านั้นเป็นลูกหลานของเรา หรือ คนแก่เหล่านั้น เป็น ย่า เป็น ยาย ของเรา สภาพการทำงานเช่นนั้นยังจะเป็นความเคยชินที่แสนจะธรรมดาในสายตาเราอีกหรือเปล่า

"ค่าแรงงาน ของคน เหล่านี้ คิดตามผลงานและความชำนาญของเขา ทำมากก็ได้มาก ทำน้อยก็ได้น้อย คนที่ทำมากที่สุดอาจจะได้ถึงวันละ ๔๐ กว่าบาท นั่นหมายความว่าจะต้องนั่งสูดดมกลิ่นและฝุ่นในความร้อนของห้องนั้น ตั้งแต่แปดโมงเช้าถึงดึกประมาณ ๒—๓ ทุ่ม"

คนงานเหล่านี้จัดอยู่ในประเภทจ้างตามฤดูกาล นายจ้างไม่ถือว่าเป็นลูกจ้างประจำ ดังนั้นสวัสดิการหรือผลประโยชน์อื่น ๆ ที่ลูกจ้างประจำได้รับจึงไม่มี แม้แต่สวัสดิการที่จำเป็นจะต้องให้ตามกฎหมายแรงงานในเรื่องน้ำดื่ม ห้องส้วม และยาประจำบ้านก็ให้เหมือนอย่างเสียไม่ได้ เช่นให้ดื่มน้ำจากก๊อกประปา ให้ห้องส้วม ๒—๓ ห้องต่อคนงานเป็นร้อยในขณะที่เจ้าของโรงบ่มมีบ้านอยู่ในบริเวณเดียวกันอย่างกับวัง และแบบบ้านคนมีเงินในยุโรป *คนงานที่จ้างตามฤดูกาลเหล่านี้มักจะเสียเปรียบเพราะถูกอ้างว่าเป็นลูกจ้างชั่วคราว ไม่ใช่ลูกจ้างประจำ ทั้ง ๆ ที่จ้างให้ทำงานมาทุกฤดูกาลนับเป็นปี ๆ*

การจ่ายเงินค่าจ้างตามกฎหมายมีทั้งจ่ายเป็นเดือน กับจ่าย เป็นงวด และ การจ่าย ทุกวัน ของลูกจ้างรายวันที่คิดค่าจ้างตามผลงานแต่ละวัน เช่นที่โรงบ่ม แต่ตามโรงบ่มเหล่านี้นายจ้างจะเก็บค่าจ้างไว้ให้ นอกจากว่าใครต้องการจะเบิกไปใช้เมื่อไรก็ได้ ถ้าไม่เบิกจะเก็บทบไปจนกว่าจะเสร็จงานในฤดูนั้นจึงจะจ่ายให้ทีเดียว

"นายจ้างเขาอ้างทำนองว่าเป็น บุญ คุณ ของเขาที่ช่วยเก็บรักษาเงินค่าจ้างเหล่านั้นไว้ให้จนเป็นเงินก้อนซึ่งดีกว่าจะจ่ายให้ทุกวัน เพราะลูกจ้างจะใช้หมดและเก็บเงินไม่ได้ วิธีนี้ดีฉันว่าถ้าดูเผิน ๆ ก็ดีทั้งสองฝ่าย แต่ถ้าคิดถึงในแง่ธุรกิจที่ดอกผลงอกเงยได้ทุกวันแล้ว ดิฉันว่านายจ้างค่อนข้างจะได้เปรียบ เพราะสามารถเอาเงินเหล่านั้นไปหมุนให้ เกิดดอกผลได้ ทั้ง ๆ ที่ เป็นเงิน ส่วน ของ ลูกจ้าง หากจะให้ยุติธรรมกันแล้ว นายจ้างควรปันดอกผลเหล่านั้นให้ลูกจ้างบ้าง"

ปัญหาการละเลยต่อการปฏิบัติตามกฎหมายแรงงานสำหรับโรงบ่มใบยานี้ เมื่อถูกทักท้วงจากเจ้าหน้าที่แรงงานจังหวัด เจ้าของโรงบ่มจะอ้างความเป็นนักสังคมสงเคราะห์ขึ้นมาทันทีว่าถ้าไม่มีโรงบ่มรับเด็กสาว ๆ เหล่านี้เข้าทำงานแล้วปีหนึ่ง ๆ เด็กสาว ๆ ทางเหนือจะหนีไปหาอาชีพโสเภณีทางใต้กันมาก การที่เขารับเด็กเข้าทำงานนี้เป็นการช่วยบ้องกันปัญหาของสังคมทางหนึ่ง

เมื่อเจอเหตุผลนี้เข้า เจ้าหน้าที่แรงงานจังหวัดก็ไม่สามารถพูดให้เขาทำตามกฎหมายได้เต็มปากนัก เพราะไม่เช่นนั้น จะต้องตกเป็น ภาระหน้าที่ในการหางานให้เด็ก ๆ เหล่านี้ทำ เพื่อบ้องกัน การว่างงาน และคิดไปหาอาชีพดังกล่าว **แต่การช่วยเหลือสังคม ด้วยการ เอา เปรียบ แรงงาน กัน เช่นนี้ สมควรแล้วหรือ**

"เมื่อตรวจแรงงานใหม่ ๆ ดิฉันเคร่งครัดมาก ถ้าพบนายจ้างละเลยต่อกฎหมายแล้วดิฉันจะต้องเขียนใบสั่งให้ทันที เพื่อบังคับให้เขาปฏิบัติตามกฎหมาย แต่ดิฉันกลับถูกผู้ใหญ่ในสำนักงานเตือนว่าให้เบามือลงเพราะที่นี่ไม่ใช่กรุงเทพ ฯ จะให้ทำตามกฎหมายทุกอย่างไม่ได้หรอก มีข้อจำกัดมาก"

เราเองก็ไม่เข้าใจว่า ทำไม นอกกรุงเทพ ฯ ออกไปจึงได้รับการละเว้นจากกฎหมายและเจ้าหน้าที่บ้านเมืองได้ *ถ้าทำตามกฎหมายไม่ได้แล้ว ก็ไม่รู้จะออกกฎหมายมา(หา...)ทำไมกัน* คุณจ๊ดจึงบอกเราว่า มัน มีอิทธิพล ของเครื่อง แบบและ เงิน ตราขวางกั้นอยู่

อิทธิพล ของเงิน ที่อยู่เหนือ การคุ้มครองตามกฎหมายแรงงานนี้ คุณจ๊ดได้พบด้วยตนเองมาแล้ว เมื่อ ครั้งออกไปตรวจแรงงาน กับหัวหน้า สำนัก งาน ที่โรงสีข้าวแห่งหนึ่ง เมื่อดื่มน้ำและคุยกันเล็กน้อย หัวหน้าก็เข้าห้องน้ำโดยมีเจ้าของโรงสี เดิน ตามเข้าไปด้วยพร้อมกับยื่นซอง ที่คุณจ๊ดเข้าใจว่า เป็นเงินให้หัวหน้า แล้วก็พูด ขอโทษที่ไม่ได้ พาหัวหน้าไปเลี้ยงข้าวในคราวนี้ แต่ก็ให้หัวหน้าพาน้อง ๆ ที่มาใหม่ไปเลี้ยงกันเอง ซึ่งคุณจ๊ดได้ยินเสียงหัวหน้าปฏิเสธพัลวัน แต่หัวหน้าเธอจะรับหรือไม่เธอไม่ทราบเพราะ

"ดิฉันรีบยกหนังสือพิมพ์ขึ้นบังหน้า ในขณะนั้นคิดว่า ถ้าหูหนวกได้ก็จะดี"

ถึงกระนั้นเพื่อนคุณจ๊ดที่ไปด้วยกัน ยังพูดว่า "ไม่รู้ว่าหัวหน้ารับไว้หรือเปล่านะ ถ้ารับไว้น่าจะเอามาแบ่งกันบ้าง"

คุณจ๊ด เคยตั้งข้อสังเกตไว้ว่าหัวหน้าเธอเป็นคนที่สนิทสนมเป็นอันดีกับนายจ้าง ซึ่งเธอเคยคิดว่าคงเป็นเพราะว่าหัวหน้าเป็นข้าราชการที่เข้าได้ดีกับประชาชน แต่ต่อมาภายหลังเธอจึงค้นพบสาเหตุว่าเป็นเพราะหัวหน้าโทรไปกวนให้เขาช่วยงานบ่อยๆ ทั้งที่ให้ช่วย รับเด็กนักเรียน เข้าทำงานใน ระหว่างปิดภาค กับงานเลี้ยง วันเกิด ภรรยาหัวหน้าที่จัดให้มีขึ้นที่สำนักงาน หัวหน้าไม่ได้เรี่ยไรพ่อค้าตามที่ทางกระทรวงมหาดไทยมีคำสั่งห้าม แต่หัวหน้าเชิญเพราะอ้างว่าเป็นเพื่อนที่ชอบพอกัน ทุกคนที่มาร่วมงานต่างก็รู้ดีว่ามันคงน่าเกลียดถ้าเขาจะไปมือเปล่า ดังนั้นเพื่อเป็นการป้องกันความน่าเกลียดดังกล่าว นายจ้างมักจะถามหัวหน้าเสียก่อนว่ามีน้ำแข็งแล้วหรือยัง มีโต๊ะเก้าอี้ไหม หรืออยากได้ลิ้นจี่กระป๋องสำหรับแขกในงานบ้างไหม

"แรก ๆ หัวหน้าก็อิดออดแต่ได้นำไปปรารภ

กับภรรยาที่บ้าน ฝ่ายภรรยาก็รีบสนับสนุนทันทีว่าให้รับไว้เพราะว่าของฟรีทำไมจะโง่ไม่เอา จะได้เปลืองงบประมาณในการจัดเลี้ยงน้อยลง" แล้วคุณจีดก็กล่าวต่อว่าเพิ่งจะได้มีโอกาสเห็นอิทธิพลของภรรยาต่อหน้าที่การงานของสามีในการทำงานที่นี่เอง ที่แล้ว ๆ มาเพียงแต่ได้ยินเขาเล่าให้ฟังเท่านั้น อย่างเช่นภรรยาซึ่งทำงานอยู่คนละกรมกันแต่ไปช่วยจัดการธุระบางอย่างเกี่ยวกับงานในหน้าที่ภายในที่ทำงานของสามี เช่นการจัดโต๊ะภายในที่ทำงาน การสั่งลูกน้องของสามีให้ทำงาน ของภรรยาเป็นต้น แล้วเธอก็สรุปให้ฟังจากเหตุการณ์ครั้งนี้ว่า **ข้าราชการพังได้เพราะเมีย**

สำหรับอิทธิพลของบุคคลในเครื่องแบบ คุณจีดได้พบเมื่อครั้งที่ตรวจแรงงาน ของโรงภาพยนตร์แห่งหนึ่งที่เจ้าของเป็นจ่าตำรวจของเมืองนั้น เป็นตำรวจที่ร่ำรวยและมีลูกน้องเป็นอันธพาลมาก **แม้จะเป็นผู้ที่ได้ชื่อว่าผู้พิทักษ์สันติราษฎร์และผู้รักษากฎหมาย แต่ก็ปรากฏว่าเป็นผู้ละเมิดกฎหมายแรงงานด้วยคนหนึ่งในเมืองนั้น**

"รายนี้ทางสำนักงานรู้ดีว่าเขาละเมิดกฎหมายมานาน ทั้งคนงานของเขาก็มาร้องทุกข์กับเราหลายครั้งแล้ว แต่เราทำอะไรจริงจังมากไม่ได้ เพราะว่าเขาเคยขู่จะให้ลูกน้องเขาเล่นงานหัวหน้ามาครั้งหนึ่งแล้ว"

คุณจีดกล่าวว่าความกระตือรือร้นที่เคยมีมาเมื่อปีที่แล้วบัดนี้ได้หายไปเกือบหมดแล้ว บางครั้งที่พบลูกจ้างมาร้องทุกข์ ขอความช่วยเหลือและความเป็นธรรม เธออยากจะบอกเขาว่าให้กลับไปเสียเถอะเมื่อรู้ว่าผลออกมาก็ไม่ได้ช่วยอะไรมากนัก แต่รายที่ช่วยได้ก็มีมากเหมือนกัน

"แต่เป็นเพียงรายย่อย ๆ ที่ไม่สำคัญมากนัก เมื่อช่วยได้ก็รู้สึกดีใจกับเขาด้วย **บ้านเมืองเราคงอีกนาน นะคะ กว่าที่ลูกจ้างจะได้รับความเป็นธรรมอย่างที่ควรได้ตามกฎหมาย"**

คุณจีดพูดเหมือนกับจะท้อถ้อย แต่เราก็รู้ว่าในความท้อถอยนั้น เมื่อคุณจีดได้เห็นแววตาที่รอคอยความช่วยเหลือ และความเป็นธรรมจากเจ้าหน้าที่แรงงานจังหวัดแล้ว ความกระตือรือร้นของคุณจีดคงจะกลับมาแทน

"ยังไม่รู้เลยค่ะว่าจะอยู่ที่นี่ได้นานเท่าไร อยากจะให้ผู้อำนวยการและเจ้าหน้าที่ในกรมมาเห็นจังเลยค่ะ เพราะสิ่งที่เขาสอนมาเมื่อตอนอบรม พอมาทำงานจริง ๆ เข้าไม่เคยพบเลย"

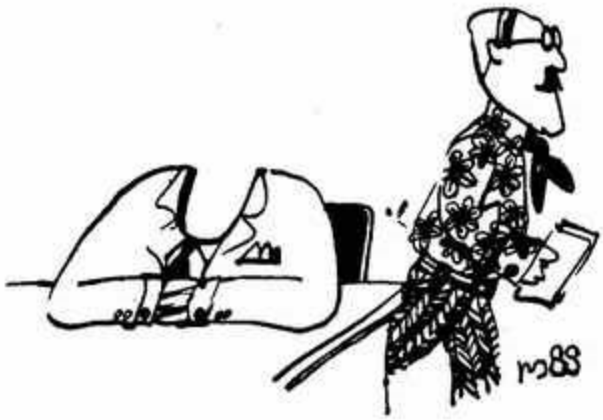
เราได้แต่ช่วย คุณจีด หวังว่าสักวันหนึ่งเราและคุณจีดคงจะได้พบโลกที่สมบูรณ์แบบ ลูกจ้างและนายจ้างคงจะเป็นเพื่อนที่ดีต่อกัน ต่างทำงานร่วมกัน พึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกันอย่างยุติธรรม ทั้งนี้ก็ขึ้นอยู่กับความอดทนและมานะพยายามของคุณจีด และข้าราชการกรมแรงงานประเภทนี้ แต่อย่าเพิ่งหมดแรงเสียก่อนล่ะ ๒๖

เกร็ดบริหาร

การประเมินผลการปฏิบัติงานสำหรับผู้บังคับบัญชา

การประเมินผลการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ระดับผู้ปฏิบัติงานโดยทั่วไปนั้น ตามปกติจะพิจารณาจากผลงานที่ผู้นั้นทำได้ใน ช่วงเวลาที่กำหนดทั้งในแง่คุณภาพและปริมาณ นอกจากนี้ก็อาจพิจารณาจากคุณลักษณะที่ผู้นั้นจำเป็นต้องใช้ในการทำงาน เช่น ความละเอียดรอบคอบความคิดริเริ่ม ความอุตสาหะ ความรับผิดชอบ มนุษยสัมพันธ์ เป็นต้น แต่ในการ ประเมิน ผลการ ปฏิบัติงาน ของผู้ บังคับ-บัญชานั้นจะใช้ หัวข้อประเมินเช่นเดียวกันกับที่ใช้ประเมินผู้ปฏิบัติงานโดยทั่วไปไม่ได้ เพราะ*ผู้บังคับบัญชาจะต้องมีคุณลักษณะเฉพาะที่จำเป็นจะต้องใช้ และมีผลกระทบต่อประสิทธิภาพของหน่วยงาน* เช่น ความสามารถใน การวางแผนและควบคุมงาน ความสามารถในการปกครองบังคับ-บัญชา เป็นต้น





จากเหตุผลดังกล่าว ก.พ. ของรัฐบาลกลาง สหรัฐอเมริกา จึงได้ กำหนด มาตรฐาน สำหรับ ใช้ ประเมินผลการ ปฏิบัติงาน ของเจ้า-หน้าที่ระดับผู้บังคับบัญชา โดยพิจารณาจากภาระหน้าที่ของผู้บังคับบัญชา ๕ ประการ กล่าวคือ.—

การจัดระบบงาน (Organizing)

การวางแผนงาน (Planning)

การอำนวยการ (Directing)

การควบคุมงาน (Controlling) และ

การฝึกอบรม (Training)

ความสามารถในการ ปฏิบัติ ภาระ หน้าที่ทั้ง ๕ ประการของผู้บังคับบัญชาจะเป็นเครื่องชี้สมรรถภาพของหน่วยงานที่ผู้นั้นรับผิดชอบ

มาตรฐานที่ใช้วัดความสามารถในการปฏิบัติภาระหน้าที่เหล่านี้แบ่งเป็น ๓ ระดับ คือ มาตรฐานระดับ ก, ข และ ค

มาตรฐานระดับ ก หมายถึง สามารถปฏิบัติได้ดีเป็นพิเศษ

มาตรฐานระดับ ข หมายถึง สามารถปฏิบัติได้ดีพอใช้, ปานกลาง

มาตรฐานระดับ ค หมายถึง สามารถปฏิบัติได้พอสมควร ยังมีข้อบกพร่องบางประการ

การจัดระบบงาน (Organizing)

หมายถึง การแบ่งงาน การจัดสายการบังคับบัญชา การมอบอำนาจและหน้าที่ในการปฏิบัติงานให้ได้ผลดีที่สุด รวมทั้งการจัดสถานที่ เครื่องมือเครื่องใช้ต่าง ๆ ด้วย

การจัดหน่วยงานที่ดีช่วยเสริมสร้างขวัญและกำลังใจแก่ผู้ปฏิบัติงาน ช่วยให้ได้ผลงานที่มีคุณภาพสูง การจัด หน่วยงานที่ เหมาะสมจะ ต้องให้สามารถ ปรับเข้ากับ สภาวการณ์ที่ เปลี่ยน แปลงอยู่เสมอได้เป็นอย่างดี

มาตรฐานระดับ ก

สามารถ จัด หน่วยงาน ให้ รับกับ ความต้องการในปัจจุบัน ตำแหน่งแต่ละตำแหน่งจะต้องได้รับมอบอำนาจและหน้าที่อย่างเพียงพอที่จะปฏิบัติงานได้ รู้จักใช้แผนภูมิและเครื่องมือทางการบริหารให้เป็นประโยชน์ ให้ผู้อยู่ใต้บังคับบัญชาทราบว่าจะต้องรายงานกับใคร และมีใครอยู่ใต้การปกครองบังคับบัญชาบ้าง

มาตรฐานระดับ ข

ยังไม่มีสายการบังคับบัญชาอย่างชัดแจ้ง การมอบหมาย อำนาจ และหน้าที่ บางครั้งทำให้เกิดเข้าใจไขว้เขว งานที่มอบหมายไม่สม่ำเสมอ บางครั้งมีงานมากแต่บางครั้งก็น้อยเกินไป การแบ่งหน่วยงานทำไว้กว้างๆไม่ได้แบ่งในรายละเอียดเป็นผลให้เกิดความไม่ คล่องตัวหรือ คล่องตัว มากเกินไปในบางโอกาส

มาตรฐานระดับ ค

ไม่มีการแบ่งงานอย่างชัดแจ้ง การมอบงานไม่ได้กำหนดแน่นอน มักมอบให้กับคนที่เห็นว่าจะทำงานได้ดีที่สุดโดยถือว่าอยู่ใน หน่วยงานเดียวกันต้องช่วย ๆ กันทำ การมอบอำนาจในการปฏิบัติงานมีน้อยมาก

การวางแผนงาน (Planning)

หมายถึง การคาดคะเนล่วงหน้า คิดหาวิธีดำเนินงาน จัดเตรียมรายละเอียดที่จำเป็น จัดทำกำหนดเวลาทำงาน และคาดหมายผลที่จะได้รับจากการดำเนินงาน สามารถปฏิบัติตามแผนที่วางไว้โดยได้ผลตามความมุ่งหมายและประหยัด แผนงาน

บางอย่างอาจต้องวางล่วงหน้าในระยะยาว แต่บางแผนก็วางล่วงหน้าเป็นฤดูกาล เป็นสัปดาห์ วัน หรือชั่วโมง

มาตรฐานระดับ ก

มีแผนการทำงานพร้อมเสมอ ซึ่งถ้าปฏิบัติตามแผนจะบรรลุวัตถุประสงค์เป็นที่น่าพอใจ การปฏิบัติงานเสร็จทันเวลาตามแผน สามารถปรับปรุงแผนงานให้เหมาะสมกับสภาพการณ์ที่เปลี่ยนไปได้ทันท่วงที แนะแนวทางการวางแผนงานให้ผู้อยู่ใต้บังคับบัญชา มีความละเอียดรอบคอบและไม่มองข้ามสิ่งเล็ก ๆ น้อย

มาตรฐานระดับ ข

มีการวางแผนงานล่วงหน้าในช่วงระยะเวลาหนึ่ง (ที่ไม่นานนัก) วางแผนสำหรับงานที่ทำในปัจจุบันซึ่งในบางกรณี อาจเป็น เพราะได้ รับการบีบบังคับ ให้ต้องวาง แผนงาน ไม่มีการ เปลี่ยนแปลงแผนงานแม้ว่าสภาพการณ์บางอย่างจะเปลี่ยนไป ไม่มีการส่งเสริมให้ผู้อยู่ใต้บังคับบัญชารู้จักวางแผนงาน

มาตรฐานระดับ ค

ไม่รู้จักใช้วิธีการวางแผนเพื่อการปฏิบัติงาน ไม่มีความเชื่อถือในเรื่องการวางแผน ชอบอ้างว่าสภาพการเปลี่ยนแปลงไปเร็วเกินกว่าที่จะวางแผนงานได้ ชอบทำงานโดยไม่มีแผน

การอำนวยการ (Directing)

หมายถึง การให้คำแนะนำ ให้แนวทางและ อธิบาย งานแก่ ผู้อยู่ใต้ บังคับ บัญชา เป็น สิ่ง ที่ผู้บังคับบัญชาทุกคน ต้องกระทำ อยู่เสมอทั้งอย่างเป็นทางการและไม่เป็นทางการ เพราะเป็นส่วนที่จะทำให้งานที่ผู้อยู่ใต้บังคับบัญชาได้รับมอบหมายลุล่วงไปได้ โดยจะต้องวางแผนการทำงานให้สอดคล้องกับการจัดระบบงาน

มาตรฐานระดับ ก

มอบ หมาย งาน โดย คำ นึง ถึง ความสามารถของผู้อยู่ใต้บังคับบัญชาแต่ละคนจัดให้ทุกคนมีงานทำเต็มมือ อธิบายชี้แจงภูมิหลังของงานแต่ละขั้นก่อนที่จะมอบหมาย แนะแนวทางวิธีปฏิบัติจนแน่ใจว่าผู้อยู่ใต้บังคับบัญชาจะทำงานนั้นได้ดี ตัดสินใจรวดเร็วโดย พิจารณาเหตุผลโดยละเอียด รอบ คอบ ชี้ข้อ บกพร่อง ในการ ปฏิบัติงาน ของ ผู้อยู่ใต้ บังคับ-บัญชาในลักษณะติเพื่อก่อโดยคำนึงถึงขวัญและกำลังใจของผู้อยู่ใต้บังคับบัญชา อำนวยการให้การปฏิบัติงานในหน่วยงานเป็นไป ตามสายการ บังคับบัญชาที่กำหนดไว้

มาตรฐานระดับ ข

จัดให้ผู้อยู่ใต้บังคับบัญชามีงานทำทุกคน ชี้แจงให้ทราบถึงขอบเขตหน้าที่ความรับผิดชอบของแต่ละคน บางครั้งสั่งงานเฉพาะที่จำเป็นโดยไม่ให้รายละเอียดเกี่ยวกับเหตุผลที่มา การตัดสินใจรวดเร็ว แต่บางครั้งจะขึ้นอยู่กับอารมณ์ ทางปฏิบัติ เดิมหรือข้อมูลที่มีรายละเอียดไม่ครบถ้วน ชี้ข้อบก-

พร่องของผู้อยู่ใต้บังคับบัญชาอย่างละมุนละม่อมและมีเหตุผล ขาดความเอาใจใส่ผู้อยู่ใต้ บังคับ บัญชาในบางครั้ง ให้คำแนะนำน้อยเกินไป และบางครั้งก็เข้าไปยุ่งกับงานของเขามากเกินไป หยุมหยิมในบางกรณี หรือช่วยทำงานบางเรื่องที่ควรจะให้ผู้อยู่ใต้บังคับบัญชาทำเอง

มาตรฐานระดับ ค

ให้คำแนะนำอย่างคลุมเครือ ล่าช้า หรือไม่ตรงเป้าหมาย แก้ปัญหาไม่ได้เมื่อถึงคราวปฏิบัติงานที่เร่งรัดหรือภายใต้การกดดันจะทำได้ไม่ดี ยุ่งเหยิงขาดการประสานงาน ผู้อยู่ใต้บังคับบัญชาไม่ทราบว่าหัวหน้าต้องการอะไร ขาดระเบียบวินัย ขาดความเอาใจใส่ต่องานที่จะต้องทำในอนาคต ชอบตำหนิ ผู้อยู่ใต้ บังคับ บัญชาถึง ความ ผิดพลาดที่แล้ว ๆ มา

การควบคุมงาน (Controlling)

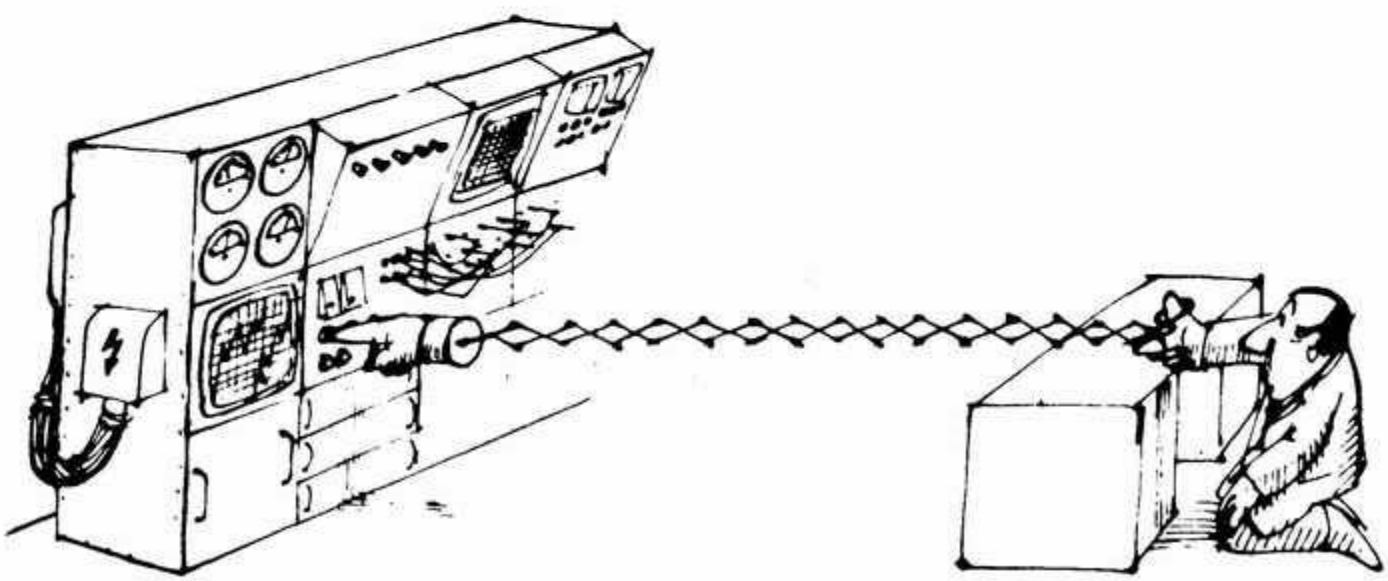
การควบคุมงานประกอบด้วยปัจจัย ๓ ประการ คือ ความ สามารถ ดำเนิน งาน ตาม นโยบาย การปกครองบังคับบัญชา และ การประเมินผลการปฏิบัติงานของผู้อยู่ใต้บังคับบัญชา

๑. *ความสามารถดำเนินงานตามนโยบาย*

นโยบาย ในที่นี้ หมายถึง แนวทาง หรือหลักการที่จะใช้เป็นพื้นฐาน ในการออก คำสั่ง กฎระเบียบ ตลอดจนการให้คำแนะนำในการปฏิบัติงาน และคลุมถึง เรื่องอื่น ๆ ที่ยังไม่มีระเบียบปฏิบัติกำหนดไว้

มาตรฐานระดับ ก

เข้าใจ และ ยอม รับ วัตถุ ประสงค์



และเป้าหมายของหน่วยงานที่สังกัด เข้าใจยอมรับ และ พยายาม นำนโยบาย มาปรับใช้ให้มากที่สุด ช่วยผู้ใต้บังคับบัญชาพิจารณาและทำความเข้าใจกับนโยบายนั้น ๆ ให้แน่ใจว่าผู้อยู่ใต้บังคับบัญชาเข้าใจนโยบายอย่างถูกต้อง พร้อมที่จะให้ความกระจ่างเกี่ยวกับนโยบาย อาจให้ผู้อยู่ใต้บังคับบัญชาทำรายงานเพื่อสังเกตความเข้าใจในนโยบาย

มาตรฐานระดับ ข

เข้าใจ และยอมรับในวัตถุประสงค์ความมุ่งหมายของราชการพลเรือน เข้าใจและยอมรับในนโยบาย ของ ราชการพลเรือน ดีพอควร แต่ไม่ลึกซึ้ง พอที่จะให้คำอธิบายเกี่ยวกับนโยบายนั้น ๆ ได้ รู้ระเบียบปฏิบัติเป็นอย่างดี

มาตรฐานระดับ ค

เข้าใจและยอมรับระเบียบปฏิบัติที่ใช้ในปัจจุบัน และนำมาใช้กับการปฏิบัติงานของตนเองแต่ไม่สามารถชี้แจงให้ผู้ใต้บังคับบัญชาเข้าใจนโยบายและระเบียบปฏิบัตินั้น ๆ ได้ การแปลความหมายของนโยบายยังสับสน ไม่กระจ่าง และผิดพลาด

๒. *การปกครองบังคับบัญชา*

หมายความรวมถึงการติดต่อ กับผู้อยู่ใต้บังคับบัญชา และ เพื่อนร่วมงาน อันเป็นผลให้ผู้อยู่ใต้บังคับบัญชา เกิดความเชื่อมั่นนับถือ ในฐานะ เป็น ผู้นำ ความสัมพันธ์ที่ดีทำให้หน่วยงานนั้นเข้มแข็ง มีประสิทธิภาพ ความสำเร็จในการสร้างความสัมพันธ์ กับผู้อยู่ใต้บังคับบัญชา อาจวัดได้จาก ความรู้สึกพึงพอใจในการทำงาน และไม่รู้สึกเหนื่อยหน่ายที่จะทำงาน

มาตรฐานระดับ ก

ผู้อยู่ใต้บังคับบัญชา ยกย่อง ว่า เป็น หัวหน้าที่ดี ต่อสู้เพื่อลูกน้องเมื่อเห็นว่าสิ่งที่ต้องการนั้นเป็นสิ่งถูกต้องและมีเหตุผล ดูแลให้ผู้อยู่ใต้บังคับบัญชาได้รับสิทธิที่ควรจะได้ มีความสนใจอย่างแท้จริงโดยไม่เสแสร้งต่อผู้อยู่ใต้บังคับบัญชา ได้รับการยกย่องนับถือว่าเป็นผู้นำ และได้รับความไว้เนื้อเชื่อใจให้เป็นที่ปรึกษา ทั้งเรื่องส่วนตัว และเรื่องงาน ปฏิบัติต่อผู้อยู่ใต้บังคับบัญชาอย่างเหมาะสม

มาตรฐานระดับ ข

โดย ทั่วไป ปฏิบัติ ต่อ ผู้ อยู่ใต้บังคับบัญชาอย่างดี แต่บางครั้งก็ไม่ต่อสู้เพื่อผู้อยู่ใต้บังคับบัญชาหรือไม่สนใจช่วยแก้ปัญหา ผู้อยู่ใต้บังคับบัญชาเข้าไม่ถึงในบางเรื่อง เป็นผู้บังคับบัญชาที่ดีพอควร โดยเฉพาะในด้านการเป็นผู้นำอย่างไม่เป็นทางการ

มาตรฐานระดับ ค

ไม่ได้รับ นับถือ จาก ผู้ อยู่ใต้ บังคับบัญชาในการเป็นที่พึ่ง ขวัญและกำลังใจของผู้อยู่ใต้บังคับบัญชาอยู่ในเกณฑ์ต่ำ มักถูกเพ่งเล็งว่าเป็น ผู้นำที่อ่อนแอ จึงไม่สู้จะ สนใจปฏิบัติ ตามคำสั่ง ไม่ค่อยได้รับการปรึกษาจากผู้อยู่ใต้บังคับบัญชา เมื่อ

มีบั๋ญหา

๓. *การประเมินผลการปฏิบัติงานของผู้อยู่ใต้บังคับบัญชา*

หมายความรวมถึง การจัดทำมาตรฐานและการประเมินผลงานที่ปฏิบัติจริงเปรียบเทียบกับมาตรฐานที่วางไว้ หาทางแก้ไขตามความจำเป็น สิ่งเหล่านี้จะทำได้โดยการตรวจงาน การประชุมปรึกษาหารือการทำรายงาน และ จดบันทึกเกี่ยวกับราคางานและคุณภาพของงาน เป็นต้น การควบคุมในที่นี้ จึงหมาย รวม ถึง การ ติดตาม ผลการปฏิบัติงานด้วย

มาตรฐานระดับ ก

มีส่วนร่วมในการจัดทำมาตรฐานงาน นำเทคนิคการควบคุมงานวิธีต่าง ๆ มาปรับใช้ได้มากที่สุด จัดให้มีการรายงานและการลงบันทึกต่าง ๆ เฉพาะเท่าที่จำเป็น ตรวจสอบและหาวิธีแก้ไขได้ทันท่วงทีเมื่อพบว่ามีความผิดพลาดในการปฏิบัติงาน เอาใจใส่วิเคราะห์สาเหตุของความผิดพลาด โดยพิจารณาจากข้อเท็จจริง มากกว่าความรู้สึกส่วนตัว

มาตรฐานระดับ ข

นำ เทคนิค การควบคุมงาน มาใช้เป็นบางวิธี ชอบตรวจงานต่าง ๆ โดยตรง โดยไม่พิจารณาจากรายงาน ติดตามผลการปฏิบัติงานอย่างถี่ถ้วน แต่ไม่สม่ำเสมอพอที่จะ เข้าใจ ถึงสถานการณ์ในปัจจุบันของงานแต่ละอย่าง เมื่อต้องการทราบ ความก้าวหน้า ของงาน จึงจะ ตรวจงานเสียทีหนึ่ง เป็นเหตุให้ไม่อาจค้นพบข้อผิดพลาดของงานได้ทันท่วงที

มาตรฐานระดับ ค

ไม่ สนใจ การจัดทำ มาตรฐานงาน มีระบบการควบคุมงานเพียงเล็กน้อย ติดตามผลงานน้อยมาก และ มักจะช้า เกินไป จึงไม่ค่อย พบ ข้อ ผิดพลาดของงาน แต่ก็มีข้อผิดพลาด เกิดขึ้น เป็นประจำและต้องใช้เวลาส่วนใหญ่ไป เพื่อแก้ไขข้อผิดพลาดนั้น

การฝึกอบรม (Training)

หมายถึง การฝึกสอน, วางแผน หรือการให้คำแนะนำ โดย มีวัตถุประสงค์ ที่ จะปรับปรุง การปฏิบัติงาน ทัศนคติ หรือความเข้าใจงานของผู้ใต้บังคับบัญชา รวมทั้งการพัฒนาบุคคลเพื่อประโยชน์ในการเลื่อนตำแหน่ง หรือ เพื่อ สร้างตัวแทน ไว้ เพื่อปฏิบัติงาน (understudy) แต่ไม่รวมถึงการศึกษาที่ผู้ปฏิบัติงานศึกษาเพื่อประโยชน์ส่วนตัว

มาตรฐานระดับ ก

มีแผนการฝึกอบรมสำหรับผู้อยู่ใต้บังคับบัญชาทุกคนและดำเนินการตามแผนนั้น ให้การ



ผึกอบรม ผู้อยู่ใต้บังคับบัญชา สำหรับงาน ที่จะทำในโอกาสต่อไป สังเกตทัศนคติและความถนัดของผู้อยู่ใต้บังคับบัญชา ให้การผึกอบรมเพื่อเตรียมไว้สำหรับปฏิบัติงานในระดับสูงขึ้นแทน ยังไม่มอบหมายงาน จนกว่าจะแน่ใจว่า ผู้อยู่ใต้บังคับบัญชาได้รับการผึกอบรมเพียงพอและพร้อมที่จะทำงานนั้นได้ และไม่ผึกอบรมพร่ำเพรื่อจนเกินความต้องการ

มาตรฐานระดับ ข

ให้ความสนใจผึกอบรมชนิดเป็นทางการ โดยเฉพาะที่เกี่ยวกับความสามารถในการปฏิบัติงาน สนใจ ที่ จะ ปรับปรุง สมรรถภาพ ของ ผู้ อยู่ใต้บังคับบัญชา แต่ ยังไม่ เข้าใจชัดเจน ในเรื่อง การสร้างทางก้าวหน้าในสายอาชีพ (career training) การตัดสินปัญหา หรือการสร้างบุคลิกภาพ ไม่ชำนาญในการผึกอบรมนัก

มาตรฐานระดับ ค

ให้การผึกอบรมเท่าที่จำเป็น พอใจที่จะปฏิบัติงานที่จะเห็นผลทันทีมากกว่า ไม่มีแผนการผึกอบรม ไม่ชำนาญในการอธิบายหรือสอบแนะเพื่อถ่ายทอดความรู้แก่ผู้อยู่ใต้บังคับบัญชา ๒



คีตศิลปินผู้ขมขื่นกับตำแหน่ง

คุณพะออง คชสังข์สีห์



คุณพะอองเริ่มรับราชการมาตั้งแต่เมื่อไรคะ

ประมาณปี ๒๔๘๗ ที่องค์การโทรศัพท์วัดเลียบระยะนั้นกำลังมีโครงการเปลี่ยนระบบโทรศัพท์ใหม่ จึงต้องส่งคนเก่าไปอบรมเพื่อรับงานใหม่ ดิฉันจึงได้เข้าเป็นพนักงานชั่วคราวหรือวิสามัญอะไรนี่ละค่ะ ไม่แน่ใจว่าเขาเรียกกันว่าอย่างไร ได้เงินเดือน ๒๐ บาท เดือนแรกพอหักค่ารถค่าอะไรต่ออะไรแล้วยังเหลือเงินให้คุณแม่ ๑๙ บาท สมัยก่อนเงินเดือน ๒๐ บาท ไม่ลำบากเลย ค่ารถ ๑ สตางค์ ค่ากับข้าววันละ ๒๕ สตางค์ แต่เดี๋ยวนี้เงินเดือนสองพันกว่าบาทกลับใช้ลำบากกว่าเมื่อก่อน

เริ่มสนใจงานศิลปินตั้งแต่เมื่อไรคะ

ก็สมัยที่ทำงานอยู่ที่โทรศัพท์นั่นแหละค่ะ คือดิฉันพอมีพื้นทางร้องเพลงไทยอยู่บ้าง คุณแม่ก็จ้างครูมาสอนที่บ้านบ้าง ไปเรียนกับครูอื่น ๆ บ้าง ครู

ท่านสุดท้ายคือคุณหลวงประดิษฐ์ไพเราะ พอดีกับกรมไปรษณีย์ ขณะนั้นมีแผนกทะเบียนวิทยุ ทำหน้าที่ส่งวิทยุกระจายเสียงด้วย ท่านผู้ใหญ่หลายท่านเห็นว่าดิฉันร้องเพลงไทยได้ก็ชักชวนไป ดิฉันเลยต้องทำงานทั้งกลางวันกลางคืน คือ กลางวันทำหน้าที่พิมพ์ดีดที่องค์การโทรศัพท์ กลางคืนไปร้องเพลง จนกระทั่งปี ๒๔๘๑ ได้โอนแผนกทะเบียนวิทยุกรมไปรษณีย์ไปเป็นกองทะเบียนวิทยุใน กรมประชาสัมพันธ์ ดิฉันก็ได้โอนมาอยู่กรมประชาสัมพันธ์ด้วยในตำแหน่งพิมพ์ดีดเหมือนเดิม ตอนนั้น



เงินเดือน ๓๒ บาท แล้วค่ะ ยังทำงานเหมือนเดิม คือกลางวันพิมพ์ดีด กลางคืนร้องเพลง แสดงละคร จัดรายการวิทยุแทนสถานีวิทยุอื่น ๆ ซึ่งหยุดกระจายเสียงเพราะหนีสงคราม ชีวิตในช่วงนี้สนุกสนานมากค่ะ ทำงานไปหลบลูกระเบิดไป ดิฉันเพลิดเพลินกับงานมากจนกระทั่งลืมนึกถึงความก้าวหน้าในสายงานอาชีพจริง ๆ ของตน ซึ่งต่อมาได้สร้างความขมขื่นใจให้แก่ดิฉันอย่างมาก ไม่ทราบว่าดิฉันละทิ้งโอกาสที่จะก้าวหน้าในราชการไปได้อย่างไร มีท่านผู้ใหญ่หลายท่านเมตตาจะปรับให้เป็นข้าราชการสามัญก็ไม่ยอมรับ อาจจะเป็นเพราะถ้าปรับแล้วเงินเดือนจะลดลง ๓—๔ บาท เลยไม่เอา อีกอย่างหนึ่งคือไม่คิดว่าจะรับราชการนานถึงเพียงนี้ก็เลยไม่กระตือรือร้น จนกระทั่งเพื่อน ๆ หรือแม้แต่คนรุ่นหลังเขาก้าวไปไกลกว่าตัวแล้วจึงได้คิด

แล้วได้เปลี่ยนเป็นสามัญเมื่อไรคะ

ประมาณปี๒๔๙๕ เพราะผู้ใหญ่ท่านเห็นผลงานท่านไม่มี อะไร จะตอบแทน ก็เลยให้ เป็น สามัญ ตำแหน่งศิลปิน แต่ไปสังกัดกองช่างวิทยุ ซึ่งเป็นงานด้านเทคนิคดิฉันก็เลยต้องไปทำงานที่กองศิลปิน ตัวอยู่ทาง ตำแหน่งอยู่อีกทาง ทำไมดิฉันถึงไม่ย้ายไปกองศิลปินก็ไม่ทราบแล้วก็ไม่มีใครแนะนำด้วย ก็เลยเป็นอย่างนั้นเรื่อยมา ตอนนั้นเหมือนกับมีนาย ๒ คน ผลงานในกองที่สังกัดไม่ปรากฏ แต่ไปปรากฏอีกกองหนึ่ง ผลก็คือได้ขึ้นขั้น ๆ ตลอดมา ทำให้ดิฉันเป็นระดับ ๒ มาจนเดี๋ยวนี้ ขมขื่นมากไม่รู้จะโทษอะไรได้ ต้องโทษตัวเองกระมังที่ไม่กระตือรือร้น ดิฉันอยากจะฝากไว้ว่าขอให้หัวหน้าทุก ๆ คน พยายามเอาใจใส่ดูแลลูกน้องให้ ทั่วถึงด้วย เพื่อลูกน้องจะได้เกิดกำลังใจในการทำงาน

ปัจจุบันคุณพะอองทำหน้าที่อะไรคะ

ดิฉันมีตำแหน่งเป็นคีตศิลปิน ๒ แต่ทำหน้าที่ธุร-

การให้กับฝ่ายดนตรีไทยค่ะ นอกจากนี้ก็มีงานพิเศษอีกเช่น ประกาศหัวรายการให้ดนตรีไทย ร้องเพลงหมู่เป็นลูกคู่ได้ ไม่ได้ร้องเองแล้วเพราะเสียงหมด คง เป็น เพราะ ระยะสงครามใช้ เสียง มากไป กระมังเสียงเลยหมด สำหรับหน้าที่ในปัจจุบันที่ถือเป็นเกียรติอย่างยิ่งก็คือได้รับมอบหมายจากสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยให้เป็นผู้ตรวจบทบันเทิง

รับราชการมานานรู้สึกอย่างไรบ้างเกี่ยวกับอาชีพนี้

เมื่อก่อนก็สนุกสนานดี แต่ระยะหลัง ๆ เกิดความท้อแท้ ขมขื่นตามที่ได้บอกแล้ว อยากจะให้หัวหน้าทั้งหลายเหลียวดูบ้างว่าใครเป็นอย่างไร มีผลงานอย่างไร

คิดว่าจะมาทำงานจนถึงวันที่ ๓๐ กันยายนไหมคะ

คิดว่าจะมาทำสม่ำเสมอ เพราะรักงานนี้และถ้าอยู่เฉย ๆ จะเหงา

คุณพะอองคิดว่าเงินเดือนที่ได้รับเหมาะสมกับหน้าที่ความรับผิดชอบไหมคะ

จะตอบว่าอย่างไรดี คือปัจจุบันเงินเดือนสองพันกว่าบาทถ้าเทียบกับงานในช่วงก่อน ๆ ซึ่งมีงานมากจะเหมาะสมไหมคุณก็ลองคิดดูนะคะ แต่ในระยะใกล้เกษียณนี่งานลดลงจะคุ้มกันไหมก็น่าคิดค่ะ แต่ถ้าคุณดูในระยะยาวแล้วคุณเห็นเป็นอย่างไรกับการที่คนคนหนึ่งทำงานมากว่า ๓๐ ปีแล้วได้รับเงินเดือนขั้นสูงสุดสองพันกว่าบาท ถ้าเทียบกับบริษัทเอกชนแล้วไปกันไม่ได้เลย ดิฉันไม่ทราบว่าในระยะเริ่มรับราชการนั้นเงินเดือนข้าราชการกับบริษัทเอกชนต่างกันแค่ไหนแล้วก็ไม่กระตือรือร้นที่จะรู้ด้วย

ทำไมในระยะแรกจึงตัดสินใจเข้ารับราชการละ



ตอนนั้นกำลังอยากทำงานเพื่อช่วยคุณแม่ค่ะ ได้งานอะไรก็ทำ ความจริงน่าจะหาทางเรียนต่อก่อนนะคะ แล้วก็คงจะเป็นค่านิยมของท่านผู้ใหญ่สมัยก่อนด้วยที่อยากให้ลูกหลานรับราชการมากกว่าเป็นลูกจ้างบริษัท ก็เลยไม่มีอะไรผลักดันให้เปลี่ยนอาชีพ



ถ้ามีคนมาขอคำแนะนำจากคุณพะอองว่าเขาจะรับราชการ คุณพะอองจะแนะนำเขาว่าอย่างไรคะ

คงจะบอกว่าอย่าทำเลยกระมังคะ แต่ลูกชายคนเดียวของดิฉันก็รับราชการอยู่

อายุคนที่สมควรจะเกษียณนี่คุณพะอองคิดว่าควรจะเป็นเท่าไรดีคะ

๕๕ ก็คงจะดี เพราะคนข้างหลังจะได้ไม่ต้องคอยนาน แต่ถ้ามีความรู้ความสามารถเป็นพิเศษก็น่าจะจ้างต่อไป อาจจะทำสัญญาจ้างปีต่อปี หรือต่ออายุราชการก็ได้เขาจะได้ประโยชน์เมื่อคิดบำเหน็จบำนาญ เมื่อ ๒ ปีที่แล้วเรามีศิลปินที่มีความสามารถมากคนหนึ่งเกษียณไป เราเสียดายมากได้ทำเรื่องขอจ้างเขาต่อไปแล้วจนเดี๋ยวนี้ยังไม่ทราบผลเลยค่ะ ดิฉันทราบว่าที่กรมศิลปากรก็มีการจ้างพิเศษแบบนี้เหมือนกัน จนบางคนอายุ ๗๐ แล้วก็ยังทำอยู่

คิดว่าบำนาญที่ได้รับจะพอใช้จ่ายไหมคะ

ได้ประมาณ ๑,๕๐๐ บาท คงไม่พอแน่ ๆ ค่ะ ก่อนเกษียณดิฉันจึงได้เริ่มงานค้าขายไว้นิดหน่อยคือเลี้ยงหน้าวัวกล้วยไม้ ตัดดอกขาย เวลานี้พ่อบ้านดิฉันดูแลอยู่ เพื่อน ๆ ร่วมงานก็สั่งซื้อกันเสมอ ๆ ถ้าดิฉันออกไปก็ว่าจะขยับขยายไปเรื่อย แล้วก็จะทำของรับประทานเล็ก ๆ น้อย ๆ ขายด้วย

เห็นว่าควรจะมีการปรับปรุงบำเหน็จ บำนาญ เมื่อมีการปรับปรุงอัตราเงินเดือนข้าราชการไหมคะ

ควรจะปรับปรุงนะคะ เพราะต้องใช้เหมือน ๆ กัน แต่เขาไม่ให้จะทำอย่างไรได้

จากการที่คุณพะองรับราชการมานานพอจะเล่าให้ฟังบ้างได้ไหมคะว่าฐานะของข้าราชการ หญิง และ ชายในแง่ของ ความก้าวหน้าในราชการแตกต่างกันบ้างไหม

ฐานะของราชการหญิงชายเห็นว่า เท่าเทียมกันอยู่แล้ว แต่ในแง่ที่จะก้าวไปจุดสูงสุดนั้นดูเหมือนผู้ชายจะไปได้ไกลกว่า

ในความเห็นของคุณพะองคิดว่าคนที่จะไปได้ไกลในราชการนอกจากจะเป็นผู้ชายแล้วควรจะมีคุณสมบัติอย่างไรอีกคะ

ควรจะเป็นคนที่สนใจกับงานในหน่วยงานทุกขั้นตอน ตั้งแต่ระดับเล็ก ๆ จนถึงระดับสูง เพื่อจะได้เข้าใจในเนื้องานอย่างถ่องแท้ เมื่อมีปัญหาก็จะแก้ไขได้ถูกจุด

การที่ข้าราชการคนหนึ่ง ๆ รับราชการมานานจนกระทั่งเกษียณอายุนั้น คุณพะองคิดว่าทางราชการควรจะมีอะไรอย่างอื่น เช่น โล่ห์ หรือใบประกาศเกียรติคุณตอบแทนให้บ้างไหมคะ

ควรมีอย่างยิ่งค่ะ เป็นความภาคภูมิใจของเขาเอง และยังบอกแก่ลูกหลานได้ด้วยว่าพ่อแม่ของเขารับราชการมาด้วยความซื่อสัตย์สุจริต จนกระทั่งเกษียณอายุเพื่อให้ลูกหลานดำเนินตาม

สัมภาษณ์พิเศษ
(ต่อจากหน้า ๓๓)

ชน ผมไม่ส่งเสริมให้ลูก ๆ รับราชการ เพราะข้าราชการตอนนี้มีมากพอแล้ว เรามีคนมากมาหลายสิบปีแล้ว แต่สังเกตว่าข้าราชการทำงานโดยมีผลผลิตค่อนข้างต่ำ ใช้คนไม่ค่อยเต็มที่ สมัยนี้ ทางราชการต้องการคนดี มีความซื่อสัตย์ และไม่ต้องการมากนัก ว่ากันจริง ๆ แล้ว ไม่ต้องตั้งเพิ่มใหม่ ในต่างประเทศพยายามใช้คนที่มีอยู่ให้เต็มที่ และให้ประโยชน์ตอบแทนคุ้มค่า ของเราควรยึดหลักอย่างเดียวกัน

เมื่อให้ข้าราชการแต่ละคนมีภาระหน้าที่แล้ว ควรมอบความรับผิดชอบให้เขาด้วย อย่าให้ประทานเสนอทุกที เพราะจะเป็นการจำกัด และ ควบคุมความคิดเห็นกันมากไป หรือเมื่อเสนอความคิดเห็นอย่างไรก็ถูกกล่าวหาสมัยผมทำงานอยู่ ผมให้ทุกขั้นเสนอความเห็นมา แต่โดยมากเราเกรงกลัวว่าจะไม่ถูกใจซึ่งเป็นเรื่องที่น่าเสียดายมาก



อ่าน

วารสารข้าราชการ

เพื่อความก้าวหน้าและรอบรู้

ท้ายเล่ม

ในฉบับนี้เราพยายามจะติดต่อสัมภาษณ์ข้าราชการบำนาญที่มีอายุมากที่สุดซึ่งเคยรับบำนาญตั้งแต่สมัยที่ค่าของเงินยังสูงอยู่จนปัจจุบันค่าของเงินบาทลดลงมาก แต่ความพยายามของเราไม่ค่อยจะประสบผล คือเราไม่สามารถติดต่อท่านเหล่านั้นได้ บางท่านที่เราติดต่อได้ ท่านก็ปฏิเสธที่จะให้สัมภาษณ์ด้วยเหตุผลบางอย่าง ในที่สุดจึงได้เพียงท่านเดียวเท่านั้นคือ คุณถนัด คอมันตร์ ข้าราชการบำนาญกระทรวงการต่างประเทศ จากเหตุการณ์ดังกล่าวนี้ทำให้เราคิดว่าอิทธิพลของความกลัวที่จะแสดงความคิดเห็นยังมีอยู่มาก ยังครอบงำสังคมเราตั้งแต่เล็กจนแก่โดยเฉพาะที่ครอบงำอยู่ในวงราชการ แม้ในสังคมไทยจะได้มีการพัฒนาการทางสังคมมาบ้างแล้ว เราก็ควรจะเห็นความสำคัญในการแสดงความคิดเห็นและการเสนอความจริงว่าจำเป็นอย่างยิ่งต่อการพัฒนาประเทศชาติ ทำอย่างไรเราจึงจะสามารถบรรจุความกล้าในการแสดงความคิดเห็นลงในคุณสมบัติส่วนตัวของพลเมืองไทยได้โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเยาวชนขณะนี้ที่กำลังจะเติบโตเป็นกำลังของชาติต่อไปในอนาคต

สำหรับข้าราชการเกษียณอายุที่กำลังจะจากวงการราชการไปในสิ้นเดือนนี้ เราหวังว่าท่านคงจะใช้ชีวิตในบั้นปลายอย่างมีความสุขและโชคดีตลอดไป